

302939

MUZEUMI HIRADÓ

1955

SZEPTEMBER-DECEMBER

Szerkesztőbizottság

Bige Józsefné, Korek József, Kovács István,
Lakatos László, Némethy Endre.

Szerkesztő
Szenkovits Margit

Felelős kiadó: Fülep Ferenc

Készült a Magyar Nemzeti Múzeum ← Történeti Múzeum
Rotaprint Üzemében

12 1/4 iv terjedelemben 460 példányban

Fv.: Dajbukát Gergely

Csányi Károly

1873-1955

Weiner Mihályné búcsúztatója a temetésen, 1956. jan. 6.-án.

Utoljára búcsúzik az Iparművészeti Múzeum és a Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Éremtani Társulat Csányi Károly professzortól, - utoljára búcsúznak mi, dolgozók, - köztünk a betegsége miatt távollevő Dobrovits Aladár főigazgató, - tőled, szeretett Csányi bácsink, akinek hosszú és értékes élete nagyrészt az Iparművészeti Múzeumban, a művészettörténet-tudomány művelésével, szolgálatával telt el.

Tiszteletreméltó és rögzös pályafutás! Csányi professzor valóban nem kereste a könnyű munkaterületet, sem a kitaposott utat. Ő, aki a Műgyetem építésmérnöki osztályán 12 évig adta elő a középkori építészet és képzőművészet történetét, további 5 évig a képzőművészet történetét, - soha nem lett hűtlen ifjúkori ideáljához, az Iparművészet akkor még kevesek által művelt területéhez és haláláig lelkesen és fáradhatatlanul kutatta ennek egyes ágainak történetét, - haláláig megőrizve iránta az ifjú szenvedélyes lelkesedését s a tudós elmélyült komolyságát. Három évtizeden át szolgált és fejlesztette az Iparművészeti Múzeumot, - az utolsó 6 évben, mint múzeumi szakértő, kapcsolódott bele munkájába, segítette ennek jelenlegi dolgozóit, bőkezűen és nagylelkűen szórva eléjük csaknem 60 év összegyűjtött tudás- és tapasztalatkincsét.

Ennek a kincsnek jelentős része ma már az irodalomé, a közés, mindnyájunké. Említsük itt először azokat a műveit, melyekkel az Iparművészet sok, kevésbé ismert területét vitte közelebb az olvasók táborához: a vasművességről szóló alapvető munkáját, fémtörténet - jegyzetét, a régi keleti szőnyegre vonatkozó tanulmányát. Az erdélyi szőnyeg c. munkáját, Anatóliai török szőnyegek c. kis tanulmányát, amely a közeljövőben, mint posthumus, évkönyvünkben fog napvilágot látni, és végül, nagy vágyának teljesülését, A magyar kerámia és porcelán története és jegyei, magyar és német nyelven megjelent, gazdag adatokban bővelkedő nélkülözhetetlen kézikönyvét. Mert ennek a nagy tudósnak, kinek munkáját évtizedekig elfogadta a régi rendszer, - csak demokráciánk adta meg, hogy egy műve, hozzá méltó kiállításban, megfelelő külsőségek között jelenhessék végre meg.

Hosszú a sora kiállítás-katalógusainak: Budapesti Amatőr Gyűjtemények Kiállítása, a szombathelyi 1912-es művészet- és kultúrtörténeti kiállítás, A Budapesti Gyűjtők és Művészek Érem- és Plakett Kiállítása, A Keleti Művészeti Kiállítás alkalmából írott vezetői tanulmányai, a tárgyilagos, alapos, frázismentes, pontosan fogalmazott, nagy tudással megalapozott közlés mintaképei.

Csányi professzort magáénak vallja és követeli az Iparművészettörténet, holott ő építésmérnök volt, akinek építészeti és belsőépítészeti tárgyú munkái: Az új Országház, A családi ház, Lakásaink berendezése, A Balaton környékének középkori templomai, A régi Győr, - más-más módon de ugyanolyan értékek számunkra, mint 1913-ban írt elméleti munkája: Az olasz művészet hatása a magyar művészetre, vagy a Mérnöki Továbbképző Intézet kiadásában megjelent műve a műemlékrestaurálásról, a Magyar Tudományos Akadémia Közleményeiben 1951-

ben megjelent műve: A bizánci művészet hatása Árpád-kori építőművészetünkre, - vagy mint egészen a legutóbbi időkig tartott bűtörténeti egyetemi előadásai. Utolsó nagy munkája: Győr város és magyar művészeti emlékeinek topográfiája, félbemaradt, ugyanigy a magyarországi ónjegyekről szóló munkájának előkészítése s most e tünk áll a kérdés: ki fogja folytatni ezt a gazdag életművet? M hiába csoportosultak olyan nagy szeretettel a kutatók Csányi Károly köré, hiába nevelkedtek fiatalok és kezdők, egyetemen és múzeumban az ő szárnyai alatt, - hiába vették őt körül nagy tisztelettel műkereskedelem dolgozói is és hiába tanította ő ennyiféle terület szakembereit fél évszázadon keresztül, jósággal és türelemmel, - utánpótlás mégis lassan nő és nehezen fejlődik az olyan ember, a Csányi Károly rendkívül sokoldalú, széleskörű és mély érdeklődés mondhatná magáénak. Ha bizonyos, kora megszabta határokat ő már nem is lépett túl, de tudása szilárd és továbbfolytatható alapot jelent a mai kutató és érdeklődő számára.

De engedje meg a gyászoló közönség, hogy itt most ne csak a szakértő, bölcs mestert, - ne csak azt a Csányi Károlyt búcsúztassunk aki elé nem lehetett olyan kutatási területet tárnai, amelyre vonatkozó bőséges és részletes jegyzetek, nagy műgonddal rendezgetett óva őrizgetett fényképanyag ne lett volna birtokában, - ne csak a Magyar Régészeti Művészettörténeti és Eremitani Társulat kiváló, akadémikus lelkes tagjától búcsúzzunk, akinek néhány év előtt Győr építészeti topográfiájáról tartott társulati előadása még élénken él sokak emlékezetében s akinek tervbevett magyarországi renaissance pastiche-umok c. előadása sajnos mostmár sose fog elhangzani, - de nem lehet teljes a kép, ha nem beszélünk Csányi Károlyról, a rajzolóról. Számtalan hangulatos rajzban örököltette meg az ő szeretet kis bontótonmenti hajlékának részleteit és környékét s akit a műemlék szemlélte mindig egyben rajzra is ihletett, aki jegyzeteit bőségesen illusztrálta az építész élesszemű, biztoskezü, s a művész mélyen átérző rajzaival, nemcsak a meghatározás, leírás, a szó oldaláról közelítve meg a műalkotást, - ennek látása mindig megszólaltatta és, ha magyarító rajzot készített is, akkor is finom kis alkotásokra költöztette benne a művészembert is.

Csányi Károly művein és élete munkásságán túl, úgy fog élünk valamennyiünk emlékezetében, fehér szakállával, mosolygó arcával elevenen csillogó kék szemével, kedves tréfálgatásával, mint a nagy hiányt hagyott maga után a munkában, nagy fájdalmat a szívében, - és mégis azok közé a kedves emlékek közé tartozik, kire dolgozva, egy idő múltán, meghatottan és mégis jólesően el fognak sulyodni az emberek és a szeretet melegsége önti el őket. A fájdalmat enyhíteni fogja a csendes öröm afelett, hogy ismertük, köztünk járt, szívesen segített és sok örömet szerzett nekünk, tréfált velünk és ahova belépett, vidámságot terjesztett maga körül. Művein is élni fog, de abban a derűs emlékekben is, amit szeretetreméltó gyéneisége maga után hagy mindnyájunkban. És mikor most utolsó útjára kísértük, utoljára köszönjük meg neki a sok tanítást, a méltatlan értékű jegyzetek, rajzok és fényképekben lefektetett tudás segítségét, amit ő sose zárt el féltékenyen, hanem örült, ha meg tudhatta.

Búcsúzzunk tőled Csányi Károly! Köszönjük a jóságodat, jókedvedet, türelmedet, tapasztalataid bő kincsét, köszönjük bölcs és filozófiád humorát, köszönjük, hogy megismerhettünk és megszerehettünk téged, mert a mi életünk lett evvel gazdagabb. Emlékedet tisztelettel őrizzük. Sose felejtünk el és igyekeznünk fogunk, hogy te vedet folytassuk. Sokat fogjuk munkáidat tanulmányozni, sokszor veled végigsétálni Győrben, fellapozni írásaidat és olyankor megcsodálunk a legfontosabb, amit tőled tanulhattunk: a műtárgyalkotásnak, elméletben és gyakorlatban, mindenkifelett való csülése.

A múzeumi napok és 1955 évi propagandánk mérlege

A múzeumok népszerűsítése mind bonyolultabb, nehezebb feladattá válik. 1949 óta rendezett állandó kiállításainkat ismerik a spontán érdeklődők. Olyanokban kell érdeklődést keltenünk, akik számára eddig valójában nem léteztek a múzeumok, akik legfeljebb tudomásul vették, hogy múzeumok is vannak a világon.

Nem szükséges bizonyítanunk a Múzeumi Híradóban, hogy ebben a tényben mennyire hat még a múlt. Új kiállításainkat - didaktikus rendezésük mellett - a régi társadalmi rendben kielégítetlenül hagyott szomjas művelődési vágy tette ugrásszerűen látogatottakká, de a múlt öröksége az is, hogy a művelődés igénye egyenlőtlenül jelentkezik társadalmunkban, hogy az ipari és mezőgazdasági dolgozók jelentős részét csak céltudatos tevékenységgel vonhatjuk a múzeumok kulturális hatásának körébe.

A múzeumok népszerűsítése nehezebbé válik azért is, mert a népművelés minden ága fejlődik. Olyan tény ez, amivel számolnunk kell. Zalaegerszegen a múzeumi napok egyik előadásán azért jelent meg "csak" 80 hallgató, mert ugyanakkor televíziós bemutató, színházi előadás, pedagógus napra rendezett ünnepség és még három más kulturális esemény volt a városban. Több és jobb művelődési alkalom tőlünk is újabb és újabb ötleteket és munkát kíván, hogy ebben a hasznos versenyben ne szorúljanak háttérbe a múzeumok.

A népünk javára folytatott versengésben vannak javítani valóak is. Ami csak rajtunk múlik: jobban kell terveznünk. Már most tudjuk, hogy jövőre október utolsó hetében rendezzük a nemzetközi múzeumi hetet, tervünket alaposan előkészíthetjük, összeegyeztethetjük más érdekeltekkel. A múzeumoknak jobban kell hatniuk közvetlen kapcsolataikra a tervszerűség érdekében, ezáltal az egész népművelés is egyenletesebbé válik, kevesebb lesz a "túl-szervezés" és a néha ezt követő pangás.

A kulturális életnek itt-ott még mindig vannak vadhajtásai. Ilyen elsősorban a giccs, amely különböző műfajokban újból és újból harcot kezd elvesztett jogaiért, mint a kerti dudva. Akik a művelődést lényegében statisztikai feladatnak tekintik, hajlamosak a kulturális munkában előnyt adni az ilyenfajta "könnyebb" szóra - közásoknak. A múzeumnak ki kell vívnia és -ami nehezebb- meg kell tartania, sőt fejlesztenie kell a kulturális intézmények között őt illető szerepkört. Változatos, sok figyelmet, ötletességet, igazi lelkesedést kívánó feladat ez, amelynek nincs általánosan érvényes receptje. A vonzó kiállítás, jó kiadvány, alkalmas időben megírt ujságcikk, érdeklődést keltő üzemi előadás, a propaganda útjainak és módjainak gyakorlati felismerése mind csak részlete ennek és hogy mi kell még a részletekhez, azt azok sem tudnák szabatosan megmondani, akik legtöbb eredményre jutottak. A "hivatás" és "foglalkozás" fogalmi közötti különbség jelöli az alkotó munkájának hatására vágyó és az ügyért élni tudó kutató vagy múzeumi dolgozó előnyét és ez a különbség ad neki teljesebb látókört, arányérzéklet a sokféle tennivaló fontossági sorrendjének, összekapcsolásának helyes felismeréséhez.

Ha mérleget készítünk 1955 évi propagandánkról és a múzeumi napokról, reális mértékkel kell mérnünk. Itt tévedett elsősorban a Szabad Nép november 29.-i cikkének írója. Az ujság szervező hatásának hiányát minden erőfeszítés ellenére főképpen Budapesten éreztük a múzeumi napok előtt, "A múzeumi napok után" címmel mégis olyan mulasztásokat kért számon Miklós Pál elvtárs, amelyekről ha alaposabban utánanézett volna - kiderült volna, hogy egészen másként festenek, s amennyiben valóban megállapíthatók, nem a cikkben emlegetett számlára irandók. Aki hibát keres, bizonyára talál. A véleménykutató cédulákból ismerjük a közönségnek azt a típusát, aki négy-öt kiállítás megtekintése után hiányolja a hatodikat, bár ugyanolyan joggal a huszonhatodikat is követelhetné.

Nem arról van itt szó, hogy leplezni akarnánk azokat a hibákat, amelyek kijavítását a múzeumok fejlődése megköveteli tőlünk. A népszerűsítés munkájában jelenleg még végletek uralkodnak múzeumainkban. Vannak szakmájukban kiemelkedő kutatók, akik készségesen mennek előadást tartani bárhová, csak - mint László Gyula mondja - "emberek közé" mehessenek. Vannak viszont mások, akiket csak minden szökevényben lehet rávenni arra, hogy vezetést vállaljanak csoportos látogatóknak. Nemtörődömségre, tehetetlenségre sajnos még mindig vannak példánk és propagandánk legnagyobb kerékkötője, hogy ezek következtében igen sok bizonytalansági tényezővel dolgozik.

A múzeumok népszerűsítése sokat fejlődött a mögöttünk hagyott esztendőben. Különösen megnőtt népszerű és propaganda kiadványaink száma, minőségük is javult. Ha nem is értük el azt az elvben kitűzött célunkat, hogy minden állandó kiállításnak megnyitástól kezdve legyen vezetője, pótolunk egy-két hiányt, kiadtuk a Néprajzi Múzeum népviseleti kiállításának, a Színháztörténeti Múzeum állandó kiállításának, az esztergomi Keresztény Múzeumnak, a Természettudományi Múzeum "A fajok eredete és az ember származása" című kiállításának vezetőjét nyomdai úton és rotaprinten is jól felhasználható vezető készült több állandó, időszakos és vándorkiállítás - köztük az egrí múzeum és a jászberényi múzeum állandó kiállítása - számára. Új kiadványtípus a rotaprinten készült rövid színes füzeteké. Ezek a kiállítások egy-egy kiemelkedő darabjáról vagy témaköréről tájékoztatják az olvasót és kedvet ébresztenek benne a múzeumlátogatásra. A sorozatot főként a DISZ igényeinek alapján indítottuk el, de ezek a kiadványok az üzemi propagandában is jól felhasználhatók. Az év végéig a főosztály propaganda csoportja közreműködésével rotaprintes vezetőkből és rövid füzetekből 20 különböző kiadvány készült el.

A "múzeumi füzetek" kiadványaival továbbra is népszerű olvasnivalót adtunk a múzeumbarátok kezébe, s az idén megjelent négy füzet közül "A Középkori Buda és Pest" a budapesti sétákkal kapcsolatban, "A pécsi Zsolnay kerámia" pedig a múzeumi napokon megnyitott új állandó kiállítással kapcsolatban jelent propagandaeszközt. Kétéves füzetkiadásunk ösztönzőleg hatott a kiadó vállalatokra is. Az Akadémiai Könyvkiadó "Magyarország állatvilága" című 22 kötetre tervezett sorozatot indított és az első 8 füzet már meg is jelent. A füzetek javarészt a Természettudományi Múzeum kutatói írják. A könyvkereskedelemben már megjelenésük kezdetétől igen keresetteknek mutatkoznak a természettudományi tárgyú füzetek. A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata műemlékekről szóló idén megkezdett füzet-sorozatát jövőre műemlékek és múzeumok sorozatává bővíti. Ezzel a múzeumi füzetek kiadásának folytatása fölöslegessé válik, az így felszabaduló papírmennyiséget is vezetők kiadására fordíthatjuk. Népszerű kiadványaink megsokasodását illusztrálják a Szépművészeti

Múzeum állandó kiállításainak eddig megjelent katalógusai, a műszaktörténeti füzetek I.száma, a szolnoki, ceglédi, orosházi, sárospataki múzeumok kiadványai. Ide sorolható részben a miskolci múzeum évkönyve, sőt meg kell említenünk a tanácsok által kiadott soproni, szegedi füzet sorozatot is. Új célt szolgáltak a múzeumok programjának ismertetésével a Budapesten általunk kibocsájtott leporelló alakú kiadványok. Ezeket nemcsak tömegszervezetek útján és üzemekben terjesztettük, hanem egyik ilyen kiadványunkat a Mezőgazdasági Kiállítás idején használtuk fel a múzeumok népszerűsítésére, másiból pedig mellékletként került egy példány az Élet és Tudomány című hetilapba.

Fejlődött a rotaprint üzem. 37 többszínnyomású plakátot készített az év folyamán és ezek minősége annyira javult, hogy nehéz őket megkülönböztetni a nyomdai technikával készült plakátoktól. A rotaprint üzem más tekintetben is - értesítők, körlevelek, nyomtatványok, Szervezeti és ügykezelési szabályzat, "Magyar múzeumok 1954-1955", - sokféle múzeumi igényt kielégített.

A jövő évben nagyobb előrehaladást kell tennünk a múzeumi tárgyú levelezőlapok tekintetében. Ebben az évben is készült ugyan több ilyen levelezőlap és közelálló témát dolgoztak fel a műemléki lapok, azonban mindezt csak kezdetnek tekinthetjük.

Rendszeresebbé vált a filmhíradók készítése különböző múzeumi eseményekről. Az év folyamán a filmhíradó inkább csak ásatásokról - Visegrád, Környe - adott hírt, a múzeumi napok előtt azonban sikerült rendszeresebbé tenni az együttműködést. A múzeumi napokra elkészült a Szépművészeti Múzeumot népszerűsítő filmhíradó, azóta bemutatták a Keletázsiai Művészeti Múzeumról készített híradót és készül a Természettudományi Múzeum új kiállításának híradója.

Igen jól beváltak az ismeretterjesztésben a múzeumok anyaga alapján szerkesztett diafilmek. A jövő évben lo múzeumi tárgyú diafilmet készítenek és sokszorosítanak anélkül, hogy ezek költséget jelentenének számunkra.

A sajtóban egyre gyakrabban esik szó a múzeumokról. A rövid hírek mellett különösen a múzeumi napok ideje óta mind több, hosszabb és értékelő cikket olvashatunk. A rádió műsorában is tért hódított a múzeumi munka ismertetése. A sajtóban és rádióban úgy tudjuk biztosítani a folyamatos, gyakori közlést, ha minél több rövid, jól megírt anyagot küldünk.

A propaganda számára nagy hátrányt jelentett, hogy a kiállítások megnyitás előtti lefényképezését ebben az évben még nem tudtuk megoldani. Az országos múzeumokban a jövő évben rendszeressé kell tenni ezt a munkát, a vidéki kiállítások fényképezését pedig majd a tervek szerint a kiállításrendező csoporthoz beosztandó fényképész végzi.

Legnagyobb volt a fejlődés a múzeumok tömegkapcsolatai tekintetében. Különösen az Oktatásügyi Minisztériummal való együttműködésünknek lesznek a jövőben hasznos gyümölcsei. Az oktatásügyi miniszter lo3/1955/O.K. 23/O.M. számmal utasítást adott ki az általános és középiskolai tanulók múzeumlátogatásáról. A rendelet első részét itt idézzük:

"A múzeumok szemléltető kiállításai nagymértékben hozzájárulnak az iskolai oktató-nevelőmunka eredményének fokozásához, ezért a népművelési miniszterrel és a technikumok felett felügye-

letet gyakorló országos főhatóságok vezetőivel egyetértésben valamennyi általános és középiskolára vonatkozóan az alábbiakat rendelem el:

1. Az általános és középiskolai tanulók részére az egyes tantárgyak tananyag-beosztásához kapcsolódva múzeumlátogatásokat kell szervezni.
2. A múzeumlátogatás a tanulócsoporthoz részére a tanév folyamán díjtalan.
3. Az iskolák igazgatói megfelelő szakos pedagógusok bevonásával és az iskolához közel fekvő múzeum vezetőjével egyetértésben tan-évenként dolgozzanak ki tervet a tanulóifjúság múzeumlátogatásainak biztosítására.
4. A múzeumlátogatásra a tanulókat előre fel kell készíteni és gondoskodni kell arról, hogy a látottakról számot adjanak.
5. A múzeumlátogatást - a múzeum nyitvatartási rendjének megfelelően - lehetőleg a délelőtti órákban kell tartani.
A látogatás időpontjáról a múzeumot előzetesen értesíteni kell. Különösen indokolt az előzetes értesítés abban az esetben, ha a múzeum vezetőjét vagy egyik dolgozóját az iskola igazgatója társulatvezetésre kívánja felkérni.
6. A látogatás alatt fokozott mértékben ügyelni kell a tanulók magatartására, mert a múzeumban elkövetett legkisebb rendetlenkedés is nagy kulturális károkat okozhat.
7. Azokban a múzeumokban, ahol megfelelő helyiség biztosítható, a szakot vezető pedagógus irányításával szakköri foglalkozást is lehet szervezni.
8. Az egyes múzeumokban az alábbi kiállítások találhatóak:"

Ezután a rendelet részletesen felsorolja minden múzeumunk állandó kiállításait. Budapesten már pedagógus munkaközösségek dolgoznak a fővárosi tanács oktatási osztályának irányításával a rendelet végrehajtásán.

Mindaz amit az üzemi szervezés terén elértünk továbbra is csak kezdetnek tekinthető. Ugyanez vonatkozik a tömegszervezetekkel, különösen a DISZ-el való kapcsolatainkra, amelyek ebben az évben kialakultak ugyan, de a múzeumlátogatásban még nem éreztették hatásukat.

Az év legjelentősebb megmozdulása a múzeumi napok megrendezése volt. A tájmúzeumok és helytörténeti múzeumok dolgozói általánosságban megértették a múzeumi napok célját és jelentőségét és igyekeztek az alkalmat legjobban felhasználni a múzeum népszerűsítésére.

A múzeumi napok eredményeiről még nincs teljes adatszolgáltatás a főosztályon és az eredmények több helyen még érlelődnek, de már most megállapítható, hogy ez az akció vidéken igazolta a hozzá fűzött várakozást. Budapesten nem volt hasonlóan nagy sikerre a múzeumi napoknak, annak ellenére, hogy a múzeumok itt is gazdag programmal léptek a közönség elé.

A múzeumi napokat megelőzte Budapesten a Petőfi Irodalmi Múzeum Vörösmarty kiállításának megnyitása. A múzeum dolgozói teljes erővel készültek a november 19. megnyitásra, a kiállításrendező csoport jó munkát végzett és így az emlékkiállítás méltó Vörösmarty Mihály emlékezetéhez. A megnyitóbeszédet Sőtér István Kossuth-

dijas író tartotta. Horváth Ferenc érdemes művész szavalatai teték hangulatossá az ünnepélyt. Az Irodalmi Múzeum a Nemzeti Múzeum dísztermében rendezett előadássorozatban is szerepelt egy műsorral. November 27-én délelőtt 10 órai kezdettel "Országjárás irodalmi emlékmúzeumainkban" címmel Boldizsár Iván író tartotta az előadást, mintegy 150 főnyi hallgatóság előtt. Közreműködött Horváth Ferenc érdemes művész és Palotai Erzsébet előadóművész.

A Színháztörténeti Múzeum nyitotta meg Budapesten a múzeumi napok sorát. A múzeum dolgozói kollektíven kivették részüket az előkészítésből. "Színművészetünk a felszabadulás után" címmel a MEDOSZ székházában kiállítást rendeztek, melyet dr. Magyar Bálint, a Néphadsereg Színház igazgatója nyitott meg. Ezt a témát előzetesen már Sztálinvárosban bemutatta a múzeum, új kiállítását azonban az ott szerzett tapasztalatok alapján újjárendezte. A Nemzeti Múzeum dísztermében rendezett előadássorozat Hont Ferenc Kossuth-díjas, az Országos Színháztörténeti Múzeum főigazgatója előadásával kezdődött. A Színháztörténeti Múzeum mozgósította az előadásra a baráti körét, megjelentek a múzeum iskolás szakkörének tagjai és a színész otthonok neves művészei. A hangszerek bemutatása a díszterem akusztikája miatt nem volt teljesen élvezhető, azonban a hallgatóságot kárpótolta Hont Ferenc nívós és hatásos előadása.

A Természettudományi Múzeumban november 24-én Non György a népművelési miniszter első helyettese nyitotta meg "A fajok eredete és az ember származása" című kiállítást. Megnyitó beszédében különösen hangsúlyozta a múzeumoknak azokat a feladatait, melyek a múzeumlátogatók számának növelése, a népszerűsítés határfokának erősítése terén újabb erőfeszítéseket követelnek minden múzeumi dolgozótól. A maradi nézetek elleni harcban nagyjelentőségű a tudományos világnézetre nevelő új természettudományos kiállítás. A múzeum kutatói mellett a kiállításrendező csoport is részese a jogos elismerésnek, mely a rendezésért illeti a Természettudományi Múzeumot. Az ember származása címmel a múzeumi napok keretében Malán Mihály tartott előadást a Nemzeti Múzeum dísztermében. A résztvevők látható érdeklődéssel hallgatták a vetítéssel kísért nívós népszerű előadást. A Természettudományi Múzeum kutatói közreműködtek a szekszárdi múzeumban rendezett kiállítás létrehozásában is. Erről a szekszárdi múzeumi napok kapcsán fogunk szólni.

Az Iparművészeti Múzeum kutatói vállaltak a budapestiek közül talán legtöbbet a múzeumi napok rendezéséből. Nem volt zökkenőmentes a "Kína művészete" című kiállítás előkészítése, de végül is a régi Ráth György Múzeum épületében a kínai művészet pompás alkotásaiban gyönyörködhet a közönség és vázlatos képet alkothat erről a sokezeréves művészetről. A megnyitó beszédet Mihályfi Ernő népművelési miniszterhelyettes tartotta a diplomáciai képviselők számos tagjának jelenlétében. Vácon ugyancsak a múzeumi napokon India művészetét ismertető kiállítás nyílt meg. A kiállítást raktári anyagból állították össze a Keletázsiai Művészeti Múzeum kutatói, de a vélemények szerint ez már megközelítőleg sincs olyan gazdag, mint a jelenleg Baján állomásozó India vándorkiállítás. Valamennyire sikerült áttörni a múzeumi napokon a váci lakosság lassan már közismertté váló közömbösségét. Baktay Ervin előadásának itt ennek ellenére nem volt annyi hallgatója, mint más városokban. A váci kiállításához hasonló kisebb kiállítást rendeztek a szegedi Móra Ferenc Múzeumban Új Kína iparművészeti anyagából. Major Gyula igen gondosan előkészítette ezt a kiállítást. Az Iparművészeti Múzeum legjelentősebb munkája és a múzeumi napok egyik kiemelkedő eseménye volt a pécsi Zsolnay kiállítás megrendezése. Erről a pécsi múzeumi napoknál fogunk beszámolni. Részt-

vett a múzeum a főépületében rendezett III. iparművészeti és népművészeti kiállítás megrendezésében is. A megnyitóbeszédet Darabos Iván a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára mondotta.

A Történeti Múzeum adott helyet dísztermében a múzeumi napok előadássorozatának. A Nemzeti Múzeum kandalló-termében kis bemutatót rendeztek régi magyar várképekből. A múzeum kutatói közül többen vettek részt vidéki előadássorozatokon és Kalmár János Tatán fegyverkiállítást rendezett. A Történeti Múzeum fegyverkiállításai igen népszerűek vidéken. Kalmár János Vác, Sárospatak, és két siklói kiállítás után már az ötödik fegyverkiállítást rendezte.

A Néprajzi Múzeum szerepelt legkevésbé a budapesti múzeumi napokon. Az előadássorozatban Vargyas Lajos tartott előadást a magyar népzeneről Török Erzszi Kossuth-díjas közreműködésével. Az előadásnak mindössze 60 hallgatója volt, pedig sokkal nagyobb érdeklődést érdemelt volna. A múzeum vállalta és meg is rendezte Szentendrén a gyarmati sorban élő népek néprajzi anyagát bemutató kiállítást. A Néprajzi Múzeum kutatóinak idejét a múzeumi napok során lekötötte az ukrán kiállításra és az albán kiállításra való készülődés.

A Szépművészeti Múzeumban a múzeumi napok előtt az állandó kiállításokon való tárlatvezetésről volt félnapos ankét a budapesti kerületek pedagógusaival. A múzeumi napok délelőttjein különféle műtárgyak restaurálásáról tartottak bemutatókat a múzeum restaurátorai.

Általánosságban megállapítható, hogy a múzeumi napok rendezvényei sikerültek ugyan, közönségsiker szempontjából Budapesten mégsem igazolták a várakozást. Ez több más körülmény mellett annak is következménye, hogy a budapesti országos múzeumok nem mozgósították egész apparátusukat a múzeumi napok érdekében.

A vidéki múzeumok rendezvényeit vázlatosan betűrend szerint felsorolva Bajáról csak egy kisebb időszaki kiállítás megrendezéséről számolhatunk be. Újabb előadássorozat rendezésére már nem volt lehetőség és a múzeumban nem volt hely arra, hogy az India vándorkiállítás anyaga mellett még más időszaki kiállítást is bemutatassanak.

Igen gazdag volt a balassagyarmati múzeum másora. Az ünnepélyes megnyitó után a Palóc Múzeum 10 éves munkájáról és a második 5-éves terv feladatairól tartott előadást Manga János múzeumvezető. Beszámolóját vita követte, melyen főleg helybeli nevelők szólaltak fel. A múzeum meglévő gyűjteményeinek gyarapítása mellett a megyében született vagy élt írók és művészek emléktárgyainak, alkotásainak összegyűjtését sürgették. Az ipari tanuló iskola és a tanítóképző tanárai a műemlékvédelemben vállaltak feladatokat. Patay Pál "Régészet és történelem" címmel tartott előadást november 24-én. November 25-én délelőtt mintegy 600 tanuló részére film és hanglezem bemutató volt a múzeumban. Este Szalkai Zoltán gimnáziumi igazgató tartott előadást. Részletesen kifejtette, hogyan működhetnek együtt az iskolák a múzeummal. Előadásának hatására néprajzi szakkör alakult. November 26-án mintatanítások voltak a múzeumban. Ezeket Réti Zoltán zenetanár népdalgyűjtésről tartott bemutatója követte a tanítóképzősök részvételével. Délben az irodalmi szakkör jött össze Nagy Dezső tanár vezetésével. Este 5 órakor pedig hangverseny volt a múzeumban, amelynek keretében Dálnok Lajos orgonaművész megszólaltatta a múzeum XVIII. századi orgonáját. A hangversenyen a helybeli vo-

nósnégyes is közreműködött. November 27-én Horváth Endre emlékkiállítást nyitott a múzeum. Horváth Endre grafikus magyar bankjegyeink és több szép bélyeg tervezője, kiváló rézmetsző volt, a múlt év őszén hunyt el. A kiállítást Redő Ferenc a Szépművészeti Múzeum főigazgatója nyitotta meg. A múzeumi napok balassagyarmati műsoráról hangfelvételeket készített az ifjúsági rádió. Összesen 1566 látogatója volt Balassagyarmaton a múzeumi napoknak. Csehszlovák kutatók is megjelentek néhány rendezvényen és igen elismerően szóltak a magyar múzeumok népművelő munkájáról, náluk is megvalósítandónak találták a múzeumi napok ötletét.

A békési múzeum vezetője dr. Durkó Antal november 25-én a termelőszövetkezeti olvasóköriben, november 26-án az építőipari ktsz-ben tartott múzeumot népszerűsítő előadást. Az előadásoknak mindkét alkalommal 70 főnyi hallgatósága volt.

Békéscsabán november 22-én Lükő Gábor a gyulai vár történetéről tartott előadást 100-nál több hallgató számára. Kovács Lovszky Julia "Békéscsaba története régészeti leletek alapján" című előadásának 130 főnyi, S. Telepy Katalin "Munkácsi festészet" című előadásának 80 főnyi, Tábori György "Békésmegye népművészete" című előadásának 95 főnyi közönsége volt. A múzeumi napokat méltatta a helyi sajtó. A Balassi kultúrotthon fűthető helyiségről gondoskodott. A vetítőgépeket iskolák adták kölcsön. A közönség minden előadást nagy érdeklődéssel hallgatott, az előadások után válaszolni kellett a feltett kérdésekre.

A debreceni Déri Múzeum 50 éves fennállásáról emlékezett meg a múzeumi napokon. "A múzeum kincsei" című kiállítás megnyitására a főosztály képviselőjében Korek József, a város múzeum és művészetszerető dolgozói nevében Szodorai Lajos egyetemi tanár beszélt. A megnyitáson 200 főnyi közönség vett részt. A megnyitás előtti napon 26-án Balog István tartott beszámolót a múzeum 50-éves történetéről. Vetített képes előadását 70-en hallgatták. A debreceni múzeumot többször ismertette a helyi lap, a Kossuth-rádió is megemlékezett róla. Az új kiállítást két nappal a megnyitás előtt, december 25-én Darvas József népművelési miniszter megtekintette és megelégedését közölte a múzeum vezetőjével. A múzeumi napokhoz kapcsolódva előadássorozat indult a Déri Múzeumban, amely egészen december 14-ig folytatódik.

Az egri múzeum a T.T.I.T. Hevesmegyei szervezetével karöltve előbb rendezte meg a múzeumi napokat. Az előadás sorozatot az Iparművészeti Múzeum kutatói tartották. Az előadásokon kívül négy alkalommal esti tárlatvezetés volt a múzeumban, melyek során nemcsak a kiállítási anyagot, hanem a múzeum történetét, terveit, problémáit is ismertették.

Esztergomban a helybeli körülmények miatt nem tudták megtartani a múzeumi napokat, azonban a múzeumbarátok összejövetelt tartottak.

A győri Xantus János múzeumban 1616 látogató fordult meg a négy nap alatt. A múzeum bemutatta a realizmus nagy mesterei című műcsarnoki vándorkiállítást. Biró Endre előadást tartott a győri rádióban a múzeumi napokról, a helyi lapok is beszámoltak a múzeum rendezvényeiről. Az első múzeumi napon helyi néprajzi kör alakult, vezetője: Ziniel Katalin. A múzeum adminisztrátora Tóth Imréné megszervezte a vagongyári dolgozók csoportos látogatását. A múzeum bemutatót rendezett a Győr-Káptalándombon végzett ásatás anyagából. - Biró Endre és Mithay Sándor a Magasépi-

tőipari Technikum előadótermében is előadásokat tartottak. Ismertették a múzeum terveit és a műemlékek megmentésének feladatait. A múzeumi napok iránti érdeklődésre jellemző, hogy Győr-Ujfalúból igazgatójuk és nevelőik vezetésével gyalog jöttek be Győrbe a tanulók. A látogatók között ott voltak a honvédség, és a termelő szövetkezetek tagjai. A múzeumi napokkal megindult látogatások, a múzeumvezető jelentése szerint, várhatóan folytatódnak.

A gyulai Erkel Ferenc Múzeum "Gyula és környékének története" címmel állandó kiállításnak megnyitását tervezte a múzeumi napokra. A forgatókönyv készítésének elhúzódása miatt a kiállítást nem nyitották meg. A múzeum előadásai a következők voltak: "Ismeretlen részletek a város történetéből", "Munkácsy Mihály művésze", "Magyar népzene és Bartók Béla", "A gyulai vár szerepe a történelemben". Az előadásokat 32, 47, 56 és 22 résztvevő hallgatta meg. November 27-én a múzeum vezetője helyszíni ismertetés keretében mutatta be a vár épületét 14 érdeklődőnek.

A hajduböszörményi Hajdusági Múzeum "Pásztorművészet" címmel időszaki kiállítást nyitott. A megnyitón 70-en vettek részt. A jelenlévők között volt 12 hajduböszörményi pásztor, akik név szerint kaptak meghívót.

A hódmezővásárhelyi Tornyai János múzeumban, illetve a T.T. I.T. fűtött helyiségében Gazdapusztai Gyula régész-kutató 30 hallgató számára "A vallás eredete" címmel tartott előadást. November 27-én 100 főnyi közönség jelenlétében Thury Mária festőművész kiállítását nyitották meg, amelynek látogatottsága első nap 180 fő volt.

A jászberényi Jász Múzeum vezetője Erdész Sándor 300 főnyi hallgató előtt tartott 2 órás előadást a Dózsa laktanyában. A múzeumnak 540 látogatója volt a négy nap alatt. Négy tárlatvezetést rendezett a tanulóifjúság részére, egyet pedig vasárnap a nagyközönség részére. A múzeum vezetője jelentésében kiemelte, hogy a múzeumi napok hatását sokkal inkább az azokat követő időszakra várja.

A kalocsai Visky Károly Múzeumban "A szép könyv" című időszaki kiállítást nyitotta meg Laszók Ernő. A megnyitón 60-an jelentek meg, s ez után kezdődött a csoportos látogatások szervezése.

A kaposvári Rippl Rónai Múzeum megnyitotta a "Falóc népművészet" című cserekiállítást és "Rippl Rónai festményei és rajzai" című kiállítását. Ez utóbbi anyagát részben a Baráti Kör tulajdonában lévő képekből rendezte. A Somogyi Néplapban három cikk jelent meg a múzeumi kutatók tollából. November 26-án Hetes községben emléktáblát állítottak Vikár Bélának halála 10. évfordulója alkalmából. Az emlékbeszédet Takáts Gyula tartotta. A múzeum 10 asztali hirdetőtáblácskát és 10 keretezett hirdetőtáblát helyeztet el olyan pontokon, ahol a hirdetés eredményesnek ígérkezik. Amíg októberben 1334 személy látogatta a múzeumot, novemberben ez a szám 2143-ra emelkedett; a napi átlag 80 személy.

A karcagi Múzeum újszerzeményi kiállítást rendezett november 27-én. A múzeum vezetője Szűcs Sándor ugyanakkor néprajzi tárgyú előadást tartott, melyen a múzeum multját és jelenlegi célkitűzéseit is ismertette. Az Uj Uton című helyi lap riportot közölt a múzeumról. November 27-én egyetlen napon 527 látogatója volt a Győrffy István Múzeumnak.

A kecskeméti múzeum új vezetője Bálint Béla nagyarányú közönség-szervezési tervet állított össze a tanáccsal és a tömeg -

szervezetekkel együtt működve. Ennek gyakorlati végrehajtása azonban csak a múzeumi napok után kezdődött.

A keszthelyi Balatoni Múzeum a városi végrehajtóbizottsággal közösen állította össze a múzeumi napok programját. A program igen gazdagnak ígérkezett, azonban részleteiben még nem tudjuk ismertetni, mert a főosztály által kért beszámolót még nem küldte be a múzeum.

A kiskúnfélegyházai Kiskún Múzeum a "Múzeumi naptár" plakáton népszerűsítette rendezvényeit. Ezekről a Bács-Kiskunmegyei Népujság november 22. száma adott hirt. A műsoron két irodalmi est szerepelt Petőfi Sándorról és Móra Ferencről. Mezősi Károly kutatási eredményeit is ismertette ezeken az esteken és kisebb kiállítások keretében mutatta be a Petrovits család és Petőfi Sándor, illetőleg a Móra család és Móra Ferenc félegyházi életével, kapcsolataival összefüggő kéziratokat, fényképmásolatokat, irodalmi alkotásokat. Pesóvár Ferenc a népi táncokról tartott előadást filmfelvételeinek bemutatásával. Alkalmanként 80-105 és ismét 80 hallgató vett részt az előadásokon.

A Kiskunhalasi Thorma János Múzeumban november 23-án ünnepélyes megnyitóval kezdődtek a múzeumi napok. Nagy Czirok László bevezető szavai után Janó Ákos múzeumvezető "A múzeum a népművelés szolgálatában" címmel tartott előadást. November 24-én Nagy Czirok László régi halasi pásztoréletről tartott előadásán 50-en vettek részt. November 26-án a múzeum barátai részére teaestet rendeztek. 24-en voltak jelen, Suba Irma zenetanárnő Beethoven IX. szimfóniájáról tartott hanglemezekkel kísért előadást. November 27-én Pesóvár Ferenc népi táncgyománnyainkról tartott előadását 62-en hallgatták meg. November 27-én tartotta Halász Géza előadását "A halasi nép élete a török világban" címmel. 300 hallgatója volt. A múzeum kiállításait 247 egyéni látogató kereste fel a múzeumi napokon, a múzeum dolgozói 10 csoportos látogatást szerveztek összesen 210 résztvevővel.

A kőszegi múzeum a múzeum érdekességeiből rendezett új kiállítást toronyszobájában. A megnyitáson 200 személy jelent meg. A kiállításról a Vas megye című lap cikkén kívül a Szabad Nép és a rádió is hirt adott. A négy nap alatt 1200 látogató fordult meg a múzeumban; a város lakosságának 15 %-a. Ezt az eredményt igen nagyra kell értékelnünk. Szövényi István múzeumvezető jelentése szerint a múzeumi napok fordulópontot hoztak Kőszeg dolgozóinak a múzeumhoz való viszonyában. Az eredmény nemcsak a számadatokban, hanem a látogatási könyv bejegyzéseiben is megmutatkozott.

A makói József Attila Múzeumban fejlődéstörténeti kiállítás nyílt. A megnyitást a Viharsarok című helyi lap és a magyar rádió közölte.

Mezőkövesdről a múzeum vezetője a diákok 420 főnyi csoportjának budapesti kirándulását szervezte meg a múzeumi napokra. Propagandáját főleg a pedagógusok körében folytatta. A mezőkövesdi múzeum minden évben áprilisban rendezi a matyó hónapot, ezért a múzeumi napok helyben nem jelentett nagyobbarányú rendezést.

A miskolci Herman Ottó Múzeum a Sötétkapu melletti ásatás anyagát és eredményeit mutatta be, az időszak kiállítási teremben pedig Borsod népművészeti kincseit. A múzeumi napok alkalmával meg lehetett tekinteni az összes gyűjteményeket: a Bükk élővilágát, a Bükk régészeti kiállítását, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékkiállítását. A múzeum vitaelőadást rendezett "Ismeretlen fejezetek Miskolc népének életéből" címmel. A

város közönségét rendkívül érdeklő Sötétkapu ásatás eredményéből adódó újabb kérdéseket ismertették. A múzeumvezető bevezető előadása után felszólaltak a múzeum különböző szakos dolgozói és a múzeumi bizottság tagjai. A vitaest régészeti és várostörténeti kérdések tisztázása mellett tisztázta Miskolc keletkezésének és városiasodásának több kérdését. A vitaestről több ízben irt az Északmagyarország című lap. A miskolci múzeumi napok külön nagy eseménye volt 25-én a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa küldöttségének látogatása a múzeumban, mely este 1/4 7-től 3/4 8-ig tartott. A küldöttség Pegov elvtárs vezetésével és az őket kísérő vezető elvtársak aprólékosan és alaposan megismerlést a múzeum anyagát.

A mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum külön bemutatón ismertette a új szerzeményeit, értékeit. Megkezdte a közönségszervezési terv végrehajtását is, aminek következtében minden eddigi év átlagát százal meghaladja az idei novemberi látogatók száma.

A mosonmagyaróvári Hansági Múzeum a közelmúltban Uzsoki András személyében új megbízott múzeumvezetőt kapott. A megbízott múzeumvezető kitűnő érzékkel kapcsolódott bele az országos múzeumi napok rendezésébe és a múzeumi napok alkalmából 1966 főnyi látogatótságot ért el. A múzeum saját képzőművészeti anyagából rendezett új kiállítást "Városunk festőművészei a XIX. században" címmel. A sajtó és rádió híradáson kívül hangos híradó, mozikban vetített diaposzítívek hívták fel a közönség figyelmét a múzeumi napokra. A látogatók részére emléklapot nyomtattak és megszervezték a helyi iskolák csoportos látogatását. Sokat segített a tanács népművelési osztálya is, az elnéptelenedett múzeum a múzeumi napokkal bekapcsolódott a város kulturális életébe. A múzeum megbízott vezetője azóta tanácsüléson meghívott vendégként beszámolt a múzeum terveiről és minden kulturális megmozduláson kikéri véleményét.

Nagykanizsán is sikere volt a múzeumi napoknak. A múzeumot 487 csoportos és 44 egyéni látogató kereste fel az előadássorozat hallgatóin kívül. Az előadássorozatnak első nap 50, második nap 200, harmadikon és negyediken ugyanannyi, az ötödiken pedig 300 hallgatója volt, annak ellenére, hogy a város belsejében lévő üzemi kultúrotthonokban ugyancsak voltak rendezvények. Az utolsó, legnagyobb érdeklődést támasztó előadást a múzeum vezetője Hulesch Béláné tartotta a nagykanizsai ásatások eredményeiről. Artner Tibor vadár a Szabad Nép munkatársa műemléki, Bodnár Éva művészettörténeti, Jankovits Ferenc népművészeti tárgykörből tartott előadást.

Nagykőrösön az Arany János Múzeum újonnan kinevezett vezetője megkezdte a közönségszervezést a múzeumi napok alkalmából.

Nyiregyházán a Jósai András Múzeumban megnyitották "A kínai fametszet és papirkivágat" vándorkiállítást. A megnyitón jelentősszámú érdeklődő vett részt. Sikeres volt a múzeum előadássorozata is. Összesen 2507 fő a múzeum novemberi látogatása és a csoportos látogatások decemberre még szaporodnak: december 1-én 175, 2-án 120 fő nézte meg a múzeumot.

A nyirbátori falumúzeum a község mesemondójának emlékére népművészeti estet rendezett a múzeumi napok keretében. Fedics Mihályról Ortutay Gyula egyetemi tanár tartott előadást. Az esten közreműködtek: a nyirlugosi és nagykállói népi együttesek és Szurómi Péter a népművészet mestere. Az előadáson 700 főnyi közönség gyűlt össze. A sajtóban több cikk ismertette ezt a rendezvényt.

A pécsi Janus Pannonius Múzeum is előadássorozatot rendezett a múzeumi napokon. Dercsényi Dezső, Bodnár Éva, Kodolányi János és

Tasnádiné Marik Klára tartott előadást. Az előadásoknak 60-160 hallgatója volt. November 27-én többszázfőnyi közönség előtt nyitották meg a Káptalan utcai műemléki épületben a Zsolnay kiállítást. A múzeum vezetőjének Dombay Jánosnak bevezetője után Dobrovits Aladár az Iparművészeti Múzeum főigazgatója mondott megnyitó beszédet. A megnyitót igen nagy érdeklődés előzte meg és kísérte. A jólrendezett kiállítás propaganda előkészítése is alapos volt. A rendezésben az Iparművészeti Múzeum kutatói együttműködtek a Janus Pannonius Múzeum munkatársaival. A Zsolnay kiállításon kívül a múzeum néprajzi osztálya rendezett időszaki kiállítást újabb szerzeményeiből. Az időszaki kiállítás felhívja a figyelmet név szerint az ajándékozókra és a leletbejelentést népszerűsíti. Novemberben 2509 látogatója volt a múzeumnak.

A sárospataki Rákóczi Múzeumban november 23-án megnyitót tartottak, amelyet Ecseri Lajos festőművész vezetésével tárlatnézés követett a "Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek" című képzőművészeti kiállításon. A tárlatvezetésen 43 személy vett részt. November 24-én a múzeum megnyitotta új kiállító helyiségét. November 26-án a Múzeumbarátok Köre /38 fő/ tartott ünnepélyes ülést. Többen hozzászóltak a múzeum vezetőjének beszámolójához és jó ötleteket közöltek a múzeum munkájának javítására és fejlesztésére vonatkozólag. November 27-én 400 látogatója volt a múzeumnak. "A sárospataki múzeum füzetei" című kiadványsorozat I. füzetét néhány nappal a múzeumi napok után szállította a miskolci nyomda.

A sárvári Nádasdy Ferenc Múzeum főképen az iskolák és pedagógusok bevonásával dolgozta ki a múzeumi napok tervét. A terv végrehajtásáról még nem küldött jelentést.

A múzeumi napok egyik kiemelkedő eseményének szánta a főosztály a soproni Lábasházban rendezendő ipartörténeti kiállítás megnyitását. A kiállítás megnyitása azonban technikai akadályok miatt 1956 elejére maradt.

Említettük, hogy Szegeden az Uj Kina iparművészeti anyagából rendezett kiállítást Major Gyula a Móra Ferenc Múzeumban. A kiállítás iránt jelentős az érdeklődés.

Az eddigi jelentések szerint legnagyobb sikere volt a szekszárdi múzeumi napoknak. A múzeumi napokon 3087 fő látogatta a Balog Ádám Múzeumot, és a látogatók száma a múzeumi napok után sem hanyatlott. A bemutatott kiállítás "Idegen földrészek emléks állatai" címmel a Természettudományi Múzeum raktári anyagából került ki. A téma és a látnivaló vonzó hatása mellett teljes elismerés illeti a szekszárdi múzeum előkészítő propaganda munkáját. A múzeum olyan nagyarányú szervező munkát végzett, hogy részletes ismertetésére ennek a cikknek keretében nincs lehetőség. A Híradó következő számában közölni fogjuk majd a szekszárdi múzeumi napok és utóhatásuk mérlegét és felkérjük a múzeum vezetőjét, hogy számoljon be előkészítő munkájáról is, amelynek tapasztalatait a jövő évi nemzetközi múzeumi napok rendezése során másutt is felhasználhatjuk.

A szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban két kiállítás nyílt. Az Országos Néprajzi Múzeum Óceánia kiállítást rendezett, melyet Bodrogi Tibor nyitott meg. Pirk János festőművész kiállítását Oelmacher Anna adta át a városi tanács kiküldöttjének. A jó hírverés és helybeli propaganda eredményeképen a múzeumi napokon 1190

látogatója volt a Ferenczy Károly Múzeumnak és a látogatottság később sem csökkent.

A szentesi Koszta József Múzeum is nagy előkészülettel nyitotta meg a múzeumi napokat. A múzeum vezetője november 25-én a kiállított anyaghoz kapcsolódva két előadást tartott Szentes múltjáról. Az előadásoknak 106 hallgatója volt. November 26-án Tokácsi Lajos festőművész a Koszta Képtárban tárlatvezetés keretében ismertette Koszta József művészetét. Szavainak fő erőssége a visszaemlékezésekben rejlett, melyeket maga hallott Kosztától, vagy amiket a művész, festői módszereinek és céljainak megindoklásául, más szentesieknek mondott. Csalog József múzeumvezető ugyanezen a napon 39 személy számára a kunhalmokról tartott előadást. November 27-én természetvédelmi és közönségszervezési megbeszélést tartottak a múzeumban. Ezen megjelentek: a városi tanács helyettes elnöke, a városi és járási tanács népművelési osztályának vezetője, a gimnázium biológiai szakkörének vezető tanára, a mezőgazdasági technikum, a kultúrház, az Állami Levéltár, a Hazafias Népfront bizottság képviselői és múzeumbarátok. A megbeszéléseken több hasznos határozat született a természetvédelemről, majd a tárgyalások második pontjaként a múzeum közönségszervezéséről. A múzeum vezetője Szegváron 143 hallgató előtt, a csongrádi kultúrházban 38 hallgató előtt és Orosházán 95 főnyi közönség előtt tartott a múzeumlátogatást népszerűsítő előadást. A szentesi múzeum vezetője a jövőben is elsőrendű kérdésnek tartja a látogatottság emelését, a múzeumi napokat csak kezdetnek tekinti.

Székesfehérváron az István király Múzeumban 1537 látogató kereste fel a Vörösmarty emlékkiállítását és az állandó kiállítást a múzeumi napokon. A Néplap naponta közölte a kiállítás nyitvatartását és Fitz Jenő múzeumvezető cikket írt a múzeumi napokról. Külön előadássorozatot a múzeum nem tudott rendezni, mert már előzőleg megindult a múzeumi előadások sorozata.

A szolnoki múzeum még nem küldött jelentést a Múzeumi Napokról. A terv szerint bemutatták gyűjteményeik legújabb szerzeményeit, köztük a 290 cm-es mamutagyarat, amit a halászhajók szeptemberben fogtak ki a Tiszából 40 drb más csonttal együtt. A tervezett előadások voltak: Ásatások Szolnok környékén, városismertető séta a Szolnoki Vár területén, a helytörténeti kiállítás megtekintésével, Héprajzi gyűjtési bemutató magnetofonról, népi táncsoport közreműködésével, kirándulás autóbusszal Tószeg-Laposhalom régészeti lelőhely megtekintésére.

A szombathelyi Savaria Múzeum nagyobb szabású rendezvényt nem szerepelt a múzeumi napok általános megmozdulásaiban, mert szeptemberben megrendezte a "savariai napokat". Dömötör Sándor múzeumvezető november 24-én előadást tartott az Országos Takarékpénztár szombathelyi fiókjának dolgozói előtt "Múzeum és béke" címmel. Igen sokan hozzászóltak és több kérdést tettek fel a régészeti kutatásokról. A Vas megye című helyi lapban november 25-én megjelent Dömötör Sándor cikke "Gyűjtsük a munkásmozgalom hagyományait! Gondolatok a múzeumi napok előtt" címmel. November 27-én újabb cikk jelent meg a lapban Dömötör Sándor tollából. November 27-én Szentlélek Tihamér közölt régészeti tárgyú cikket. A cikkek és az egyéb propagandaeszközök hatására naponta 100-200, vasárnaponként 500-600 személy kereste fel az ásatások színhelyét. November 29-én a T.T.I.T. vas megyei szervezetének helyiségeiben este 7 órától 11 óráig tartó előadás és vita hangzott el. Dömötör Sándor ismertette Szombathely munkásosztályának kezdeteiről kétségkívül lévő munkáját. A múzeum vezetője jelentésében megállá-

pitja, hogy a múzeumi napok után Szombathely dolgozói nagyobb lelkesedéssel kapcsolódnak be a múzeum munkájába.

A Sztálinvárosi Múzeum a múzeumi napok alkalmából város-történeti vitasorozatot indított a helyi lapban, amelyre már válaszok is megjelentek. A vitaindító cikket Sándor Andrásné írta. A sztálin vasmű h iradója magnetofon riportról népszerűsítette a múzeumot a vasmű területén. A múzeum állandó kiállításán kívül képzőművészeti kiállítás is nyitva állt az érdeklődők számára. A múzeum kőparkjának tervezett megnyitása elmaradt, mivel az építési munkákat nem végezte el a lakáskar-bantartó vállalat. A múzeum kiállításait 300 látogató tekintette meg a múzeumi napok idején.

A tatai Kuny Domonkos Múzeumnak 242 látogatója volt a múzeumi napok alatt. A "Régi vadászfegyverek" c. kiállítást november 27-én nyitották meg. Kalmár János megnyitóbeszéde után Koszorús Sándor, a járási népművelési csoport vezetője vette át a kiállítást. Jeney Ferenc, a múzeum vezetője a múzeumi napok jelentőségéről beszélt a megnyitón. Az üzemi látogatásokat a múzeumi napok idejére a rövid határidő miatt már nem tudta előkészíteni. Az elmaradt csoportos üzemi látogatások helyett egy-egy üzemet hetenként megszervez a múzeum látogatására.

A Tápiószzelei Múzeum felfrissítette kiállításait. November 25-én a moziban 240 ülőhelyes teltház előtt Blaskovich János múzeumvezető félórás előadást tartott. A múzeum november 23-27 között 28 darab ajándéktárgyat kapott. A múzeumi napokon 396 látogató tekintette meg.

A Tiszafüredi Múzeum megbízott vezetője a helyi DISz szervezetnek, a gimnáziumi ifjuságnak tartott egy-egy előadást és megbeszélést folytatott a helyi MEH vállalattal a vasgyűjtés alkalmával előkerült múzeális értékű tárgyak megmentéséről. A múzeumi napokra kiállítást is tervezett a múzeum, ez azonban nem készülhetett el.

A Turkevei Múzeum előzetes tervében többek között vándorkiállítás megnyitása és előadássorozat indítása szerepelt. A végrehajtásról még nem érkezett jelentés.

A váci Vak Bottyán Múzeumban november 24-én nyílt meg az India kiállítás. A megnyitóbeszédet Baktay Ervin tartotta 80 főnyi közönség előtt. A járási kultúrházban India művészetéről előadást tartott Baktay Ervin; előadásán 94-en jelentek meg.

A veszprémi Bakonyi Múzeum előadássorozatot indított a honvédség részére. Vigh Gusztáv három geológiai előadást tartott. Kiss Ákos az Egyetem felkérésére "A város művészeti emlékeinek ismertetése" című előadássorozatban, amelyet a múzeum folyamatosan fog tartani, megtartotta az első előadást "A késő barokk és neoklasszikus építészet Magyarországon" címmel. A Veszprémmegyei Népujság több cikket közölt Vigh és Kiss elvtársaktól. Szentléleky Tihamér múzeumvezető is cikket írt az ásatásokról. A honvédség és a veszprémi Vegyipari Egyetem levélben is kifejezte köszönetét a jó előadásokért.

A Zalaegerszegi Göcseji Múzeumnak 490 látogatója volt a múzeumi napok idején. A múzeum előadásait a felnőtt közönség köréből 500-an hallgatták meg. A város népművelési szervei nagy jelentőséget tulajdonítanak a múzeumi napok rendez-

vényeinek és évenkénti megrendezésük költségeit fedezik.

A Múzeumi Napok sokat használtak a múzeumok népszerűsítése ügyének. Az ideji tapasztalatok alapján múzeumaink még eredményesebben készíthetik elő a jövő évi nemzetközi múzeumi hetet, amelynek megtartására az Unesco kérte fel a magyar múzeumokat.

Solymár István

A Természettudományi Múzeum

"A fajok eredete és az ember származása"

c. új kiállítása

A Szovjetunióban már 1922-ben felvetődött a terv, hogy egy különálló nagyszabású múzeumot rendeznek be, mely az élővilág kialakulását, az evolúciót szemléltető anyagot mutatná be kizárólag. Fontosságát egyrészt azok a szoros kapcsolatok indokolták, melyek az élővilág és a társadalom fejlődésének elméleti megalapozásai között, mint ideológiai kötelékek, már kezdettől fogva - még Darwin, Marx és Engels idejében - fennállottak, másrészt az a körülmény, hogy éppen ezekben a kérdésekben maradt vissza leginkább a természettudományos felvilágosítás, és a széles néptömegek, a maradi és reakciós nézetek bilincseiben, a materialista, és ennél fogva egyben modern természettudományos világszemlélettel szemben is, kevésbé mutatkoztak fogékonyaknak.

A terv részben meg is valósult; már évekkel ezelőtt, egyelőre ideiglenesen, az egyetem embertani intézetében megnyitották "Az ember származása" című kiállítást. Az evolúciót bemutató válogatott anyagot azonban, mely rendkívüli gazdagságával hatalmas termeket tölthetne meg, ezideig még nem állították ki, de a gyűjtemények kiegészítése és a tervezés, különböző elgondolások megvalósítására, állandóan folyamatban van. S nem kétséges, hogy a nagyszabású terv rövidesen kivitelezésre is kerül.

Ily kiállítások megrendezésének szükségessége nálunk is még fokozottabban áll fenn, s ezért a Természettudományi Múzeum november 24-én "A fajok eredete és az ember származása" címen megnyitott állandó kiállítása a legjobbkor - ha rajta kívül álló okokból talán kissé megkésve is, de még mindig idejében - lépett ilyen anyaggal a nagy nyilvánosság elé. Atérezve a kérdés rendkívüli fontosságát, már tavaly, június 1-én nyitott egy állandó kiállítást, mely "A Föld és az Élet fejlődéstörténete" címen ad választ világnézeti szempontból fontos kérdésekre. Tárgyalja a problémá-

kat: keletkezett Földünk, mikor jelent meg rajta az élet, milyen formákon keresztül alakult ki hosszú évmilliók folyamán a mai növény- és állatvilág, de az ember származásának anyagát itt már terjedelménél fogva sem állíthatta ki. Hely hiányában nem gondolhatott arra sem, hogy az evolúciót általánosságban, mint természeti jelenséget bemutassa, bár logikailag és didaktikailag hozzátartozik mindkét témakörhöz.

A kormányzat támogatása azonban lehetővé tette az elgondolások megvalósítását, és két hatalmas teremben most előttünk az anyag, mely a modern kiállítástechnika módszereinek és eszközeinek felhasználásával, a már tavaly megnyitott kiállítással szerves összefüggésben és egységes képben mindazt bemutatja, amit az élővilág evolúciójával kapcsolatban a haladó tudomány napjainkig felderített.

A kiállítás két részből áll. Az első rész a fejlődést mint jelenséget mutatja be az élők világában. Növényi és állati anyagon szemlélteti az élőlények rendkívüli változékonyságát, és ebből kiindulva mutatja be az ember által végrehajtott mesterséges kiválasztás háziállatokon és kultúrnövényeken elért eredményeit. Majd meggyőző példákkal érzékeltetni igyekszik a látogatók előtt, hogy az ember tevékenységét a szabad természetben a létért való küzdelemből kifolyólag szükségszerűen adódó természetes kiválasztás helyettesíti, s ennek következményeként jön létre az alkalmazkodás s alakulnak ki a különböző fajok. Érdekes és eredeti a kiállításnak azon anyaga, mely a természetben végbemenő biológiai evolúció irányait és módozatait ismerteti. Rámutat arra, hogy egyes esetektől eltekintve, a fejlődés nagyjában és egészében általában haladó jellegű. Kiemeli, hogy ezt a folyamatot nem valami, a szervezetekben rejlő titokzatos erők szabályozzák, hanem a már meggyőző példákkal bemutatott természetes kiválasztás, és a Föld fizikai adottságainak alakulása folytán egyre bonyolultabbá váló életkörülmények. Majd felvonultatja az evolúció bonctani, embriológiai, őslénytani és életföldrajzi bizonyítékait is, és hatalmas tablón szemlélteti az állat- és növényvilág különböző csoportjainak származástani összefüggéseit.

Megkapó látvány ebben a teremben az ember és a ló egymás mellé állított csontváza, olyan felállításban, amely - mint anatómiai bizonyíték - szinte megdöbbenően tárja elénk a szervezeti felépítés egységét. Az elénktáruló képben, mint a szervezetbe mélyen bevilágító röntgensugár nyomán, felvillan előttünk a valóban meglepő hasonlatosság.

A kiállítás második része az ember származásának sokat vitatott problémáját világítja meg. Rámutatva a különböző vallásokban jelentkező téves nézetekre és teremtéslegendákra, mindezekelőtt az ember szervezetének tisztára állati sajátságait, anatómiai felépítésében ennek a származásnak nyomait ábrázoló bizonyító anyagot vonultatja fel a látogatók előtt.

A legkényesebb kérdéshez, a majmokkal való rokonság kérdéséhez nyúl ezután hozzá, és a majmok eredetével, a majmok különböző csoportjainak származásával foglalkozva mutatja ki tudományos pontossággal, hogy nem a ma élő majmoktól - elsősorban természetesen az emberszabású majmoktól - származik az ember. Világosan és félreismerhetetlenül bizonyítja be, hogy velük csak közös tőből ered, és ennek következtében jutnak kifejezésre szervezeti adottságainak öröklött állati bélyegei. Azok az emberősök azonban, melyeknek vonalán leszámazásunk kétségtelen, elvitat-

hatatlanul még közel álltak a majmokhoz. A környezet változásai következtében azonban jelentős szervezeti átalakulásokon mentek keresztül, és központi idegrendszerük fejlődésével egyidejűleg - amint erre a kiállítás több fokozaton keresztül rámutat - lettek a munka révén igazi emberek: Homo sapiens-ek. A továbbiakban is a munka és a társadalmi környezet együttes hatása révén, a társadalmi fejlődés ugyancsak különböző fokozatain keresztül alakult ki a Természetet megváltoztató és társadalmi környezetét is átalakító mai ember.

Befejező részében ez a kiállítási részleg a rassz-teóriák tarthatatlanságát és az emberfajtak egyenlőségét bizonyító dokumentumokat tárja a látogatók elé.

Hisszük, hogy ezzel a kiállítással a Természettudományi Múzeum jelentős szolgálatot tesz a népművelés ügyének; hathatósan segíti elő maradi nézetek leküzdését, s a helyes materialista világszemlélet kialakítására irányuló törekvéseket.

Dr. Boros István

Bécsi jelentés

1955. szeptember 3. és 10. között egy hetet Bécsben töltöttem. Kiküldetésemet Velazquez-könyvem megírásával kapcsolatos problémák tették szükségessé. A Velazquez-képek tanulmányozása mellett - természetesen - alkalmat kerestem arra is, hogy a művészeti múzeumokat általában is áttanulmányozzam, igyekezzem futólagos tájékozódást szerezni a mai osztrák művészeti életéről, megtekintsem Bécs műemlékeit. A rövid idő persze, minderről csak futó vizsgáldást engedett.

A Kunsthistorisches Museum világhírű műtárgyai egyelőre még nincsenek mind hiánytalanul kiállítva, mert az emeleti felülvi - lágitásos termék felerészének tatarozása csak jövő tavaszra lesz kész. A képtár olasz, spanyol, francia képanyagának legjelentősebb darabjai így is közszemlére vannak téve a háborúelőtti elrendezésben. A német és németalföldi festők művei közül csak a leghiresebbek láthatók, azok is a földszinti helyiségekben, iparművészeti tárgyak közé keverve, igen előnytelen megvilágítás mellett. Érdekes és gazdag érem-kiállítás látogatható a második emeleten.

Az elmúlt évek során teljesen elkészültek osztrák kollégáink az Österreichische Galerie állandó kiállításával. Az osztrákoknak ez a nemzeti képtára három szakaszban van elhelyezve a Belvedere-ben. A középkori anyag az Orangerie-ban, a barok az alsó Belvedere-ben, a XIX. és XX. század a felső Belvedere-ben. Példamutató az az intézkedés, amellyel az osztrák kormányzat nemzeti képzőművészetük történetét Savoyai Jenő egykori fényűző rezidenciájában tette hozzáférhetővé a közönségnek. Pedig a mai állapot kialakítását hosszú szakmai-elvi harc előzte meg. A kozmopolita

hajlandóságú művészettörténészek és hivatalnokok ellenezték az osztrák műalkotások különválasztását, s mindössze két évvel ezelőtt sikerült a parlamenttel törvénybeiktatni az Österreichische Galerie statutumát. Ottani elvtársaktól tudtam meg, hogy a képtár igazgatója, Fritz Novotny szeretettel és hősiességgel küzdött az önálló nemzeti gyűjteményért. Most már a Kunsthistorisches Museum és az Österreichische Galerie kölcsönösen átadta egymásnak a másik gyűjtőterületéhez tartozó műveket. A nemzeti képtár megteremtése közben világosan kirajzolódtak osztrák kollégáink előtt azok a történelmi, eszmei, módszertani okok, melyek az önállósítást szükségessé tették.

A felső Belvedere egyik földszinti szárnyában időszakos kiállításokat is szoktak rendezni; jelenleg magának a Belvedere-nek a történetével foglalkozik egy ilyen bemutató, egykorú műszaki rajzok, metszetek, dokumentumok alapján.

Igen tanulságos a főváros kezelésében lévő Historisches Museum, mely látványos rendezésével fel tudja kelteni az érdeklődést Ausztria multja iránt. Az Iparművészeti Múzeum és a Hadtörténeli Múzeum kiállításain éppen hogy csak átsétáltam; az általános benyomásból a látogató elsősorban a bemutatott anyag gazdagságára emlékszik vissza. Az Akademie der Künste képtárában jelenleg csak a régi klasszikus mesterek művei tekinthetők meg; kár, hogy a XIX. századi növendékek vizsgamunkái, pályaművei nem hozzáférhetők. Az Albertina-ban nem jártam, mert szeptember 16-ig nyári szünet miatt zárva van.

A Kunsthistorisches Museum első igazgatója, Dr. Oberhammer lehetővé tette számomra, hogy a raktáraikban lévő négy Munkácsy képet megtekintsem. A négy kép közül két vázlat ismeretlen a magyar kutatók előtt.

Az Osztrák-Magyar Társaság az egyik este szűkkörű baráti találkozást szervezett, mely alkalommal módomban volt eszme-cserét folytatni együttesen is néhány osztrák múzeológussal. A kellemes légkörben lefolyt megbeszélés mindannyiunk számára tanulságos volt, lehetőséget teremtett kölcsönös szakmai kapcsolatok kiépítésére. Különösen a sajátos múzeumi problémák érdekelték az egybegyűlteket, sokat kérdezősködtek a magyar múzeumok állapotáról, munkájáról, népnevelő hatásáról, s általában a múzeumügy szervezeti formáiról. Ugy látszik, hogy a múzeológia mint önálló tananyag mostanában sokat foglalkoztatja osztrák kollégáinkat, a különböző múzeumi feladatok módszertani vonatkozásairól szívesen tájékozódnak. A múzeumi szolgálatra való előkészítést igen fontosnak tartják, s az egyetemi oktatásban hasznosítani szeretnék tapasztalatainkat. Az összejövetelem dr. Novotny az Österreichische Galerie vezetője, dr. Auer a Kunsthistorisches Museum osztályvezetője, dr. Mais a Népművészeti Múzeumból, Prof. Speneder és Frau Wernigg a Historisches Museumból, Nelly Pohl az osztrák párt kulturális osztályának vezetője, az osztrák-magyar társaság néhány funkcionáriusa, bécsi követségünk kultúrattaséja vett részt.

Irigylésreméltó az a gondosság és körültekintés, amelyet az osztrákok műemlékeiket kezelik. A háború nyomait - úgy szólván - teljes mértékben eltüntették már, az épen marad épületeket is felújították, a történelmi jelentőségű objektumokat esténként kivilágítják. Műemlékeik karbantartását elsősorban idegenforgalmi érdekektől vezérelve oldották meg; az

okoktól függetlenül mégis az a lényeg, hogy a helyreállítás megtörtént, mégpedig kellő szakszerűséggel és nagy pénzáldozattal. Erdemes volna felfigyelni ennek a kis államnak műemléki ügyvitelére, ha már a baráti országokról nem veszünk példát.

A képzőművészeti életről az volt az általános benyomásom, hogy az osztrák közvélemény előtt nem tölti be megillető helyét. A sajtó nem foglalkozik problémáival, a nagyszámú napilap, a még több képesújság nem közöl cikket se művészekről, se műveikről. Egyetlen hivatalos képzőművészeti kiállítás se volt nyitva, a Künstlerhaus-ot most tatarozzák, mindössze a mozija vonz közönséget. Csak az úgynevezett Art Club látogatható délutánonként, de az is csak bennfenteseknek, hogy elborzassza a gyanútlan vendégeket bizarr értelmetlenségeivel, szenzációra éhes bolondériáival.

Miközben általános pangás tapasztalható a képzőművészet nyilvánosságát illetően, az osztrák kommunista párt lapjának, a Volksstimme-nek a nemzetközi karikatúrákiállítását hatalmas tömegek látogatták. A Pörr-haus előtt egy nagyméretű sátorban volt elhelyezve az anyag, mely a közönségnek láthatóan igen tetszett. A magyar satirikus rajzolóknak is sok sikert könyvelhettek el, a vendégkönyvben számos elismerő bejegyzés volt olvasható honfitársainkról.

Elutazásom előtt a Szépművészeti Múzeum Új Magyar Képtárának vezetője megkért, hogy a Dorotheum egyik tavaszi aukcióján szereplő Munkácsy-képet nézzem meg, s mondjak véleményt esetleges megvásárlásával kapcsolatban. A vonatkozó Munkácsy-festmény viszont közben 3800.- Schillingért elkelt, s így - a helyi szokás szerint - további felvilágosításhoz nem juthattunk. Hir volt még két Borsos-miniatúrról is, a tulajdonos, azonban - aki el akarja ott Bécsben adni - vidéken tartózkodott azokban a napokban, s így a képecskékhöz nem tudtunk hozzáférni.

Utazásom egészben véve igen hasznos volt. Jó lenne a semleges Ausztria művészettörténetével mind termékenyebb kapcsolatokat kiépíteni. Rokonszenv és érdeklődés kíséri részünkről munkánkat, amit érdemes volna gyümölcsöztetni hazánk és szakmánk javára.

Befejezésül kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy bécsi követségünk munkatársai rendkívüli figyelmeztetést, segítőkészséget tanúsítottak irányomban ott-tartózkodásom alatt, sok gondot fordítottak arra, hogy kevés időmet mind eredményesebben használhassam ki, az osztrák szakmai intézményekkel, kollégákkal az érintkezést fölvehessem, tanulmányi céljaimat elérhessem. Ezúton is köszönetet mondok érte.

Pogány Ö. Gábor

Vikár Béla[†]

/1859-1945/

Vikár Béla emléktáblájának felavatására gyűltünk össze. Itt született 1859-ben Hetes községben. Szülőháza a volt református lelkészlak ott állt a hajdan fatalpon álló, majd téglára átépült református templom árnyékában. Öreg falusi ház volt, amely 1830-ban somogyi módra fából, sövényfalakkal és zsupptetővel épült. Az ilyen régi épületek sorsát és életkorát a korhadás vagy a tűz szabta meg. Vikár Béla szülőházát is a hozzá hasonló parasztházakkal együtt felperzselte a tűzvész 1870-ben. A szülőház elpusztult, de szülöttének neve és műve ma is itt áll előttünk példaként.

Amilyen egyszerű volt ez a szülőház, ép olyan egyszerű környezet, paraszti életforma vette körül Vikárék családi életét is. Apja, Vikár János, nemrég még a pápai református gimnázium nagyműveltségű tanára volt. Ismerte a francia, olasz, német, latin, görög és a héber nyelvet egyaránt. 1856-tól 1867-ig mint Hetes református lelkésze működött e faluban. Anyja, Szomju Istvánnak a szorgalmas szőlőművelőnek és méhésznek, Edde község református tanítójának Veron nevű leánya volt.

Apja a tudományt és a bort, anyja pedig a vidámságot és a dalt szerette. Éles elmét, vidám lelket örökölt tőlük. Vikár Béla jegyzetei szerint anyja még lúdtollal írta le ezeket a népdalokat, melyeket aztán mindig el is énekelt Béla fiának. Ez volt az a környezet, amelyben Vikár Béla mint gyermek nevelkedett. A nép, szorgalom, tudás, vidámság és az akarat voltak azok, amelyek rányomták bélyegüket életére és művére.

Mint kisdiákot apja 1868-ban Pápára küldte. Ugy kocsi-zott át a Bakony rengetegén, hogy a pápai kollégium diákja lehessen. Hamar megbetegedett és azután 3 évi somogyi falusi pihenő után felépülve 1871-től a pécsi főreáltanodában tanult. Nem is tanult, hanem bátran mondhatjuk, hogy tanított, mert apja "mindig lejjebb kerülvén," maga volt kénytelen magát eltartatni. Polgári családok gyermekeit taníttatta. Ette a házitanítók bizonytalan kenyerét, s mikor betegsége miatt elveszítette ezt is, akkor a pécsi szederfák segítettek, mint gleichenbergi levelében írja "a temérdek szeder, amivel egyéb táplálék híján hét számra éltem Pécs város madarainak rovására." Pécsről gyalogosan járt haza Magyarladra. Egy alkalommal farkas elől fára kellett másznia. A sok baj-gond között egyre feljebb vitte akarata és tehetsége. Nem tellett könyvre, megtanulta a "gyors-

[†] A Múzeumi Napok alkalmából állított emléktáblánál mondott beszéd.

írászatot." Így jegyezte tanárai előadásait, akárcsak később faluzása során a népköltészet kincseit. 1876-77 évben mint nyolcadikos diák a pécsi főreáliskolában a gyorsírási tanfolyamot tanította. Közben a tudásvágytól hajtva, mint reáliskolás megtanulta a görög és a latin nyelvet is. Pécs után Pestre ment és beiratkozott 1876-ban az egyetem bölcsészeti fakultására magyar és német szakosnak. 1880-tól 1919-ig az országgyűlési gyorsíródában kereste kenyerét. Becsülettel dolgozott, de nem csak ennek a megtertségnek élt Vikár Béla. Megélhetés és tudomány, kenyér és művészet a századforduló Magyarországnak idején bizony gyakorta farkasszemét nézett egymással. A Zenelap 1899. nov. 25-iki számában "Népdallam gyűjtéséről" című cikkében így ír erről a kérdésről. "A kultúra nálunk, sajna még mindig fényűzés számba megy annál, aki neki él. Ezen kell változtatni, ha azt akarjuk, hogy zenészek és tudósok nálunk meg is élhessenek..."

Már pedig Vikár a magyar kultúráért élt egy hosszú életet. Biztos, hogy a pesti egyetemi évek iránymutatók voltak tehetőségére. Hisz ő volt az a diák, aki Greguss Ágost és Gyulai Pál előadásait jegyezte és sokszorosította. Greguss Ágost esztetikája, Magyar verstana, Külföldi Népdalok műfordításai, A balladáró irt tanulmánya már fölvezet az érdeklődési kört, amelyben a tanítvány mozgott és működött Greguss halála után. Ugyanakkor Gyulai Pál kedves tanítványai közé tartozott. Hatása világos Vikár Bélára. Gyulai Pál volt 1870-től a magyar népköltészet új gyűjtésének szorgalmazója és kiadásának szervezője is. Gyulai és Arany László együtt szerkesztették a Magyar Népköltési Gyűjtéményt. A népdalról, a balladáról Gyulai jó útbaigazításokat adott a gyűjtőknek e sorozat első kötetében. Mint magyar szakos, az egyetemen tanulta meg a finn nyelvet is, hogy a finn népköltészet tolmácsolásával örökértékűt alkosson.

Egy emléktábla árnyékában elmondott beszéd rövid alkalom arra, hogy Vikár Béla művét csak tömören is összefoglaljuk. Am két munka: Vikár magyar népköltészeti gyűjtése és a finn népi eposznak a Kalevalának fordítása nevét a néprajz tudományban és az irodalom lapjain örökértékűvé tették. Nemcsak mint a Magyar Néprajzi Társaság alapítótagja, főtítkára, hanem mint a hagyományokat becsülő és modern szellemű magyar polgár is tisztában volt azzal, hogy "az iratlan irodalom a nép ajkán továbbélő költői hagyomány" mit jelent egy nemzet számára. Tudta jól, hogy nemcsak az irodalom kincsháza az ilyen mű, de ez az a tiszta forrás, amelyből a "képzőművészetnek, nyelvtudománynak, nép- és műzenének, és a népies szájhagyományt kutató folklórnak is meg kell újulnia." Amit elkezdett, nem volt új, de ahogy végezte a népdalgyűjtést, az egész Európában új és első volt. Modern szelleme, mely a gyorsírás bekapcsolásával jelentkezett a mese és a népdalgyűjtésben, most a gépet, Edison fonográfját állította a népdalgyűjtés szolgálatába. 1896-ban kezdte meg a gyűjtést. A fonográf viaszhengerein rögzítette népdalainkat, melyek a párisi 1900-as világkiállítás alkalmával, mikor Sebestyén Gyula bemutatatta azokat, óriási sikert arattak.

A cigány napszámos, hátán az 50 kg-os fonográf, és a mellette vándorló Vikár Béla így együtt a magyar népi kultúra apostolának különös jelképe lett. Így járta be esztendőről-esztendőre az ország területét "Kriza János vadrózsáinak régi parlagon heverő kertjeit", Erdélyben, aztán szülőmegyéjét Somogy területét is 1879-ben, 1880-ban és végül - ahogy írta - "szülőmegyém támogatásával" 1899-ben. Kaposmérő, Juta, Szerdahely, Csoknya,

Kisfalud, Szob, Ujlak, Csurgó, Csököly, Tab, Nemesdéd, Atád, Edde, Mocsolád, Kötöse, Szilvásszentmárton, Kaposvár, Boglár, Alsók, Berény, Hetes, Kiliti és Szólád öregjei itt-ott még emlékeznek magas szikár alakjára és örökké vidám természetére. Itt Hetesen, szülőfalujában már alig él egy-két nóta és meseforrása, ám Csordás Eszter, Tóth Erzsi, Pötendi Lidi, Pelótz Ferenc, Sütő József és Zsobrák János népdalai és meséi bevonultak az egyetemes magyar népi kultúra kincsei közé. Ez a gyűjtése "Somogy megye Népköltése" címen jelent meg 1905-ben, mint a Magyar Népköltési Gyűjtés - mény új folyamának 6-ik kötete a Kisfaludy Társaság kiadásában. Előszavában Vikár köszönetet mond édesanyjának, és Pete Lajosnak, szintén Hetes szülöttének, a népdalköltőnek. E kötetet Vargha Gyula a kiváló költő és még jelesebb műfordító szerkesztette. Sajnos később Vargha Gyula elvesztette azt a kéziratköteget, melyet neki 1910-ben átadott Vikár Béla. Ez a kézirat tartalmazta a gyorsírásról átírt teljes magyar népköltési gyűjtését. E kézirat elvesztése után így megint csak az a 19 vaskos gyorsírással írt jegyzőfüzet maradt meg, amely Gergely Pál közlése szerint 7000 dal szövegét őrizte meg. Ezt a kincset Gergely Pál írta át újra folyóírással és ezzel megmentette a magyar folklór számára. Ezt az anyagot a Magyar Tudományos Akadémián őrzik. Az Országos Néprajzi Múzeum Népzene Osztályán vannak az országjáró fonográf hengerei. Számszerint 754 darab Vikár henger. Egy-egy hengeren két-három dal, tehát mintegy 2000 dallam, amelyből 27 szlovák és 6 vend. Hogy mit kezdeményezett, lemérhetjük azon, hogy Bartók Béla és Kodály Zoltán Vikár úttörése után indultak útjukra. Bartók Béla és Vikár hengereiről sajátkezűleg kottázta le Vikár gyűjtését. Így tehát teljesült, amiről írt a Zenelap idézett sorai között: "Boldognak vallanám magamat, ha gyűjtéseimnek zenei szempontból való kihasználása is mentől előbb megtörténhetnék." Világos, hogy Bartók-Kodály sikeréhez, a magyar zene fölvirágzásához Vikár neve és munkája is hozzátartozik, hisz gyűjtése kovásza lett a nagy alkotásoknak. Bartók és Kodály, mint Vikár mondta: "Mindketten követték eljárásomat abban a tekintetben is, hogy nemcsak a dallamokra, hanem a szövegekre is kellő figyelmet fordítottak." /Kodály emlékkönyv, 92. oldal./ Tény, hogy népköltészetünk dallamkincse áttört minden határt és a világ zeneirodalmának klasszikus alkotásai közé szárnyalt.

A felgyűjtött magyar népköltészeti anyag és abban Vikár gyűjtésének mérhetetlen kincsesbányája jórészt már fölmért, de még napvilágra nem hozott kincs. A Magyar Klasszikusok sorozatban nemrég megjelent Or utay Gyula Magyar Népköltészet 3 kötet, nagy kezdeményezés és lépés, de ennek az anyagnak teljes kiadása parancsoló, mert Vikár szavaival: "Ha legnagyobb költőnk, Petőfit, bajos megértenünk a népköltés titkainak ismerete nélkül, bizvást mondhatjuk, hogy magát a népet még annál inkább is bajos. Népünk érzésvilága hét lakattal elzárt titok, melynek kulcsa a népköltés. Azért nemcsak abból a szempontból érdekel bennünket, mint az irodalom kútfeje, forrása, mint az a forrás, melyből nagy költőink meritettek, s mint eltűnt korok és nemzedékek érzéseinek emléktára, de nem kisebb jelentőséget nyer azáltal, hogy a most élő milliók szívét halljuk benne megszólalni leplezetlen őszinteséggel. Hiszen a nép ezeket a dalokat nem nekünk, hanem önmagának dalolta. Saját szívéen könnyített velük. Mindent, ami őt meghatja, mindent, ami fáj, vagy örömet okoz neki, dalaiba önti bele s csak dalait kell megismernünk, hogy ezt az egész érzésvilágot lelkünk világával össze tudjuk olvasztani." /Vikár: A népdal titkai. Vasárnapi Ujság 1906. 218.219.ik lap. / Más célunk

nem is lehet, mint az, hogy népünk érzésvilágát és lelkeségét, tehát magát népünket mégjobban megismerhessük. Ennél sürgetőbb és nemesebb parancs alig akadhat. E kinccsel Arany János után tán irodalmunk új népi - klasszikus megújodása várható. Népzeneink ihlető segítségével, a magyar népköltészet közkinccsé tételével, ki tudja irodalmunkban nem születnek-e a bartóki műhöz méreteiben is hasonló nagyságú és értékű alkotások?

E művek születéséhez hozzá járul majdan egy másik mű is, egy rokoni, népi eposz, a Kalevala, mely irodalmunkba Vikár szellemével épült. Az 50 ének, 22.795 sora, a hetesi leégett, zsuppos sövényfalu ház szülöttének olyan alkotása, mely ihletével mégcsak ezután hozza meg igazi termését. Ha áll Lönnrot-ra, a Kalevala összeállítójára, hogy "ő a legnagyobb finn író," mit mondjunk akkor Vikár Bélára? A magyar Kalevalával legnagyobb költőink sorába lépett. Közel félévszázada adta ki ezt a művet a Magyar Tudományos Akadémia. Ám a magyar olvasó és irodalom még mindig nem birkózott meg e hatalmas alkotással. Hatása költőink körében, szépségének titka olvasóink között egyre gyarapodik, de a Kalevala még ma sem közkinccse szellemünknek.

Beszéljünk-e még ezekután Vikárnak az irodalmi életben elfoglalt szerepéről, melyet a La Fontaine Társaságban, a Goethe Társaságban, mint ezeknek elnöke fejtett ki? Vagy részletezzük-e a néprajztudós munkáját, melyet mint tanulmányíró, vagy mint a Magyar Néprajzi Társaság egyik alapítója és főtitkára végzett? Azt hiszem fölösleges.

Ma itt egy olyan sokszínű és sokoldalú férfinak állított emléket Somogy megye és a Kaposvári Járás Tanácsa, aki kitartó szorgalmával a munka példája; népszerűségével, költői alkotásával, népi hagyományaink gyűjtésével pedig a jövő építője volt.

Takáts Gyula

A P o s t a m ú z e u m

A magyar Postamúzeum felállításának gondolata több mint félévszázaddal ezelőtt merült fel. Létesítését a hirszolgalat technikájának állandó fejlődése tette szükségessé. A magyar postaigazgatás is megokoltnak találta, hogy a külföldi államok mintájára a posta kialakulását és fejlődését szemléltető értékes tárgyakat gyűjtse.

A múzeum létesítésére az első és nagyobb horderejű intézkedés a magyar távbeszélő ötvenéves fennállásának jubiláris ünnepe alkalmával 1931-ben történt. Az ünnepi alkalomból kiadott rendelkezés alapján a postaigazgatóságok, valamint az egyéb postai szervezetek megkezdték a hatáskörükbe tartozó hivataloknál a múzeális tárgyak gyűjtését és a megtalált anyagot időnként beküldték a posta-

vezérigazgatóságához. Ugyanakkor a posta ellenőrző szervei is utasítást kaptak arra, hogy a jövőben hivatali szemléjük alkalmával legyenek figyelemmel a hivataloknál talált múzeálisnak vélt tárgyakra és azokat juttassák a gyűjtőhelyre. Gondoskodtak ez alkalommal arról is, hogy a posta központi anyagraktára a forgalomból kivont anyagokat, készülékeket múzeális célra megőrizze. Az 1935. év folyamán a már meglévő anyagból és a különböző helyekről összegyűjtött, illetőleg felkutatott egyéb anyagok egyesítésével azután megindult a múzeális anyag darabonként való rendezése, nyilvántartása és az együvé tartozó anyagok csoportosítása. A múzeális tárgyak szaporodása folytán nagyobb méretű helyiségekről kellett gondoskodni. A tárgyakat a tervezett postamúzeumi épület illetőleg épületrész elkészültéig több más épületben kellett elhelyezni.

A felszabadulás után a postamúzeumi anyagot teljesen feldúlva találták. A levéltári anyag egyrésze elpusztult, a másik része is nagymértékben megrongálódott. Tízévi újabb fáradhatatlan munkára volt szükség, amíg a Postamúzeum megvalósításának ideje elérkezett. Az ismét megindult módszeres anyaggyűjtés és kutatás lehetővé tette, hogy ezévi június 25-én a Postavezérigazgatóság épületében a Postamúzeumot pártunk és kormányunk képviselőinek jelenlétében át lehetett adni a nagyközönségnek.

A Postamúzeum a rendelkezésre álló anyag kiállításával kettős célt kíván elérni. Egyrészt oktató jellegű csoportosításban ismerteti a posta szervezetét, a postaküldeményfajok kialakulását, másrészt a posta nagyértékű műszaki emlékeinek szakszerű feldolgozásával biztosítja a műszaki emlékek védelméről szóló 1954. évi 4.sz. törvényerejű rendelet végrehajtását.

A posta multja a messzi ókorba vezet vissza. A hírközlés emlékei egyúttal az egyetemes művelődés történet emlékei is. A Postamúzeum anyaga éppen azért nagyjelentőségű, mert az nemcsak a postaintézmény, hanem az írás, a nyomtatás, a közlekedés, a szállítás és a technika történetében is lényeges szerepet játszik.

A Postamúzeum kiállítása 300 m² alapterületet foglal el. A termek egymásba kapcsolásánál figyelembe vettük a postaintézmény tagozódását, vagyis azt, hogy a posta fogalma nemcsak a szoros értelemben vett postát, hanem a távirót, a távbeszélőt és a rádiót is jelenti. A kiállított tárgyak a fejlődést mutatják: nem elvonatkoztatva az eseményektől, hanem a történelem tükrében a gazdasági és politikai történésekkel kapcsolatban. Így például Rákóczi postájának fejlettségét csak akkor érthetjük meg, ha rámutatunk arra, hogy ez a posta izig-vérig magyar posta volt, tehát az adott történelmi helyzetben az osztrák postával szemben igyekezett jobb és minőségileg kiválóbb postaszolgálatot nyújtani. Így érthetjük meg csak azt, hogy a Vezérlő fejedelem miatt törődött személyesen a posta ügyeivel.

A postamúzeum hét teremre oszlik. Az első teremben főleg a levél történeti fejlődését mutatjuk be. A levél fejlődése szoros kapcsolatban áll az írás kialakulásával és a papiros feltalálásával. Az anyag elrendezésénél nagy gondot kellett fordítani arra, hogy a levél kialakulásának szemléltetése hírközlési síkon maradjon és ne kerüljünk túlságosan - pl. a papiros feltalálásának ismertetésénél - a könyvnyomtatás fejlődéstörténetének a területére. A határterületek a művelődéstörténet egyes részletei között néhol teljesen elmosódtak, a témakörök szorosan egymásba fonódnak. A múzeum vezetősége ezért úgy döntött, hogy ezt a

szempontot minden körülmények között figyelembe veszi. A közlekedési eszközök fejlődésének bemutatása tehát postai feladat is, mert a posta multbeli szerepe nem érthető meg a kocsis és az egyéb járművek különböző formáinak ismerete nélkül. Az utak állapotának, a vi-
zek szabályozásának kérdései mélyen bele vannak ágyazva a postain-
tézmeny fejlődésébe. A levél történetének ismerete mellett ezért régi eredeti térképek szemléltetik Magyarország közlekedési hálóz-
tát.

A második terem középpontjában a műszaki emlékként védetté nyilvánított 1:10 méretű postai autómodellek állnak. A magyar posta állította a világon először az automobilt postai szolgálatba. A múzeum egyik célja az, hogy a magyar haladó hagyományoknak tudatosító intézménye legyen. Ilyen célból tettük főhelyre a kis autómodelleket is. A postai hírlapszolgálat fejlődésének ismertetésénél ugyanebből a célból állítottuk ki az 1848/49-es magyar hírlapokat, majd a Vörös Ujságot és a mai Szabad Népet.

A harmadik teremben a táviró fejlődését mutatjuk be a per-
zsa eredetű ógörög fáklyajelzéstől a mai, legmodernebb távgépiró berendezésig. A műszaki tárgyaknál igyekeztünk az érdekesebb be-
rendezéseket üzemképes állapotba hozni. A látogató leülhet a sza-
bályosan felszerelt Morse-kezelőasztal mellé, dolgozhat akár elek-
tromos, akár súlymeghajtású Hughes-gépen, vagy kezelheti a modern távgépirót. "Tessék hozzá nyúlni!" - furcsa felszólítás egy múzeum-
ban. Mégis arra törekedtünk, hogy a közönség maga tanulmányozhassa a működő berendezéseket. Természetesen az üzembe helyezett gépek mellett teremőrök gondoskodnak arról, hogy a gépek meg ne rongálód-
hassanak.

A negyedik és az ötödik teremben a távbeszélő központok és készülékek, valamint egyéb távbeszélő alkatrészek fejlődését lát-
hatjuk. Egy üveghura alatt működő telefonközponton figyelheti meg a látogató az automata gépegységek működését. A szakemberek részé-
re különböző műszaki rajzok mutatják meg a különböző központ-típu-
sok felépítésének elvi részleteit. Itt van kiállítva a múzeum leg-
érdekesebb okmánygyűjteményéből Edison és Puskás Tivadar levelezé-
se. Ugyancsak itt mutatjuk be azt az eredeti fényképet, amelyen Edison aláírásával elismeri, hogy a telefonközpont feltalálásának eszméje Puskás Tivadar agyában fogant meg először.

A hatodik teremben a világ legelső hangszóróját nemcsak lát-
hatja, hanem hallhatja is a közönség. Egy elmés megoldással a ve-
zetékes rádió dinamikus hangszórójáról egyszerűen átkapcsolható ez a régi, multszázadbeli készülék. A hangszórót egyébként már a mil-
leneumi emlékkiállításán mint a világ első hangszóróját állították ki. A teremben a rádiózás multjának emlékei elevenednek meg. A ren-
dezés vezérlő elve itt az volt, hogy a rádiókészülékek fejlődését kihagyva csak a posta rádióműszaki szolgálatát mutassuk be. Mégis több helyen kénytelenek voltunk engedelményeket tenni a nem szoros értelem-
ben vett postai feladatok bemutatásának javára, mert a né-
ma egységességében törés állott volna elő. Ezért bemutatjuk az 1928-as stúdió fényképeit, hogy nyilvánvaló legyen a stúdió tech-
nikájában bekövetkezett haladás. Néhány esztendővel azelőtt ugyan a rádióstúdió egy a posta kísérleti állomás udvarára behúzott ócs-
ka bútorszállító kocsi-
ban volt elhelyezve.

A hetedik teremben úgyszólván összefoglalásképpen a posta történelmének kivonatát adjuk képekben, grafikákban, okmányokban, felszerelési tárgyakban. Nagy segítség volt a csepeli postahiva-
tal díszítésére kitűzött a postatörténelmi freskó-tervpályázat. A

tervpályázaton kiváló festőművészek vettek részt. A művészek pályaterveit a Postamúzeum megszerezte és történelmi tárlójába építette.

A Postamúzeum hatalmas gyűjteményének feldolgozása folyamatban van. A kiállítási rész tervezésénél a legnagyobb problémát az anyag gazdaságával szemben a helyiség viszonylag kicsiny volta okozta. A múzeológusok legnagyobb fejtörése az volt, hogy a fejlődést milyen módon szemléltessék. Végül úgy döntöttek, hogy az anyagot a postatörténelem egyes fordulópontjai köré /pl. a levél-szekrény megjelenése, a vasút feltalálása stb./ csoportosítjuk. Reméljük, hogy a megoldást sikerült megtalálni.

Meg kell még emlékezni a múzeum technikai tervezésének kéréséről is. A múzeum részére rendelkezésre bocsátott helyiség egyetlen nagy üres terem volt, mindkét oldalán ablakokkal, a közepén nyolc oszloppal. A feladat az volt, hogy a termet harmonikusan több kisebb egységre osztva alkalmassá tegyék a kiállítási tárgyak bemutatására. A megoldásban kiemelkedő szerep jutott Stornó Gábor iparművésznak. Stornó Gábor gyakorlatias, izléses és finom megoldásai több külföldi szakember elismerését megnyerték.

dr. Vajda Endre

A Petőfi daguerreotipiáról

A közelmúltban az egész közvélemény felfigyelt arra a hírre, hogy Petőfi Sándor egyetlen hiteles daguerreotip arcképét sikerrel restaurálták. A sajtó több ízben foglalkozott ezzel a rendkívül fontos irodalomtörténeti ereklyével, a magyar fényképezés egyik korai emlékével. A helyreállítás ténye igen örvendetes, mivel a felfrissítés előtti állapotában alig látszott belőle valami, fényképezni nem lehetett, reprodukálás céljára csak a daguerreotipiáról készült régi fényképmásolatokat tudták felhasználni. A restaurálás kapcsolatban nem érdektelen néhány szót ejteni a daguerreotipiáról, a helyreállítás módszeréről és ismertetni a Petőfi daguerreotipia történetét, kiegészítve ezzel az eddig megjelent közleményeket, részben helyesbitve egyes téves adataikat.

Az egyetlen pozitív, de fordított, tükörképet adó daguerreotipia - a fénykép őse - jóde vagy brómjód gőzöléssel fényérzékenyvé tett, ezüstözött rézlemezen készült. A felvétel után az ezüsthaloidból álló latens, lappangó képet higanygőzöléssel hívták elő. Felfedezője a francia Daguerre 10-12 perces exponálással dolgozva találmányát kezdetben csak élettelen tárgyak fényképezésére tudta használni. Honfitársunk, Petzval József szerkesztett olyan fényerejű lencserendszert, amely valóban megoldotta az arcfényképezés problémáját.

Pesten az első "fényképiró" műtermet Marastoni Jakab nyitotta meg 1841 nyarán. Sajnos mindössze egyetlen hiteles művét ismerjük, ez Kossuth Lajost ábrázolja sógora Ruttkay József és Both Pál társaságában. A szignatura szerint nyolc másodperc alatt készült 1841 augusztusában. A magyar daguerreotipia másfél évtizedes terméséből még a Magyar Történelmi Képcsarnokban is alig pár darabot őriz, mert a fénykép műzeális megbecsülése csak a felszabadulás után kezdődött. A daguerreotípiák túlnyomó többsége a helytelen kezelés következtében megsemmisült.

A felvételt hordozó ezüstvegyületet, a közhiedelemmel ellentétben, nem bontja meg a fény hatása, de a levegővel érintkezve ugyanolyan könnyen az ábrázolást tönkretévő vegyi folyamatok állanak elő, amint a szabadon tartott ezüst tárgyak is gyorsan oxidálódnak. A tükörfényes ezüstlemez megbarnul, szivárványos színeződést kap, a kép visszafejlődik. Ezt a hatást a levegő kén-gáz tartalma váltja ki, amihez hozzájárul, hogy a daguerreotípiákat papirkeretbe szokták foglalni, a papir kénsav tartalma pedig még erősebben támadja meg az ezüstvegyületet.

Ha az érzékeny réteget mechanikus módon megsértették, ezüst-tisztító szerekkel dörzsölve próbálták eredeti csillogását visszaállítani, akkor a képen nem tudunk segíteni. De amíg az érzékeny réteg sértetlen, a kémiai elváltozásokon kellő hozzáértéssel egyszerű módon segíthetünk. A restaurálásnak több kidolgozott és kipróbált módszere ismeretes, amelyek mind megegyeznek abban, hogy a felfrissítéshez ciánkáli oldatot használnak. /V.ö.: Eder-Kuchinka: Die Daguerreotypie. Halle, 1927. 30-35.l./

A helyreállításra szoruló daguerreotípiát keretéből kivéve puha ecsettel portalanitjuk, a ráragadt papirfoszlányokat egy tál vízben leáztatjuk. Ezután a lemez alkohol-fürdőbe kerül, hogy a zsirrétegtől megszabaduljon. Most következik a tulajdonképeni restaurálás. A lemezt előbb alaposan leöblítve a képet egy előhívó tálra tesszük és annyi vizet öntünk rá, hogy éppen ellepje. A vízbe 5 %-os ciánkáli oldatból néhány köbcentiméter kerül. Még jobb előírás 1 %-os és 5 %-os erősségű oldatot készíteni és a műveletet a gyengébb keverékkel kezdve a töményebb oldatot csak szükség szerint igénybe venni.

Néhány perc elmultával ezzel a módszerrel a teljesen visszament és elszíneződött képek újra kibontakoznak régi szépségükben. Nem is tanácsos a papirkeretek nyomán támadt erős szivárványosodás eltüntetésének okáért a lemezeket 10 percnél tovább fürdetni, mert ez könnyen a kibontakozott kép élességének és tisztaságának rovására megy. Egy-két órás fürdetéshez csak egészen gyenge, fél százalékos oldatot szabad használni.

A fürdő után a lemezt folyóvízzel öblítjük, majd desztillált vízzel lemossuk. A szárítást ventilátorral, esetleg borszesz lámpával végezzük, hogy vízcepp nyoma ne maradjon a lemezen. Megjegyezzük még, hogy az egész művelet napvilág mellett végezhető. Ajánlatos a felfrissített daguerreotípiák megóvására azokat kolloidum vagy zaponlakk bevonattal ellátni, azonban két üveglap közé való légmentes foglalásuk is kielégítőnek mondható.

...

Petőfi daguerreotípiáját a költő Szendrey Júlia számára, ajándékkul készíttethette, de még házasságuk, tehát 1847 szeptember 8 előtt. Jókai szerint a kép Pesten készült. Keletkezése legnagyobb

valószínűséggel 1847 első felére tehető, amikor Petőfi többször, hosszabb ideig tartózkodott Pesten. Sajnos a képet készítő fényképész nevét nem sikerült teljes bizonyossággal megállapítani.

Szendrey Juliától fia, Petőfi Zoltán örökölte a becses ereklyét. Őtőle barátja, Beliczay Imre katonáorvos kapta meg, aki a Nemzeti Múzeumnak akarta hagyományozni. De látva, hogy a kép állapota egyre rosszabb lesz, 1877-ben fényképeket készíttetett róla, hogy legalább akkori állapotát megrögzítse, sőt egy levél tanúsága szerint a restaurálás gondolatával is foglalkozott. 1879-ben Klösz György készített felvételt a daguerreotipiáról, amelynek másolatai a "Koszorú" azévi kötetében napvilágot is láttak. Ez a felvétel azonban a retusálás nyomait viseli magán.

Hogy az ereklye fontosságát már régen felismerték, bizonyítja, hogy több művész is készített rajzot az eredeti daguerreotipiáról. Így többek között Székely Bertalan és Jankó János, hogy csak a legkiválóbbakat említsük. 1879 után azonban 70 éven át senki nem tudott az eredeti daguerreotipiáról. 1848-ban, Petőfi hiteles arcképeinek összegyűjtése során sikerült az elveszettnek hitt daguerreotipiát újra felfedezni. /V.ö.: Rózsa Gy.: Az igazi Petőfi arc. Szabad Művészet. III./1949/ 200. sk. l. és U. ö.: Petőfi Sándor képmásai. Irodalomtörténet. 1951. 209. l./ Utolsó tulajdonosa, dr. Beliczay Imre, Petőfi Zoltán barátjának unokaöccse, előkerülése után az akkori Petőfi Múzeumnak ajándékozta a képet. Jelenleg az Irodalmi Múzeum tulajdona. Benczur Gyula nem az eredeti daguerreotipiát tanulmányozta az arckép megfestésekor, hanem valamelyik régebbi reprodukcióját, valószínűleg a Klösz-féjét.

A sikerült restaurálás alkalmat ad ezeknek az adatoknak felelevenítésére. Belőlük fény derül a magyar irodalomtörténet egyik fontos emlékének változatos sorsára, másrészt a haladó hagyományainkra vonatkozó ereklyék megbecsülésére intenek. Múzeumnak is feladata a daguerreotipiák gyűjtése, szakszerű gondozása, hiszen ezek nemcsak a magyar fényképezés inkunábulumai, hanem egyben a reformkor történetének fontos képes dokumentumai.

Fejős Imre - Rózsa György

Legányi Ferenc 1955. évi működési jelentése

Legányi Ferenc, az egri múzeum dolgozója, a magyarországi földtani és őslénytani kutatások évtizedek óta ismert és tisztelt munkatársa. Gyermekkorától foglalkozik az Eger-környéki ősmaradványok felkutatásával s bár kenyérkereső elfoglaltsága egészen a legutóbbi időkig más pályára szölitotta, mint szenvedélyes és igen eredményes munkásságú amatőr gyűjtő és kutató, soha nem szűnő buzgalma révén páratlanul gazdag kövületanyagot gyűjtött össze. Munkásságának értékét mi sem jellemzi jobban mint az, hogy nincs ma Magyarországon őslénytani gyűjtemény, mely értékes darabokat ne tartalmazna Legányi Ferenc gyűjtéséből s hogy a legjobb nevű geológus-paleontológus szakemberek tollából megjelent cikkek közül több mint félszáz foglalkozik a Legányi Ferenc gyűjtése révén Eger környékéről előkerült ősmaradványok leírásával, értékelésével.

Legányi Ferenc néhány év óta az egri múzeum megbecsült dolgozója. Ez idő óta hivatalos kiküldetésben járja Eger közeli és távolabbi környékét, újabb és újabb lelőhelyeket tár fel s erős ütemben gazdagítja az egri múzeum paleontológiai gyűjteményét. Évről-évre terjedelmes összefoglaló jelentésben számol be gyűjtőtevékenységéről, tapasztalatairól, megállapításairól. Összefoglaló jelentései hivatalos jelentés jellegűek, nem szánja őket publikálásra. Az egyéni izettel megfogalmazott jelentések azonban oly számos jó megfigyelést, tudományos adatot, érdekes következtetést tartalmaznak, hogy sokkal többet érdemelnek annál, minthogy irattárba kerülve esetleg feledésbe menjenek.

A Múzeumi Híradó közli idején jelentését, hogy értékes adatai kelendő nyilvánosságot kapjanak. Közölni fogjuk jelentéseit azért is mert belőlük egy lelkes ember munkaszeretete, tudomány iránti lelkesedése, gyűjteményfélő gondja csendül ki; olyan tulajdonságok, melyek az eredményes múzeológusi munka elengedhetetlen feltételei.

A gyűjteményről általában:

Az év folyamán a Természettudományi Múzeum dolgozói /Csep-reghyné Meznerics Ilona, Benkő Ferencné és Hajdu Lili/ meghatározták, dobozolták és leltározták régi gyűjtéseim egy részét és elhelyezték a két új múzeumi gyűjtőszekrénybe. Munkájuk eredménye: 5031 leltári tétel. A munka nincs befejezve, de már így is sokkal könnyebb a gyűjtemény anyagának tanulmányozása.

Meghatározatlan, illetőleg revideálatlan, leltározatlan anyagunk még bőven van. Leltározatlan főleg a permokarbon anyag 28 fiókban. Az e korbéli anyag többi része Budapesten a Földtani Intézetben van. /Dr. Schréter foglalkozik vele./ E hatalmas anyagot szeretném téli munkámmal áttekinthetőleg felállítani és rendezni, de ehhez legalább két annyi fiókra volna szükségem, mint amennyi van.

A Visnyó-körüli lelőhelyek bejárását az idén sem mulasztot-

tam el. Legfontosabb új leletem innen egy harmadik halmaradvány az 5. vasuti átvágásból. Ezúttal kimálva találtam a lyttoniás rétegek márgájának felszínén. A két előző halmaradvány feldolgozását már Dr. Kretzoi Miklós végzi.

Ugyancsak ő határozta meg az idén régebbi tortoni és pleisztocén gyűjtéseim csont és foganyagát. Mint új dolgot az idén a Vécsei-völgyi /egri II.sz./ téglagyárból orrszarvú állkapocs és fogak maradványait kaptuk a kiscelli anyagot fedő löszből.

Dr. Kolosváry Gábor meghatározta a múzeum egész bükki korall anyagát, a miocén-koriak hiján. Ezek be vannak sorolva a leltárba.

Időhiány és férőhely hiánya miatt leltározatlan maradt 6 fiókra menő tortoni sünmaradvány és nagytermetű csiga-kagyló; másik néhány fiók a kisgyőri eocén-alsó oligocénből; ásványok és kőzetek Kassáról és a felvidékről és szép kőzetsorozat a Dunántúlról.

Ósemlős maradványokból is van a múzeumnak szép, bár nem nagyszámú anyaga.

Régebbi gyűjtéséből Csepregyhé Meznierics Ilona meghatározta a *Pecten burdigalensis*-t a szomolyai Nyárja-hegyről. Ennek révén az eddig felső eocénnek tartott ottani orthophragmiás, homokos, tufás mészkő a Wind-gyári fekvő homokkővel azonos rétegnek bizonyult és felső oligocén kora immár csaknem bizonyos.

Leltározás dolgában gyengébben állunk az ősnövényi anyaggal. Az új szekrényekbe még a molluszká-anyag sem fért be, így a növények egymásra tornyozott fiókokban vannak elhelyezve. Ezt Dr. Andreánszky Gábor és segítségei végezték: kb. 2400 példány lett ideiglenesen leltározva és 3000-re becsülte az egész ősnövényi anyagot. Már azóta megnöveltem a számát.

Mivel alkalom nyílt az idén az egri Wind-féle téglagyár /egri I.sz./ legfelső növényes rétegéből gyűjteni, kihasználtam és 17 napon gyűjtve 18 fióknyi új anyagot szereztem, részben igen szép példányokból. Új a *Smilax* előfordulása, mely csak az utolsó és főleg a középső flórából került régebben elő.

Az alsó oligocénnek világszerte nincs több olyan flórája mint az egri kiségedi az óbudai azonos korú és azonos rétegtani helyzetű növényzettel együtt. Mindkettőt én tettem ismertté és gyűjtöttem be /leszámítva az óbudai kiscelli anyag kissé későbbi anyagát/. Régebbi gyűjtéseim mind Budapestre kerültek /a Földtani Intézetbe és az egyetemi Növényrendszertani Intézetbe/, ezek helyébe is igyekeztem új gyűjtést állítani. Az idén a már meglévő 400 leltározott darabhoz 8 napi gyűjtéssel megint szereztem 7 fióknyi anyagot, közte néhány ritka faj példányát.

Az ősvilági növényzet egyéb feltárásait is felkerestem és a kínálkozó lehetőségeket kihasználtam. Így sikerült lehetővé tenni, hogy most X. 12-én hogy Andreánszky Gábor és Szilágyiné Czifferi Gabriella a hazai szarmata flóra leírásához 9 helyről származó 5 láda anyagot elvigyenek.

Új a lelhelyek közül a Schréter-találta kondói, haricavölgyi lelhely /Sch.nél:tardonai; lásd Évi Jelentés 1917-19-ről. 67.lap./ A Kemencekő és Bakortás hegy közötti, a Rákosforráshoz lehúzó vízmosásban, riolittufában.

Az egerbocsi Vasasbérc vizmosásából /Csahálos pusztán alól/ a homokkő lencséiben előforduló gazdag lombosfa-flórához szereztem fenyő gallyat és ginkó-levelét, utóbbit X.14-én. A képződést követően a vasasmonosbéli határba áthúzódó gerincen és a mikófalvi Szőlőmege- és Szőkehegyen. A hegyek tömege alsó miocén homokos agyag, apoka; a hegyek legtetején, elég összefüggően, zöldes tavi márga található egészen vékonyan, több helyütt növényi maradványokkal. Egy helyen, a monosbéli Vasason, vékony riolit-tufa van a zöldes márga alatt és ott nagy, elkovásodott fatörzs is hever a hegy gerincén. A vizmosásokban és alsóbb helyeken átmosott tortoni kavicsos homok van, ilyen növényes tavi márga tuskóival és néhol homokos vagy homokkőves meder-átmetszetekkel. Ebben az átrakodott tortoni anyagban előfordulnak lajtamészke hatalmas tömbjei és számos kovásodott fatörzs is. /A Szőkehegy és Szőlőmege között 30-at számláltam meg, közte 3 db másfélméteres./

A fák elkovásodása nem vezethető vissza csupán a meleg források működésére. Tapasztalataim szerint minden kvarchomokos rétegben, vagy alatta is, megvolt a lehetőség a faanyag kovasavval való pótlódására. Így az egeri Sikhegy tetején, szőlő alá való fordításnál magam ástam ki egy fatörzset a riolittufa fenékrétegéből; Eger határában Éken, a Horánszky-féle homokbányában elkovásodott uszadékfatörzsek találhatóak, a tavi márgában elkovásodott fagallyak és fatörzsek /Felsőtárkányon is/ - tehát a törzsek mostani helyükre valószínűleg még faanyagukkal kerültek, ha ugyan nem a legközelebbi környékről valók. Kisebb darabjaikat aztán a pliocén vizmosása és kavicsszállítása mindenfelé széthordta/Schröter szerint Putnokig is/.

A vasasgerincen riolittufára települ a tavi márga; Balatonon a Déllőben és Szilvássváradon a Dobogóhegyen a tufa alatt van; Felsőtárkányon riolittufa domb alól bukkanik elő. Kőzetminősége azonos mind ezen helyeken, sőt vannak helyek, ahol a szarmata félsós vízi faunája is ilyen zöldes anyagban van /Mátraszöllősen/. Ezekben a régi tavi rétegekben van mocsári és szárazföldi csiga-fauna /feldolgozta Sümeghy József, Földtani Közlöny, 1923., 1924./; néhány emlősfog-lelet /Mastodon, Chalicotherium stb./, de legtöbb a növényi maradvány; korhatározásra ez lesz legalkalmasabb.

Egy előfordulásról az idén biztos korhatárt kaptam. And-reánszky Gábor volt szives figyelmeztetni a bujái homok és kavicsbánya gazdag növényzetére. Az alsó rétegek tele vannak átmosott tortoni kövületekkel, a sorozatot felül lezárja egy vékony Potamidésekkel tele pad, Helixekkel és növényi szárakkal; homokos és andesitkavicsos, részben el van kovásodva. Ez tehát még az alsó-szarmata tenger idejéből való partközeli lerakódás.

A Bánvölgy növényi lelhelyei: Bánfalú, Bánhorváti, Nagybarca, Uppony és valószínűleg a dédesi Szelecsi völgy is, andezittufában, vagy arra nagyon hasonló riolit /dácit?/ tufában vannak. Ilyenekben aztán a Hegyalján találtak alsószarmata kövületeket. /Liffa, Mayer F.I.Évi Jelentése 1933-35-re IV.kötet 1355 lap./ Ez arra látszik mutatni, hogy az alsószarmata vulkánosságának jutott a legnagyobb szerep a régi növényzet megőrzésében.

A mátraalji lignitek azonban, mint ifjabb koruak, kövületekben és növényzetben nagyon különböznek a régi tavi rétegektől. Ezeket az idén Rózsaszentmártonon kerestem fel, ahol a 9-es számú akna hányóján gyűjtöttem belőlük múzeumom részére.

Még volt az idén alkalmam a régibb tavi rétegekről néhány darabot szerezni. A Földtani Intézet költségén részt vehettem Csepregyhnyé és Bartha Ferenc mátraszöllősi gyűjtésében. Bemutattam az ottani kőkapunál egy gazdag tortoni faunát, melyben mint partközeli üledékben számos *Helix* /2 faj/ és sok *Nerita* fordul elő. A Rákóczi-kápolnán aluli, az irodalomban már ismert planorbises szarmata tavi réteg felett, a falu szélső házai melletti szőlőben megvan az alsó szarmata tengeri fauna.

A felsőbb rétegek csupán növényi maradványokat tartalmazó zöldes márgája alól egy másik folton is előtűntek a félsósvizi rétegek; a mátraszöllősi Budahegy ÉNY-i sarkán, a Sámsonházára vivő földes kocsi úttól délre. Itt a tengeri faunával együttesen megint szárazföldi csigák héjai fordulnak elő, ami szintén az alsószarmata ideji közeli partvonal bizonyítéka.

Az ideai Annalesben megjelent Andreánszky Gábor egy értekezése; az a már az 55. mű, mely gyűjtéseim felhasználásával készült - és még sok más várható a jövőben. Így hát remélhetem, hogy fáradozásom, amint nem volt, úgy nem is lesz elveszett.

<u>Gyűjtőutaim 1955-ben</u>		nap
Eger, Windbánya, molluszkák és növények III/27., IV/5., 10., 24., V/3., 15., 29., 30., VIII/10., 12., 14., 15., 17., 18., 19., IX/4., X/2., 17.		10
Eger, Kiseged, pala V/26., 31., VII/16., 2., 22., X/12., 16., 18.		8
Eger, Kőporos, paleolitok VI/12., VII/3., VIII/16.		2
Felsőtárkány V/28., VI/1., 6., X/4		3
Mikófalva VI/8., IX/25.,		2
Novaj VI/16		1
Szentdomonkos, Nagyberekerdő		1
Nagyvisnyó VI/25 vasútmente		1
VI/26 Bóta, tortoni rétegek		1
VI/27 Uppony, Hegyfark, Kalica-völgy		1
VI/28 Bánhorváti, Kővágó-hegy		1
VI/29 Tardona és Kondó		1
VI/30 Dédes, Dezső völgy		1
Nagyvisnyó VII/21 Nagyboronás lápa		1
VIII/22 Kondó, Bakortás hegy		1
VIII/23 Dédes, Szelecsi v. növények		1
VIII/24 Uppony szőlők, Hegyfark		1
VIII/25 Nagybarca, Kővágó h.		1
VIII/26 Sajómercse, Körtés v.		1
VIII/27 Bóta, tortoni		1
VIII/28 Nekézseny, kréta; 5 átvágás		1
VIII/29 Dédes, Dezső völgy		1
Mátraszöllős Kőkapu, IX/13., 15., 17., 16.		3
IX/14 eső, bányászok felkeresése		1
IX/8 Szurdokpüspöki, Gy.Pata		1
IX/19, 22 Buják		2
IX/20 Rózsaszentmárton		1
IX/21, 22 Kőkapu, Budahegy		2

Monosbél IX/27 mésztufa, neolit, régiségek	nap
Balaton, Déllő, növények IX/3., 8., 11.	1
Balaton, Gyükesfő, molluszkák IX/6	3
Egerbocs, Vasas bérc IX/30. X/14	1
Szilvásvár, Mogyorósd	2
Felnémet, Bervahát, triász	1
	<hr/>
Összes napok száma:	61
	=====

Eger város altalaja; miocén és pleisztocén rétegek.

Ezen adatok nem mind újak. Nagyrészt dr. Schréter Zoltán kutatta fel és térképezte őket /Évi Jelentés 1912-ről, 130 lap/. Utóbb többet felhasznált az én kutatásaimból. "Az egeri langyos források" c. művében. /Földtani Intézet Évkönyve 1923. 2.füzet/ Későbbi közléseimet felhasználni már nem volt alkalma, vagy a megfigyelések aprólékos volta miatt nem közölhette. Ha most egybeállítottam, céлом volt, hogy el ne felejtődjenek és a további kutatásnál szolgáljanak. /Amint most Pincés Zoltán debreceni tanársegéd foglalkozik is velük./ Igyekszem legrészletesebben írni, mert hogy milyen nehéz szűkszavú írások nyomán valamit megtalálni, azt sokszor tapasztaltam.

Eger város Ny-i oldala

A város szélén túl, annak ÉNy-i sarkán, a folyópart felett áll egy nagy, felhagyott riolittufabánya, melyet egyik újabb tulajdonosáról Setét-bánya néven ismernek. A birtokhoz tartozott É-on néhány vizmosás, régi patakerasz, hol 1910 táján 2-3 m-es lőszfal alól kavicsot bányásztak. A lőszből az egeri határban egyedül itt került elő bővebb csigafauna /7-8 faj/. A kavicsból származott mammutagyar szilánkjait találtam a bányatéren. A közelben a fekvő réteg is kibukkant; elkovásodott miocén homokkő. A bányász-kodás helye később szőlőültetvény lett, fennáll-e még, nem tudom.

Hasonló elkovásodott homokkő van /miocén vagy pliocén?/ a felnémeti Pirittyó hegyen, honnan a neolitikori ember /Kiseged, Maklánvár, Subalyuk/ vágópengéi egy részének anyagát beszerezte.

Délebbre az Árnyékszala riolittufába mélyülő pincesorán túl, a Ny-i oldalon már az utolsó házak közt is homok és aprószemű kavicsrétegei állnak falban, néhol egy-egy agyagos lencsével. Egy-szer azokból is került néhány növényi lenyomat. A völgy fejen az eger-baktai országút alatt, nagy vizmosások vannak zöldes tavi rétegben. Innen is felhozott Sümeghy József "Egeri legelő" lelhellyel néhány szarmata szárazföldi csigát. /Sümeghy cikkei: Földtani Köz-löny 1923-1924/. Most a sikerült akácosítás folytán ezen rétegek nem hozzáférhetőek.

A Sertekapu-utcának a dombról meredeken lejövvő É-i házsora előtt, a vízvezeték csöveinek lerakásánál találták a miocén fehér-es, valószínűleg diatomaceás rétegét, mely aztán a Szépasszony-völgy alsó végén és az Egeri völgy túloldalán is megvan. Itt a szo-

kott kis kardiomok összetört héjainak lenyomatai vannak benne. A képződményről utóbb bővebben lesz szó; itt csak megemlítem, hogy Dr. Bertalan réaliskolai tanár 1918 táján a mangános rétegeket kutatva, ide vélte helyezhetni azok egyik előfordulását; holott itt a mangán anyakőzete, a kiscelli agyag, nem is fordul elő.

A Hajduhegy K-i oldalán a régi Felső Epreskert táján a világháborúban katonai barakkok álltak és azok részére téglafalazással bélelt mély kút készült. A hányás csupa lősz volt, tehát ama helyen a lősz 7-8 m vastag is lehet.

Schréter ott az 1925-i földrengés után a katonai kórház repedéseit vizsgálva, a tisztviselő-soron, Kisfaludy-u.1 sz. Székszay bíró telkén miocén képű pectenés homokkő darabjait találta, melyek állítólag a kutatásból kerültek ki. Ez annál feltűnőbb volt, mert a Hajduhegy Ny-i oldalán a sok riolittufa feltárás mellett nyoma sincs a miocén homokkőnek. Schréter közölte velem értesülését és én annak utána jártam. Az utca túlsó oldalán, a Mentusz-féle telken is kerültek miocén homokkő darabok, de bizonyosságot csak a Vörösmarty-u.32 szám alatti Turkovics-féle háznál lehetett szerezni. Ennek pincéje kétségtelen miocén homokrétegekbe volt vágva. A pince a járda alá terjedt, utóbb ott beszakadt és be lett temetve. Vizsgáltam még a Csiky-u.21 számú ház beszakadt pincéjét, de itt csak 4-5 méter vastag humuszt találtam.

A Fertő völgy a város DNY-i végén kezdődik; ebbe torkol bele a Szépasszony-völgy és ennek folytatásai, a Farkasvölgy és a vincellér iskola felé lemenő árok. Egernek legrégebben ismert mammutlelőhelye. Leírta Halaváts Gyula, a Földtani Közlöny 1898-i évfolyamában. Értesülés szerint ez a régi lelőhely a szalóki országút első szerpentinjén innen, a mostani házsor helyén volt kavicsgödrökben lehetett.

Ujabban a tájon a homokot bányászták építkezési célokra, mégpedig az országút könyökén túl, a László-féle homokbányában. Innen említi Udvarházy József általa gyűjtött "mammut hatalmas agyarárt, több összetöredezett fogat; egy hatalmas zápfogat és kisebb csontokat". Dr. Kerekesházy József is kapott innen 1938-ban több mammutfogat. Udvarházy cikke Földtani Közlöny 1938. 131.lapján.

Dancza Jánossal az Egri Városi Múzeum akkori őrével én is részt vettem az akkori leletek megmentésében, saját munkámmal, fuvarossal és pénzzel. Gyűjtésünk 1944-ben a háború utólján kilakoltatva megsemmisült, csak a róla szóló adatok maradtak meg. Nagyobb részben szintén László-féle bányából kerültek, mégpedig a homok felszínéről a takaró lősz alól, vizárkokban megmaradt terasz-kavicsból, mely egy régi, a Szépasszonyvölgy helyén húzódtott pleisztocén patakmeder maradványa.

A leletek a következők:

1929.VII.hó, 16 fél állkapcsa; orrszarvu fogsora/ 4 zápfog/nyilván egy elmállott koponyából kiszedve;

1930 VIII.mammut zápfog és Bovida szarv;

1932 VIII. tulokkoponya homloksontja a két előre nyúló szarvcsappal.

- 1934 VII. 15 cm vastag mammutagyar-darab, ez elporladt.
1937.VIII.15 cm vastag agyarpár 120 cm hosszú darabjai;
1937.IX. 250 cm hosszú agyar /hegyes vége 4 cm vastag/;
mellette fekvő párjából csak 50 cm maradt meg, a többi
elkorhadt. Ezeket Kovács József műasztalos a helyszínen
belakkozás előtt lefényképezte.

A Lászlóbányával szemben álló Prenszy-féle bányából is ke-
rültek elő mammut leletek, hir szerint és feljebb a Domboróczky -
féle homokbánya felett is találtak.

1938.II-ben, a lősz felső részében, 60 cm-re a lősz felszine alatt
egy elporladt mammutagyar.

A László-féle bányát utóbb behúzták és szőlővel ültették be.
Nevezetes lett azáltal is, hogy Udvarházy innen irt le egy kis mio-
cén flórát, melynek legfeltűnőbb alakja egy mandulatermés volt.
/Amygdalus nirseni n.sp./ Leírása szerint /az említett helyen/ a
növények a homokbánya egy riolittufa közfeketéből valók. Az ő
gyűjtéseiről csak utólag értesültem; én is jártam a bányába akko-
riban, de a növényes rétegnek csak a hányón találtam néhány darab-
káját. Így is gyűjtöttem belőle Magnoliát, Acert, Engelhardia-ter-
mést. Az én gyűjtésem krém színű, agyagos, kaolinos rétegből való,
de azt hiszem, Udvarházyéval azonos rétegből. Rendszer, szokott mi-
nőségű riolittufa nincsen is a fertői bányákban; a rétegek inkább
a Schréter-leirta helvét rétegeknek felelnek meg az Egri völgy
túlsó oldaláról. Az Udvarházy által megadott rétegsor a szemben álló
Prezenszky-féle bányában volt követhető, ahol megvan a diatoma-
ceas réteg megfelelője is /lásd; Schréter; Középmiocén a Bükk DK-i
alján, 1935., Debrecen/.

A homokbányákban nagy ritkán látszik egy-egy alsómiocén jel-
legű Potamides halvány lenyomata, a felsőbb rétegekben növényi
törmelék. Tejopál konkréciók vannak a homokban. A Fertő-völgy fe-
jén levő nagy vizmosásban slires képű homokkőpad is van, Lutraria-
lenyomattal, továbbá kövült fák is.

A völgy folytatásában le a Vincellér-iskolához egy helyen
az itten volt katonai barakkok kútjából az alsó miocén szénréte-
geket kísérő cerithiumos-cardiumos rétegek kerültek elő, ami ta-
lán a szénkutatót is indokolttá tenné. A Gazdasági Iskola táján
azonban már a kiscelli agyag van felszínen; a Vincellér Iskola
kútjából már a felső oligocén fekvő homokjának szép faunája került
elő.

A Gazdasági Iskola 1927-ben létesült. Hátsó udvara nagy le-
vágás, 1 m humusz, 2 m lősz és legalább 2 m terasz-kavicsban;

Innen kikerült leletek:

- 1927.X. egy fél mammutzáfog;
1928.II. Mácsai kőműves gyűjtése: lemezekre széthullott mammutzáf-
fog és lábszárcsont.
1928.II. Gazda Gyula igazgató gyűjtése: egy jó megtartású kissé
csonka záfog.

Az egri új városrész, a Lajosváros /Kanada/ régi folyóhorda-
lékon, teraszon épült. A házak mellett mély gödrökből fejtették a
kavicsot. Leletek innen:

- 1934.XI. Lázár Pál házánál került 2 mammutzáfog és Pálosy dr. meg-
vett a Múzeum részére e tájról előkerült kis záfogat.
1934.VI. /kis/ Nagy Miklós a 11-es kilométerkőnél megpróbálkozott
a fejtéssel kis, szűk folyósócskákban - ilyenből került

elő 6 méternyi mélységből egy 15 cm vastag agyar 2 méternyi töredéke a lősz alsó határáról. A terasz alatt e tájon Potamides margaritaceus-rétegek vannak.

Az Egri völgy K-i oldala

Egy kicsit távolabbról kezdem a bejárást. A felsőtárkányi Hidegvölgyben, a kisvasút levágásaiban andezittufa-képző agyagos tufában tengeri kövületek vannak, mégpedig kissé változatosabb sorral mint a Schréter-leírta egervölgyi és ostorvölgyi lelhelyeken /műve címét lásd fentebb/. A csigák, kagylók csak mint lenyomatok maradtak meg, s ha helvétnek vannak is véleményezve, tortoni koruk éppúgy lehetnek.

Felsőtárkányon van még egy kis nevezetesség; a tónál, ahol a keskenyvágányú sínpár a dombra felkapaszkodik, édesvízi mészkő darabjai fordulnak ki a földből, mint egy pliocénkori tavi üledék maradványai; bennük pár Melanopsos éles lenyomata. Kis helyi előfordulás ez, mert a pannontenger betüremlése a Tárkányi völgybe egyébként nem észlelhető, sőt a jellegzetes pannon csak a hegyháton van meg nálunk /szalóki Egri szőlő; Ostoros, Középhegy/.

A Miklósvölgy és Tibavölgy feltárja a triász alaphegység lábánál meglévő későbbi üledékeket is. A Miklósvölgy felső részén megvan a miocén alapkonglomerát, bervai, dachsteini jellegű mészkő gömbölyű kavicsból /a kavicsban apró kövületek is akadtak/. Azonkívül megvan a nummulites mészkő is, fehér, homokos változatban.

A Tiba árkában már a szokott jellegű márgás nummulites mészkő van meg, nagyobb felszínen, kövületesen. Az alsó miocén is megvan, a nagy vizmosások legészakibb ágában, mint sárga-barna és szürkésfehér homokkő, kagylólenyomatokkal. A völgy legalsó részén újra kibukkan a szürkésfehér homokkő, ott is kövületesen.

Alsó miocén laza tengeri homokkő fordul elő a Birkán, honnan egy pár Tellinát gyűjtöttem. Tovább aztán a riolittufák széles sávja következik a Bajuszhegy déli hegyoldaláig, hol a Gröber Jenő-féle két szőlő csigaútjai mentén ismét kiütközik a tengeri miocén homokkő és márga, Lutraria, Tellina, Venus-lenyomatokkal.

A város szélén túl van a Horánszky-féle homokbánya, ez szintén alsómiocén kavicsos homok, benne levő elkovásodott uszadékfa darabokkal/ egyik törzsön nagyon szépen kirajzolódó nagy szúrágással/.

A Donáttemető feletti szőlőben laza tengeri homokkőbe vágott szőlőkunyhók vannak, a homokban kivált sok apró Cardiummal. A Radit-féle kutatásából is alsómiocén jellegű agyag és homok került elő.

A vasúti állomás táján a Vécseivölgy Tetemvár-utca feletti szintjén előkerült - az udvarok hátsó levágásából és a kútásásokból - néhány alsómiocén kövület. Ezt a réteget valószínűleg vetődés vágja el a Vécsei völgy már közvetlen közelben levő régebbi rétegeitől /eocén mészkő, kiscelli agyag/. A Bornemissza utca elején Vékony Mari szabóné házában a kútásás fenekén elkovásodott miocén homokkővet találtak.

Túloldalon a Gárdonyi ház felső oldalán lejövő mélyútban szintén alsómiocén tengeri homokkő van, Tellinákkal.

A Hóhérpart és Bebekbástya altalaja fehéres-sárgás, agyagos tufaréteg; a Vécsei utca felől sok apró kis Cardium-lenyomattal és egy fényőtohoz némi maradványával; a Bebekbástyán ahol a várásatásnál elérték a bolygatatlan réteget, ebben sok Modiola-lenyomat van. Gyakorik ezek az alsómiocén szénrétegekben, de előfor - dulnak tömegesen a tufás, diatomáceás, helvét üledékekben is.

A vetődésekkel összetört térszinen most riolittufa következik a diófakúti eocén-oligocén rövig. Kilátszik a riolittufa a Vár alatt, a Dobó utca házi pincéiben /legnagyobb a Steiner-féle/. A Vár kútja is a riolittufa hasadékaiból kapja a vizet; a kútmester elkovásozott riolittufa darabját hozta fel a kútfenékről. A Mekcsey-utcában, annak legalján, már miocén homokkő az altalaj legfelső része /1954/, lehet hogy az almagyarukai pincékben is már a homokkő van szálban.

A vári riolittufát és a hóhérparti homokkövet elborítja a régi meleg források üledéke, a mésztufa. Nyugaton ez köti le a vár magaslatát nagy sziklafalakban, keleten inkább csak mészhomokból áll. Így a Bolykitorony is mésztufahomokra van alapozva. Szép Melanopsis-Nerita fauna van ezen lazább rétegekben, /kivált változatos volt a Zoltay utcai alatt a vasuti levágásban, most falazattal eltakarva/. A fauna nem mutatott pliocénkori alakokat, tehát lera - kodása alkalmasint a pleisztocén ideje alatt történt. A Tetemvár és Cifrapart most mindenütt be van építve, de régebben innen is nagyon sok mésztufát fejtettek. A szilárdabb padokban levéllenyo - matok is vannak; cseppköves kis barlangocskák stb.

A terasz kavics egy kis elkovásozott részlete kilátszik a Tetemvár-utca legalján. A kútmester szerint a Dobó utca úttesté - nek is terasz kavics az anyaga. Ha az ottani házi kutak viz nélkül maradtak, úgy segítettek rajtuk, hogy az úttest alatti kavicsréte - get csapolták meg ferdén felfelé irányuló fúrásokkal.

A Diófakút utca 11-es saját telkemen pincét ástam a lőszbe, közel jutottam a lősz alsó határához. Mivel a talajviz a lősz és a kiscelli agyag határán mozog, a pince nedvesedett és összedült. A viz mint rétegforrás a Diófakútban jutott napvilágra /ez volt Eger legjobb vize./ Most az újabban létesült vasúti levágásban is ál - landóan folyik. Mikor a folyást zárt mederbe foglalták, találtak egy mammutzápfogát, mely tehát a lősz alsó határáról való volt.

Teraszkavicsnak még egy feltárását tudom: A Katiuszky-féle sertéshizlaló mögött, a vasút K-i oldalán levő nagy mélyedés szin - tén egy kibányászott terasz-kavics maradvány helye. Legközelebb délre Kistálya EK-i végén vannak aztán újra vegyes pleisztocén ré - tegek.

A meringői Rozália-temető felső részében felső oligocén ré - tegekbe temetnek, alján vastagabb lősz hozott fel a kriptacsiná - lás.

A nagy riolittufa-andezittufa összletbe Schréter próbált ren - det hozni. Szerinte az alsó riolittufa a szárazzá vált felső oli - gocén térszínre hullt /kavics, részben óriáskavics, homok stb. köz - beiktatásával/ és aztán a vetődések által a fekvő rétegekkel egyező - en mozdult ki helyéből. Az andezittufák, szerinte, helyét korúak és már részben az újra itt járt tengerbe hullottak.

Az andezittufáknak nagyon jó feltárásai vannak az egri Tiha-

méren is, az Új malommal szemben. Itt a tengeri rétegek közt vannak növényes és diatomáceás rétegek is. Ezeket bányászták, és alkalmazásuknak talán csak az szabott határt, hogy a hegybe mélyebbre hatolva a kovaföld fekete, szenes lesz. E helyen a tufaszórások nagy változatossága észlelhető: riolittufa; téstásküllemű andezit- /dacit?/ tufa lávabombákkal és fölötté ismét normális elegyedésű riolittufának egy padja. A riolittufába vágott szőlő - kunyhó mennyezetén kilátszik a fedő diatomáceás pala növényleveleivel. Következnek a többé-kevésbé növényes rétegek több méternyi vastagságban és felettük az anyagukban nagyon hasonló tengeri kőületes rétegek. Kistályán, szintén a riolittufa és dácittufa váltakozása helyén, a 162. háznál levő új pince csinálásánál került elő egy kis ősvilági flóra, melyben a régi alakok közül még a *Dryophyllum* is előkerült.

A városi határ távolabbi pleisztocén rétegeiről az alábbiakat közölhetem:

Az Ostorosi völgy mentén csak úgy meg vannak a teraszkavicsok, mint az Egri völgyben. Anyaguk is az: kvarckavics és első-kori /paleozoikus/ fekete palatörmelék. Előkerült belőlük kovásodott fa is, melyet a vízfolyás ki tudja hol szedett fel. Mindenestre ez a teraszkavics még olyan állapotot mutat, mikor a Tárkány völgy bemélyülése még nem választotta el az Ostorosi völgyet a Bükk régi kőzeteitől. Megkerült ez a pleisztocén kavics a Kiseged ÉNy-i részén is, a mostani völgyfenék felett, több méternyi magasságban; szőlőfordításnál találtak rá.

Főleg a Sikhegygel szemben álló meredek oldalon vannak számottevő nyomai, csekélyek a Kiseged nyugati oldalán. A Kiseged É-i oldalán a bányáktól keletre, az altalajból került elő egy nagy fosszilis csont töredéke, talán *Bovidáé*. A szurdokvölgyön túl és innen összecementezett márgagumók rétege van, mely nyilván szintén negyedkori/a Nagyegedre vezető gyalogút, Sárffiszőlő altalaja/

A Vécsei völgyben a téglagyár lőszet takarít le a kiscelli agyagról; ebből került elő az idei orrszarvú lelet, régebben is nagy csonttöredékek. Nem messze onnan az egermoszvaji út hegytetői átvágásánál /Bónárpart/ a lőszben két sötétbarna sáv látszott közbetelepülve, mint csapadékos korok jele.

A Kiseged bányáiban több csomboly átmetszete látszik. Megvoltak ezek az üregek még mielőtt a triaszmező tengerbe süllyedt és felszínére a felső eocén tengere transgredált. Akkori kalcit - kristályokkal való bélelésüket a sárga tengeri márga apofizákban őrizte meg. Most beléhullt humusszal vannak tele, leletek belőlük nem kerültek elő.

Az egri riolittufák több-száz méternyi vastagok. Így érthető, hogy a Cseke Gábor kanonok költségen folytatott artézikút-fúrás a liceum és nagytemplom között, víz nélkül maradt. Schréter a meglévő melegforrások-járta hasadékokat kutatta fel s azokból kapott a vízvezetési fúrásnál bőséges vizet. A víz a tufát borító kemény agyagokat törte át és piritet, borsókövet hoz fel belőlük.

Az egri határban a Mészhegytől É-ra álló 333 m-es hegy tetjén vannak a pleisztocénnél régibb kavicsok; ezekben még a horvölgyi származású mészkő kavics is előkerül.

A múzeumon kívüli múzeális értékek nyilvántartása

Gyűjtéseink során gyakran előfordul, hogy a felkutatott múzeális értékű tárgyak azonnali megszerzése akár anyagiak, akár egyéb okok folytán nem lehetséges. Ezeknek a tárgyaknak a címét gyűjtéseim során feljegyzem, hogy későbbi időpontban ismét megkíséreljem megszerzésüket. Tapasztaltam viszont, hogy az évek folyamán egyre szaporodó kéziratos anyagban a vonatkozó adatok nehezen találhatóak meg és ezért - ebben a formában - kevés gyakorlati hasznot nyújtanak. Elhatároztam tehát, hogy a gyűjtőnaplókban, stb. lévő sok kis adatot csoportosítom. Ezt a munkát el is végeztem. A gyűjtőnaplókat és egyéb feljegyzéseket elolvastam, a még kintlévő fontosabb tárgyak, továbbá lelőhelyek és múzeumbarátok címét ki-jegyeztem.

A kijegyzett adatokból topográfiai és szakkatalógus készült. A topográfiai katalógus gyűjtőterületünk összes települését /község, város/ felöleli. Az egy helységekre vonatkozó adatok egy kartonlapra kerülnek. A címszó a helységnév. Alatta a GyN. /gyűjtőnapló/ jel után beírjuk annak az eredeti /kéziratos/ naplónak a dattári jelzetét és lapszámát, ahol az illető helységről feljegyzéseink vannak, pl. GyN. /19/51.I.73-96; II.8-34; 52. III.47-60. stb. - A GyN. jelzés alatt a Mt. /munkatárs/ betűk után feltüntetjük annak a nevét, akire a községben gyűjtéseinknél komolyan számíthatunk. - Ezután következik az egyes adatok felsorolása, mely egyaránt kiterjed a jelentősebb múzeális értékekre, lelőhelyekre, műemlékekre és a helység néprajzi, stb. jellegzetességeire, vagy azok jellemző hiányára.

A szakkatalógus címszáva a tárgycsoport, vagy a korok szerint nyilvántartott lelőhely, műemlék stb. Itt annyi katalóguscédulát töltünk ki, amennyi csak szükséges. Ezeket szakonként csoportosítjuk, pl. néprajz, régészet, műemlékek stb., és mindegyik főcsoportot addig bontjuk, - a lelőhely feltüntetésével - alcsoportokra, ameddig az lehetséges és szükséges.

Az összetartozó adatokat egyelőre tintával írjuk rá egy-egy nagyobb lapra. A feljegyzések számának bővülésével ezekről az összesítő lapokról az egyes adatokat idővel kisebb, különálló lapokra is rágépelhetjük.

A változásokat minden év első negyedében vezetjük rá a lapokra: feljegyezzük az újabb /előző évi/ adatokat és töröljük a megszerzett tárgyak címét.

A múzeumban lévő tárgyak és fényképek hasonló katalógusai mellett nagyon hasznos segédeszköz a múzeumon kívüli anyag topográfiai és szakkatalógusa. Világos áttekintést nyerünk így községeink jellegéről, a kintlévő és megszerzendő múzeális értékekről, továbbá arról, hogy hol és milyen mértékben folyt eddig, illetve esedékes ezután kutatás. Gyűjtéseim előtt a katalógus vonatkozó lapjainak adatait kijegyzem - ha szükséges, akkor a megfelelő gyűjtőnaplókat is átnézem - így már bizonyos ismeretek birtokában és meghatározott célokkal kezdem meg kutatásomat. Tapasztaltam, hogy

ilyen módon gyűjtéseim sokkal eredményesebbek. Az adattári anyag szaporodásával egyre inkább szükséges az itt ismertetett katalógusok elkészítése, nélkülük nehezen valósítható meg tervszerű és eredményes kutatómunka. Éppen ezért javasolom, hogy minden múzeum készítse el, folyamatosan vezesse és kutatásaiban használja területe múzeumon kívüli anyagának topográfiai és szakkatalógusát.

Szentmihályi Imre

A vidéki múzeumok helytörténeti kutatásainak

kérdéséhez

December hónapban került lebontásra a kecskeméti Katona József múzeumban az Alföldi Városok Könyvművészete c. kiállítás. A kiállítást a Magyar Nemzeti Múzeum-Iparművészeti Múzeum és a Kecskeméti Katona József Múzeum közösen rendezte. Az október 2-án megnyitott kiállítás néhány olyan kérdést vetett fel, melyeknek megvilágítása lényeges a vidéki múzeumok helytörténeti kutatásainak szempontjából. Másik jelentős eredménye a kiállításnak, hogy az igényes és költséges anyag rendelkezésre bocsájtását és a kiállítás megrendezésének anyagi fedezetét a Népművelési Minisztérium a kecskeméti Katona József múzeum és a helyi tanácsi valamint kulturális szervek együttesen vállalták.

A helytörténeti kutatások jelentős szerepet kell hogy betöltsenek a vidéki múzeumok munkájában. Egyes feladatokat a vidéki múzeumok helyi kutatói is el tudnak látni. Más kérdések feldolgozásához viszont szükség van arra, hogy a helyi múzeum szervező munkájával biztosítsa az anyag összegyűjtését, munkaközösségszerű feldolgozását mozgósítva a helytörténeti kérdésekkel foglalkozók legtöbbször széles hálózatát. A vidék viszont nem minden kérdésben képes saját erejéből önálló kezdeményező munkát végezni. Az egyes vidékeknek meg vannak a helyi szakkutatói, kik bizonyos kérdésekben már évtizedek óta bedolgozták magukat. Így a vidéki helytörténeti kutatás igen sok esetben azokba az irányokba tud tovább haladni, amely irányokban a helyi kutatók a szakismertekkel rendelkeznek. Az egész vidéken minden lényeges kérdésre átfogó jellegű kutatás helyileg nem alakulhat ki. Mindig maradnak feladatrészek, melyeknek megoldása a területen kívüli személyek munkáját követeli. Nagyon sok esetben szükséges a nagyobb áttekintőképesség, a szakterületen való jártasság. Vidéki múzeumaink éppen ezen a téren végezhetnek jó szervező munkát. Az országos múzeumok szakkutatói az egész ország területére dolgozzák fel az egyes szakági kérdéseket. A vidéki múzeumok miután saját anyagukban tájékozódtak, kapcsolatban állva az országos múzeumokkal, legtöbb esetben ismerik azokat a kérdéseket, melyekkel területüket illetően az országos múzeumok egyes kutatói foglalkoznak. Ugyanakkor e kutatók részére meg tudják jelölni azokat a súlyponti, és a kutatás szempontjából hálás kérdéseket, melyek-

nek feldolgozása helytörténetileg szükséges. Az országos múzeumoknak és a helyi múzeumoknak kiépülő kapcsolatai e kérdések megoldását a fejlődés során mind jobban elősegítik.

Ezek a gondolatok vezették a kecskeméti Katona József múzeumot, midőn az Országos Iparművészeti Múzeum könyvkötésszettel foglalkozó kutatójának felvilágosítására - aki tájékoztatta a múzeumot, hogy a helyi anyag áttekintése után véleménye szerint az alföldi városokban jellegzetes könyvkötő és könyvdiszitő ipar fejlődött ki a XVII.sz. után - lépéseket tett, hogy 1955 évben a helyi könyvművészettel foglalkozó kiállítás nyiljk meg a múzeumban. Az Országos Iparművészeti Múzeum már több esetben adott segítséget a Katona József Múzeumnak különböző kiállítások megrendezésében. Csak ezt a már kialakult kapcsolatot tettük közvetlenebbé és tervszerűbbé az októberben megnyilt kiállítás megrendezésével.

A helyi időszak kiállítások megrendezései gyakran jelentős összegeket vesznek igénybe. A kiállítás lebontásával az anyag visszekerül begyűjtési helyére és a látogatókon kívül másokra maradandó hatással nincsen. Az időszak kiállításoknak összekötése a helytörténeti kérdésekkel biztosítja, hogy olyan anyagok kerülnek bemutatásra, melyeknek feldolgozása a kiállítás rendezésén túlmenően is jelentős. Akkor hatásos a helytörténeti anyagból rendezett kiállítás, ha a gyűjtés eredménye publikációban is megjelenik. Ez a publikáció, mely igényesebb mint egy általános rövid vezető, egyben eligazodásul is szolgál a kiállítás anyagában. Koroknay Éva az Országos Iparművészeti Múzeum kutatója, hosszú kutató munkával fényderített az alföldi városok eddig teljesen ismeretlen XVII.sz. utáni könyvművészetének jelentős fejlődésére. Kiderült, hogy az Alföldön könyvkötő és illusztrátor mesterek generációi és iskolái működtek. Az általános könyvművészeti fejlődésen belül is egyéni izt jelentett tevékenységük. A kiállítás szemléltető anyagával, publikációs feldolgozásában bebizonyította ennek az önálló művészetnek másfél évszázados életét. Felfedezte és kidolgozta az összefüggéseket, melyek az adott korszakban a különböző diszitőművészeteket, kékfestések, urihimzések, táblafestések, kerámiai diszitések, egymással összekötötték.

A feldolgozott anyag hasznos kiegészítő ismereteket nyújt Kecskemét és környékének ipartörténetére is. Az ipartörténeti kérdések kutatása a felszabadulás előtt egy-két kivételtől eltekintve szinte teljesen hiányzott. A magyar dolgozó nép élete történetének összeállításához viszont feltétlenül szükség van ezeknek az adatoknak minél gyorsabb összegyűjtésére, ne hogy az idő múlásával egyes kérdéseknél az anyag felkutatása már megoldhatatlan problémát jelentsen. A kiállítás és feldolgozás anyagának összekötése a helyi ipar történetével a kecskeméti kutatás során ezt a célt is szolgálta.

A Megyei Tanács jelentős összegekkel támogatta a kiállítás megrendezését. A Városi Tanács a kiadvány anyagi feltételeinek előteremtésével vett részt a munkában. A megyei Könyvtár állandó támogatást nyújtott a kutatásban és anyagilag is hozzájárult a kiadvány megjelentetéséhez.

Több szervezet áldozatos együttműködése után nyilhatott meg a kiállítás, mely a látogatók véleménye szerint is oktató módon járult hozzá Kecskemét város történetének megismeréséhez. A bőséges példányszámban megjelent vezető biztosította, hogy a kiállítás rendezésén túlmenően az anyag összegyűjtve és feldolgozva rendelkezésre áll, a további tudományos kutatás számára.

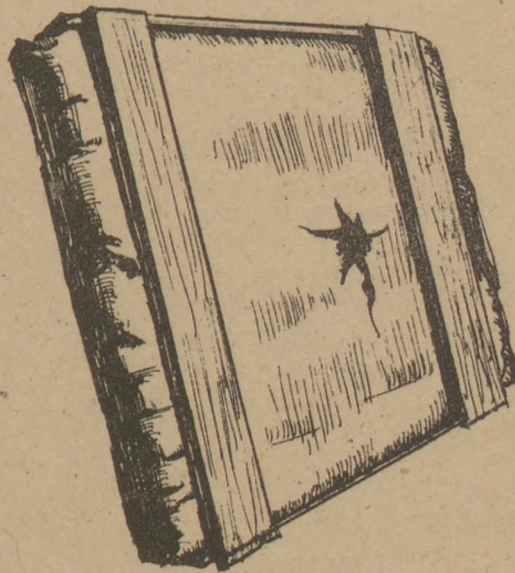
Rendelet a helyes képcsomagolásról

A vidéki múzeumok gyakran küldenek műtárgyakat Budapestre és más vidéki múzeumba. A szállítás nem történhet minden esetben gépkocsival, azonban gondos csomagolás esetén a vasúti szállítás is megfelelő. Gondos csomagolás helyett azonban nem egyszer felelőtlen, felelőtlen módon bocsájtják útra nemzeti kincseinket. A felelős dolgozók ilyenkor arra hivatkoznak, hogy nem tudják mi képen kell szakszerűen csomagolni.

Légutóbb a debreceni Déry Múzeum részéről fordult elő hasonló eset. A Szépművészeti Múzeum Új Magyar Képtára a Brocky "Szeret engem" című képét. A kép meg is érkezett, de csomagolása olyan szakszerűtlen volt, a műtárgyat annyira kitette a sérülés veszélyének, hogy az Új Magyar Képtár - más rossz tapasztalatok alapján is - szükségesnek látta, hogy általános útmutatást készítsen a képek csomagolásáról.

A helytelen csomagolást fényképről átrajzolva mutatjuk be.

I. kép.

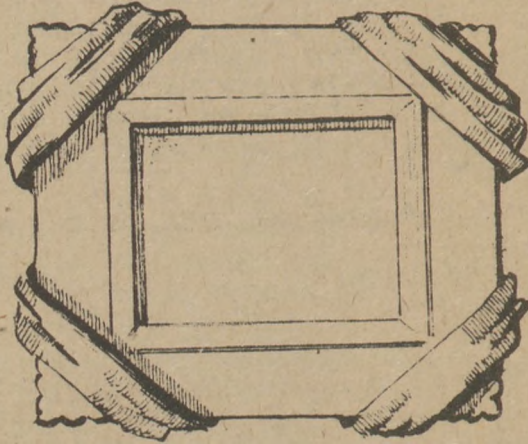

Tájékoztatásul az alábbiakban közöljük a Szépművészeti Múzeum dolgozói által készített útmutatást, hogy a jövőben a műtárgyszállítások ennek megfelelően történjenek.

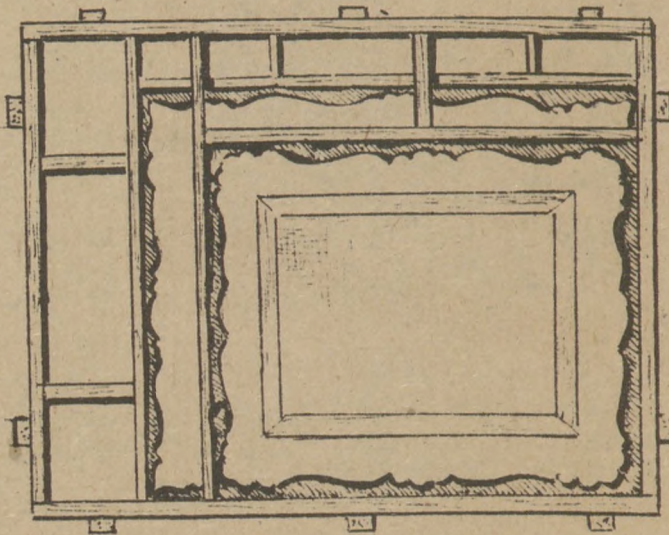
Az Uj Magyar Képtár útmutatása festmények és műtárgyak csomagolására vonatkozólag.

Festmények csomagolása:

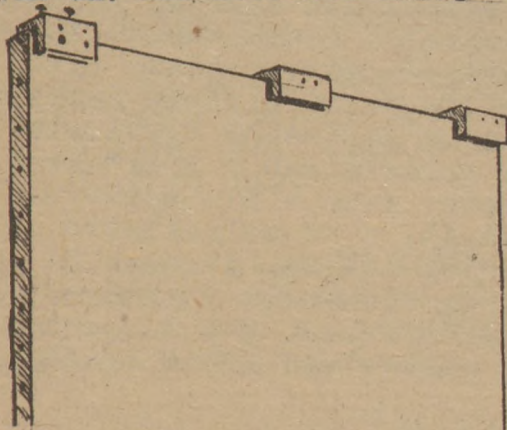
A ládák hézagmentesen, szorosan egymásmellé helyezett deszkákból készüljenek, /a deszkák vastagsága a ládák méreteinek megfelelően változik/. A ládát hullámpapírral béleljük, a keretes képeket arccal lefelé rektetjük, minden egyes kép sarkai alá hullámpapírból védőpárnát alkalmazunk.

A képeket úgy fektetjük egymásra, hogy egyik kép kerete mindig a másik kép keretén fekszen és így töltjük tele a ládát. A képeket szükség szerint lécekkal kikötjük és leszoritjuk, hogy mozgási lehetőségük ne legyen. Olyan helyre ahol a léc a keretet érinti, hullámpapírt helyezünk. A láda üres részeit csak hullámpapírral töltjük ki, szénát, szalmát, fagyapotot sohasem használunk.

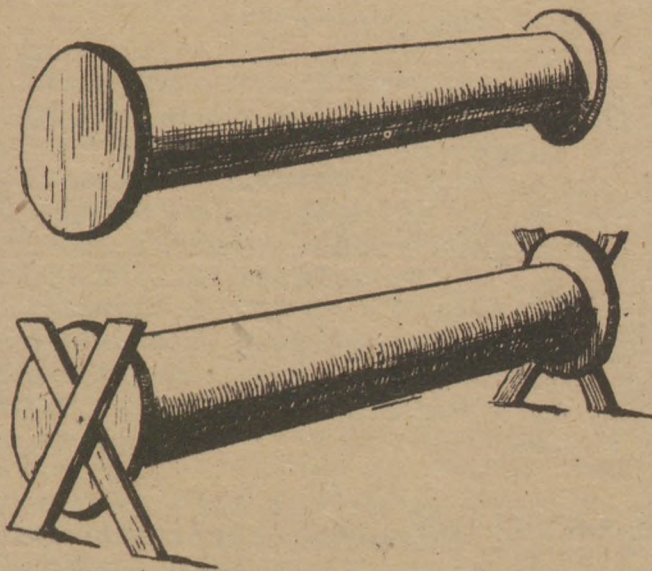
Keretnélküli képeket sarkoknál, nagyobb képeket több helyen sarokvédőkkel látiuk el. kis lécekből a rajz alapján.

A képkarikákat minden esetben kivesszük és külön csomagolva a láda belső oldalára erősítjük.

Nagy méretű képek hengeren való szállítása:

A henger átmérője 60-80 cm legyen, két vége peremen fekdjön. A festményt arccal kifelé fordítjuk festetlen szélét odaszögeljük a hengerhez 5-6 helyen. Az egész felületre zsirpapiert helyezünk és így csavarjuk fel. A feltekereselt képet végül hullámpapirba burkoljuk.

Határozat fegyelmi ügyben

A Népművelési Minisztérium Múzeumi Főosztályának vezetője a Múzeumok Központi Gazdasági Igazgatósága javaslata alapján Heckenast Gusztávné túrkevei múzeumvezető ellen 1955. október 25-én kelt rendelkezésével fegyelmi eljárás lefolytatását rendelte el, mert nevezett a múzeum gazdasági ügyvitelét, adminisztrációját gondatlanul, nem a rendeletekben előrtaknak megfelelően látta el. Ezáltal megnehezítette mind a Minisztérium, mind a gazdasági felügyeleti szerv munkáját, s veszélyeztette saját intézménye és a többi intézmények gazdálkodását. A fegyelmi eljárás lefolytatásával megbízott bizottság Heckenast Gusztávné elvtársnőt határozatával a munka törvénykönyv 112. §-a 3. pontja szerint meghatározott fegyelmi vétség elkövetése miatt írásbeli megrovásban részesítette.

H I R E K

A Természettudományi Múzeum kutatócsoportja gyűjtést végzett az Aggtelek környéki barlangokban, elsősorban a Béke-barlangban. A gyűjtés eredménye több meglepő újdonságot tartalmazott, különösen izeltlábú állatokra vonatkozóan. A gyűjtés alapján fauna-genetikai szempontból is következtetéseket lehet levonni a barlangok egykori összefüggésére, önálló keletkezésére.

Tálya és Tokaj vidékén végzett helyszíni gyűjtést a Természettudományi Múzeum Ásvány és Kőzettára. Tálya andezitjéből eddig e vidékről nem ismert ásványokat gyűjtött Tokody László. Megállapították, hogy az ásványok forróvizes oldatokból váltak ki /hidrotermális ásvány/. Tokaj környékén ásványokat és kőzeteket gyűjtöttek. Az ásványok meghatározása későbbi idő feladata. Eddig kvarc, tridinit és hipersztén előfordulását állapították meg, ezek forró gőzök, gázok termékei s mint ilyenek a zempléni hegységből eddig nem ismert /pneumatolitos/ ásványok. A kőzetek között azok a kőzetzárványok figyelemreméltóak, amelyeket az andezit feltörése közben zárt magába. E kőzetzárványok kőzettani sajátosságait eddig még nem ismerjük pontosan.

Pétervására határában XI. századi temető feltárását kezdte meg az egri Dobó István Múzeummal együttműködve a Természettudományi Múzeum Embertani Tára. A feltárás során öt sirt bontottak fel, amelyek máris rendkívül értékes régészeti és embertani anyagot szolgáltatottak. Kormeghatározás szempontjából különösen jelentősek voltak a kigyófejes bronz karperecek. 1956 tavaszán rendszeres ásatás keretében folytatódik a kora-árpádkori temető feltárása.

Hács-Béndekpusztán V. századi germán /nyugati-gót/ temető leletmentő ásatását végezték az Embertani Tár kutatói a kaposvári mú-

zeummal karöltve. Ebből a korból rendszeres ásatás alig volt, ezért mind a régészeti, mind pedig a jó megtartású embertani anyag jelentős nyereség a magyarországi népvándorláskor kutatása szempontjából.

Gyptodon nevű jégkorszakban kihalt páncélos őszállat páncélmáradványai kerültek a Természettudományi Múzeum Föld és Őslénytárába. A lelet Argentínából származik.

Zöld színű havat talált a Bükk hegységben tavasszal Kol Erzsébet a Természettudományi Múzeum Növénytárának kutatója. A feldolgozás során megállapította, hogy a hó zöld színét a felszínén élő tömegvegetáció az Alpések és a Kárpátok zöldhavától eltérő algatársulás okozta.

A bolgár Rila és Pirin hegység örökhó feltjairól előkerült a vörös havat okozó algafaj, a Kárpátok rózsaszín havát és az Anktartisz sárga havát előidéző algaszervezet. Ugyancsak innen került elő az Alaszkából leirt hócsillag.

Egyes növénytársulások ősiségéhez szolgáltatottak újabb bizonyítékot Baksay Leonának a reliktum növényekkel kapcsolatos kutatásai.

A magyarországi szarmata flórák időbeli sorrendjét és tagozódását állapították meg Andreánszky Gábor és munkatársai.

A magyarországi zuzmók feldolgozása során hét új fajt és 16 új alakot írt le 1955 évi kutatásai eredményeként Szatala Ödön.

A környei ásatásról ismeretterjesztő film készült, melyet november 25-én mutattak be a Népművelési Minisztériumban. A film szakmai előkészítésében múzeológusok is résztvettek.

Vörösmarty halálának 100. évfordulójára emlékkiállítást nyitottak meg november 19-én a Petőfi Irodalmi Múzeum központi épületében a József nádor tér 7 szám alatt. A kiállítás gazdag dokumentumanyaggal szemlélteti Vörösmarty költői-politikai fejlődését: költészetének romantikus tündérvilágát, a 20-as évek nemzeti öntudatot serkentő hazafias költészetét, a 30-as években egyre szélesebben kibontakozó reformmozgalomba való bekapcsolódását, szerkesztői, irodalomszervezői tevékenységét, a nemzeti színjátszás kifejlesztéséért folytatott harcát, Kossuth-tal, Petőfivel való kapcsolatát, a szabadságharcban való részvételét, a szabadságharc bukása utáni gyötrődését, a "Vén cigány" jövőt idéző reménykedését. Befejezésül Vörösmarty legmélyebb költői mondanivalója, igaz hazafisága csendül ki a kiállításon; az a hazafiság, amelynek az emberi közösségbe való tartozás tudata ad méltó távlatot. Megmutatja a kiállítás a költő örökségének útját is: miként válik a Vörösmarty életmű népünk igaz kincsévé.

Az értékes kéziratok, dokumentumok mellett neves művészek - Székely Bertalan, Zichy Mihály - illusztrációi, Egressy Béni, Kodály Zoltán megzenésítései, Vörösmarty megmaradt emléktárgyai színezik a kiállítást.

A múzeumi napok után két új kiállítást rendezett az Iparművészeti Múzeum. A december 23-án megnyitott "Faragott mézes-

kalácsformák" című kiállítás bemutatja ennek a művészeti ágnek a legkiválóbb alkotásait. "Ujabbkori európai ötvösművészet" címmel régebbi hasonló című kiállítását új helyen átrendezve újból megnyitotta a múzeum. Az első emeleti galéria előcsarnokában hét vitrinben váltakozó időszak kiállításai láthatóak, ahol a különböző osztályok gyűjteményanyagából mutatnak be műtárgyakat.

A "The Islamic Review" című Londonban megjelenő folyóiratban Fehérvári Gézától az Iparművészeti Múzeum dolgozójától beszámoló jelent meg a múzeum "Közel- és Középkor újabbkori iparművészete" című kiállításáról.

A Magyar Régészeti Művészettörténeti és Eremitani Társulat és az Iparművészeti Múzeum vezetősége a múlt év utolsó hónapjaiban tanulmányi kirándulást szervezett néhány vidéki városba. /Tata, Kecskemét, Herend./ A résztvevőknek alkalmuk volt megtekinteni a város nevezetességeit, műemlékeit és a városban lévő múzeum kiállításait, gyűjteményanyagát. A Herendi Porcellángyárban tett látogatás résztvevői szakvezetéssel tekintették meg az egész gyárban folyó munkát. A gyárlátogatás után Tasnádiné Marik Klára tartott színvonalas előadást az üzem dolgozói és vezetői részére a Herendi gyár történetéről és művészi készítményeiről. Az előadást vita követte.

Az indiai adzsantai freskófestészet kezdetének 1500. évfordulóját a Béke Világtanács javaslatára az egész világon megünnepelik. A Szabad Nép 1955. december 7-i száma cikket közölt erről. Az Országos Béketanács székházában ünnepséget rendeztek, amelyen Horváth Tibor, Felvinczy Takáts Zoltán és Miklós Pál művészettörténészek vetített képes előadással ismertették a régi indiai művészet világhíres gócpontjait.

"A XXII. kerület helytörténete" címmel időszaki kiállítást rendezett a Nagytétényi Kastélymúzeum és a XXII. Kerületi Tanács VB. népművelési osztálya. Az ünnepélyes megnyitáson beszédet mondott Nagy Dezső tanácselnök.

"A magyar föld népeinek története a honfoglalásig" címmel lo előadásból álló régészeti előadássorozatot indított a Történeti Múzeum és a T.T.I.T. Budapesti Szervezete. A vetített képekkel és tárgybemutatókkal kísért előadásokon egyes régészeti korok szakemberei számolnak be legújabb kutatásaik, ásatásaik eredményeiről. Egy-egy előadáson ismertetik az ősember, a kő- és bronzkorszaki népek, a kelták, a rómaiak, a szarmaták, a népvándorláskori népek: hunok, germánok, avarok, és a honfoglalás korában is itt élő szlávok régészeti emlékeit. A sorozat első előadását 1955 november 2-án Fülöp Ferenc a Történeti Múzeum főigazgatója tartotta: "Hogyan dolgozik a régész" címmel. A sorozat utolsó előadása 1956 április 11-én lesz, addig Vértés László, Korek József, Patay Pál, B. Kutzián Ida, Mócsy András, Radnóti Aladár, L. Kovrig Ilona, László Gyula és Cs. Soós Ágnes tartanak előadásokat.

Dr. Róbert Wildhaber, a bázeli Néprajzi Múzeum Igazgatója a nemzetközi néprajzi bibliográfiai munkálatok vezetője néhány napot hazánkban töltött a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének meghívására, és előadásban számolt be a Néprajzi Múzeum tudományos munkaközösségében a Svájcban folyó néprajzi kutatásokról. Megemlítette, hogy a Svájci Néprajzi Társaság egy nagyobb és két kisebb terjedelmű néprajzi folyóiratot ad ki, melyekben rendszeresen ismertetik a

magyar néprajzi kiadványokat is. A Svájci Néprajzi kutatások azonban a legnagyobb részben egyéni vállalkozások, mert a falvakban végzett kutatómunkához állami támogatást nem kapnak. Eppen ezért terepkutatást egy-két kutatón kívül, akik erre szabadságukat használják fel, senki nem végez. "Nagy örömmel, de ugyanakkor egy kis irigységgel is néztem - mondotta Róbert Wildhaber - azt a hatalmas feltáró kutató munkát, amelyet Önök a néprajz területén kormányzatuk nagy anyagi támogatásával végezhetnek. Alkalmam volt közelebbről megismerni a budapesti Néprajzi Múzeum munkáját, melyet egész Európa egyik legjelentősebb és legjobban megszervezett intézményének tartok." A továbbiakban annak a reményének adott kifejezést, hogy a következő évek során hosszabb időt tölt hazánkban és így közelebbről megismerheti, tanulmányozhatja a magyar néprajztudomány munkamódszereit.

A Szépművészeti Múzeum Baráti Köre két igen jólsikerült összejövetelt tartott novemberben és decemberben. A novemberi ülésen Herman Lipót a portréfestés művészetét mutatta be, a december 7-én rendezett ülésen pedig Komjáti Gyula ismertette, hogyan készül a rézkarc.

A tanrendhez kapcsolódó múzeumlátogatás kérdéseit vitatták meg a Szépművészeti Múzeumban november 18-án délelőtt a budapesti kerületek általános és középiskoláinak meghívott pedagógusai. Az ankétot tárlatvezetés előzte meg az Uj Magyar Képtár állandó kiállításán. A kiállítás alapos megtekintése után először az iskolások vezetésének módszerbeli kérdéseit beszéltek meg a pedagógusok. Megállapították, hogy a kiállításoknak egyszerre csak egy-egy részletet kell ismertetni a tanulókkal, s elvetették azt a módszert, amely szerint egy-egy kirándulás keretében többféle kiállítást néznek meg az iskolás csoportok. Szervezési kérdések közül különösen a peremkerületek iskoláinak problémáit, az órák átcsoportosításának kérdéseit, a csoportos látogatások tervszerű beosztását vitatták meg. Felvetették azt a javaslatot, hogy a történelem-, irodalom- és rajzszakos tanárok együtt vigyék el osztályaikat a múzeumi kiállításra és több szempontból ismertessék a műtárgyakat. A résztvevők megállapodtak abban, hogy a jövőben minden kerületben lesz pedagógus felelőse az iskolák múzeumlátogatásának. Az ankét kezdeményezéseit más tantárgyak oktatásában is felhasználják.

Lotz falfestmények restaurálását kezdte meg október végén a Közlekedési Minisztérium MÁV Igazgatóságának felkérésére egy lo tagú művészbrigád a Keleti pályaudvar indulási oldalának előcsarnokában.

A 9 nagyméretű falfestmény restaurálásában a Szépművészeti Múzeum restaurátorai is résztvesznek.

"Élő magyar művészet" címmel a Szépművészeti Múzeum Uj Magyar Képtárának Egyetem utcai kiállító helyiségében megnyitás előtt áll az utolsó lo év magyar festészetének állandó kiállítása. A kiállítás megkísérli azoknak az eszmei és formai küzdelmeknek a bemutatását, amelyekből új realista művészetünk kialakult.

Ukrán kiállítás nyílt november 29-én az Iparművészeti Főiskola dísztermében a XII. kerületi MSZT, az Iparművészeti Főiskola és a Néprajzi Múzeum rendezésében. Megnyitó beszédet mondott és felkérő beszédet tartott Balassa Iván, a Néprajzi Múzeum főigazgatója.

A Podolinból /Szepesség/ származó Szent Katalin szobrot mutatta be decemberben kiemelt műtárgyként a Szépművészeti Múzeum. A szobor a podolini templom egyik szárnyasoltárát díszítette, 1430-1440 körül készült. A mű a múzeum régi magyar gyűjteményének egyik legszebb darabja.

A második "Kisvárdai Történeti Hetet" december 12-18 között rendezte meg a megyei tanács népművelési osztálya és a T.T.I.T. kisvárdai szervezete. A hét műsorában Csallány Dézsdő, Gerő László, Szabó György, Komoly Péter, Pesovár Ernő, László Gyula, Esze Tamás, Márton József, Kohári Ferenc, Pintér Péter és Éri István tartott előadást, illetve beszámolt.

A zalai és vasi népművészek és iparművészek alkotásaiból rendezett kiállítást a Zalamegyei Tanács népművelési osztálya és a Göcseji Múzeum december 20-án. A kiállítás január 3-án zárult.

Kápolnásnyéken a Vörösmarty emlékmúzeumban november 20-án egésznapos ünnepség volt, melyet a székesfehérvári Vörösmarty Irodalmi Társaság rendezett.

Felsőcikolán a pusztaszabolcsi állami gazdaság területén római kori halomsiros temető feltárását végezték a régészek. A sírokban a római kori kelta lakosság fazekasságának emlékei, bronz ékszerek és az elégetett halottak maradványai kerültek elő. Hazánk területén ez az első szakemberek által feltárt római halomsiros temető. Az ilyen halomsírok nagy része a mezőgazdasági művelés következtében régen elpusztult, csak egy-két helyen maradt meg.

"Az 1919-es Dorog-esztergomi munkászászlóaljak hősi harca az intervenciók ellen" címmel rendezett időszakos kiállítást novemberben az esztergomi Balassa Bálint Múzeum a városi pártbizottság épületében.

A XIX. és XX. század nagy mestereiről rendez előadássorozatot a Szépművészeti Múzeumban a T.T.I.T. minden második vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel. Az új előadássorozat január 15-én indul: Pogány Ö. Gábor a Szépművészeti Múzeum helyettes főigazgatója Leibl-ről tart előadást. A következő előadásokon Rodin, Manet, Meunier, Cézanne, Van Gogh, Maillol, Repin, Surikov, Sturza művészetét fogják ismertetni a múzeum tudományos dolgozói.

Albán népművészeti kiállítást rendezett a Kultúrkapcsolatok Intézete és a Néprajzi Múzeum Albánia felszabadulásának 11. évfordulója alkalmából. A november 29-én tartott ünnepélyes megnyitón Balassa Iván a Néprajzi Múzeum főigazgatója és Petrit Disnica az albán nagykövetség I. titkára mondott beszédet.

Bényi László kiállítása a Váci utcai Csók István Galéria termeiben a festőnek azokat a képeit mutatja be, melyek tanulmányútjai során a Román Népköztársaság erdélyi vidékein festett. Bényi képeiről csiki vidékek, brassói, segesvári házak, kalotaszegi falvak élete lép eléink szabad, derűs mai napjai levegőjével. Festői technikája a "quache", a tempera olykor akvarell hatású alkalmazása.

A Dorogi Járási Múzeumbarátok Köre tokodi illetve tokod-altárói csoportot alakított. A Dorogi Szénbányászati Tröszt által támogatott baráti kör alakuló ülésén 25-en vettek részt. Albel Ferenc főgeológus, Szabó Nándor dr. főgeológus és Muntyán István geológus ismertették a baráti kör munkatervét. Zolnay László az esztergomi múzeum vezetője is felszólalt az alakuló ülésen.

S a j t ó s z e m l e :

1955. augusztus

1. Szabad Nép: Ünnepségek Kiskőrösön Petőfi Sándor halálának 106. évfordulója alkalmából.
1. Szabad Nép: Sopronról "a műemlékek városáról" film készül.
1. Erőműépítő: Máté Károly fiatal képzőművész a júliusban rendezett kiállításon több képpel szerepel.
2. Fejérmegyei Néplap: Természettudományos kiállítás a múzeumban.
2. Esti Budapest: Tahitótfalú határában a Nagylegelő területén őskori telep maradványaira bukkant Khin Antal a Mezőgazdasági Múzeum kutatója.
2. Szabad Ifjúság: Ünnepség a Tihanyi Alapítólevél keletkezésének 900. évfordulóján.
2. Szabad Nép: Népi gyermek- és sportjátékokat gyűjt vidéken több fővárosi pedagógus.
3. Borsodi Bányász: Több mint ötezren tekintették meg eddig a miskolci múzeumban az első vidéken rendezett országos képzőművészeti kiállítást.
3. Szabad Ifjúság: Őskori telep maradványaira bukkantak Tahitótfalú határában.
3. Északmagyarország: Néprajzi kutatások megyénkben.
3. Északmagyarország: Látogatás az aggteleki cseppkőbarlangban.
3. Veszprémmegyei Népujság: Könyv jelenik meg Hévízről.
3. Szabad Nép: Őskori halásztelep maradványaira bukkantak a Tahitótfalú határában lévő Nagylegelő területén.
3. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Magyarország legrégebbi fémöntő műhelyét tarták fel az esztergomi vasútállomás mellett.
3. Szolnokmegyei Néplap: Az idei vasutas képzőművészeti kiállítást az ujtókiállítással együtt a Városligetben rendezik.
3. Élet és Tudomány: Élt-e valóban Dobó Katica? Mihalik Sándor a Nemzeti Múzeum osztályvezetője válaszol.
4. Népszava: 1957-ben Budapesten rendezik meg az ókori régészeti kongresszust.
4. Hevesmegyei Népujság: Haldokló fák.
4. Fejérmegyei Néplap: Sopronról a műemlékek városáról forgat filmet a Híradó és Dokumentum filmgyár.
4. Pajtás: Népi játékok.
4. Északmagyarország: Kiadványsorozat indul meg "A miskolci Herman Ottó múzeum közleményei" címen.
4. Viharosok: Avar temetkezésre bukkantak Székkutason.
4. Nők Lapja: Gazdaságszorongó-kiállítás Mohácson.
4. Veszprémmegyei Népujság: Idegenforgalmi gócpont lesz a szocialista bányászváros: Várpalota.
4. Népszava: A Körös utasai.
4. Szabad Nép: A népművészeti alkotások nagydíját Nagy József magyar népművész kapta.
4. Népszava: Sárköz asszonyai és lányai világszerte megbecsülést szereznek nagyszerű munkájukkal a magyar népművészetnek.
5. Szabad Nép: Ritka építészeti emlékeket találtak Pécsen a Káptalan utca 2. számú házban.
5. Szabad Nép: Ady múzeumot létesítenek Nagyváradon, melynek alapja Rozsnyói Kálmán Ady-gyűjteménye.

5. Magyar Nemzet: Várpalota idegenforgalmi gócpont.
5. Színház és Mozi: Sopronról a műemlékek városáról filmet készítenek.
5. Győr-Sopronmegyei Hírlap: "Sopron a műemlékek városa" címmel közel huszperces dokumentumfilm-felvétel készült Sopronban.
5. Somogyi Néplap: Megyénk szülötte, Nagy Ferenc népművész a VIT népművészeti pályázatának nagydíját nyerte.
5. Esti Budapest: A karcagi szelmalmot - amely a múlt század huszas éveiben épülhetett - műemlékké nyilvánították.
5. Bácskiskunmegyei Népujság: Mezőgazdasági tárgyú vándor karikatúra kiállítás indul megyénk községeibe.
6. Magyar Nemzet: A karcagi szelmalmot műemlékké nyilvánították.
6. Magyar Nemzet: Vajda János emlékkiállítás nyílik augusztus 20-án a váli erdészlakban, Vajda János családjának egykori házában.
6. Szabad Nép: 2.800 éves temetőt tártak fel a környei /Komárom megye/ homokbányában.
6. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Avarkori temetőt tárnak fel a környei homokbányában.
7. Társadalmi Szemle: A közönség és az új képzőművészet kapcsolatairól.
7. Művelt Nép: Izgalmas képhamisítási pör Hollandiában.
7. Művelt Nép: Levelek Jugoszláviából. Szarajevóban.
7. Népszava: A pillanat valósága. Bogáti Péter.
7. Szabad Nép: Természettudományi Múzeum nyílik Komlón.
7. Szabad Nép: Római kori úthálózatot tárnak fel Pécsen.
7. Északmagyarország: Augusztus 20-ig meghosszabbítják a miskolci országos képzőművészeti kiállítást.
7. Szabad Nép: A visegrádi palota területén Mátyás címerével díszített vörösmárvány falikutat tártak fel az elmúlt héten.
7. Szabad Nép: Nemzeti múltunk emlékei. Dobó István vára: Eger. Artner Tivadar.
7. Népszava: Régészeti kutatásunk újabb eredményei.
7. Művelt Nép: Beethoven ismeretlen szerzeményét fedezte fel Jack Werner író és zeneműkiadó a British Museumban.
7. Művelt Nép: Kiskúnsági hétköznapiak.
9. Tanácsok Lapja: A gyömrői Mánya-réten ahol II. Rákóczi Ferenc 1705 július 3-án híres beszédét tartotta emlékművet állítottak.
9. Magyar Nemzet: Óvjuk a műemlékeket!
10. Zala : Törökkori emlékek kerültek elő Zalaegerszegen.
10. Bácskiskunmegyei Népujság: Vörös márvány diszkutat találtak Mátyás király visegrádi palotájának ásatása során.
10. Fejérmegyei Néplap: A visegrádi vár területén Mátyás címerével díszített gyönyörű faragású vörösmárvány falikutat tártak fel.
10. Béke és Szabadság: A Várból a Rákóczi térre helyezik Senyei Károly halászjelenetet ábrázoló szoborcsoportozatát.
10. Élet és Tudomány: Masztodon zacskóban. Tasnádi Kubacska András.
10. Borsodi Bányász: Római telep Balácapusztán.
11. Pamut Ujság: A "Népek barátsága" kiállítás.
11. Magyar Nemzet: Augusztus 18-án nyitják meg a Múcsarnokban a Székely Bertalan kiállítást.
11. Magyar Nemzet: Ez év végén rendezik meg a III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállítást.
11. Nők Lapja: Vita, egyenlő jogok, egyenlő képességek? M. Abonyi A.
11. Pajtás. Ujjáépített várromok. Komjáthy I.
11. Esti Budapest: Antonio Vallardi milánói könyvkiadó készülő kiadványa számára magyar iparművészeti alkotásokról kért fényképeket.
11. Új Világ: Egy baráti találkozás emlékére.

11. Viharsarok: Mit rejtenek a kúnhalmok? Dr. Csalog József.
11. Dunántúli Napló: A munkáshagyományok gyűjtéséről. Szántó Miklós, a megyei tanács népműv. oszt. vezetője.
11. Délmagyarország: Augusztus 20-án adják át a múzeum új helyiségeit.
11. Szabad Nép: Augusztus 19-én délben 1 órakor nyitják meg ünnepélyesen a Székely Bertalan emlékkiállítást.
11. Pestmegyei Népujság: Élénkül a kultúrélet Monoron. Borsányi J.
12. Szabad Nép: A III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti kiállítást az 1955 év végén rendezik meg az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben.
12. Szabad Nép: Mentsük meg a pusztulástól a regölyi kastélyt. Horváth István.
12. Magyar Nemzet: Nolipa István Pál festőművész alkotásaiból ma délután fél 6 órakor kiállítás nyílik a Fényes Adolf teremben.
12. Magyar Nemzet: Óbuda történetéről indít előadássorozatot a III. ker. népfrentbizottság.
12. Esti Budapest: Augusztus 15-én nyílik "A szabad Korea tiz éve" c. kiállítás.
12. Magyar Nemzet: Antonio Vallardi milánói könyvkiadó készülő kiadványa számára magyar iparművészeti alkotásokról kért fényképet az Iparművészeti Múzeumtól.
13. Szabad Nép: Az Országos Szépművészeti Múzeum restaurátorai a tervek szerint befejezik a székesfehérvári szemináriumi templom értékes freskóinak helyreállítását.
13. Szabad Ifjúság: "A szabad Korea tiz éve" című kiállítás augusztus 15-én nyílik az Ernst Múzeumban.
13. Szabad Nép: A szabad Korea tiz éve című kiállítás augusztus 15-én nyílik az Ernst Múzeumban.
13. Szabad Nép: Megnyílt az V. Országos Vasutas Ujitási és Képzőművészeti Kiállítás a Városligetben.
13. Magyar Nemzet: Ma nyílik a Brocky Károly emlékkiállítás.
13. Magyar Nemzet: A Képzőművészeti Főiskola huszonnyolc hallgatója a nyáron másfél hónapig dolgozott a hódmezővásárhelyi művésztelepen.
13. Magyar Nemzet: Mátyás király világhírű visegrádi palotájának ásatása során nagyjelentőségű lelet került elő: újabb vörösmárvány diszkutat találtak.
13. Magyar Nemzet: Augusztus 15-én nyílik "A szabad Korea tiz éve" c. kiállítás.
13. Népszava: "Magyar múzeumok újjáépítése" címmel az UNESCO "Múzeum" c. lapja cikket közöl francia és angol nyelven Fülöp Ferencről, a Népművelési Minisztérium múzeumi főosztályának vezetőjétől.
13. Népszava: Augusztus 15-én nyílik "A szabad Korea tiz éve" c. kiállítás.
13. Irodalmi Ujság: Magyarország néprajza.- Egy új magyar gobelin - Dutka Mária.
13. Szabad Nógrád: Külön népviseleti pavillon áll Buják, Kazár, Órhalom és Dejtár rendelkezésére.
13. Somogyi Néplap: Régészeti kiállítás Pekingben.
13. Bácskiskunmegyei Népujság: Régi öltést elevenítenek fel a csipkekészítők.
13. Dunántúli Napló: Francia katonák Pécsett. Pusztai József.
13. Veszprémmegyei Népujság: A tájmúzeum.
14. A kereszt. Kétzáz éves történelem Göcsejben.
14. Művelt Nép: Hatalmas anyagot mutatnak be a Székely Bertalan emlékkiállításon.

14. Művelt Nép: Múzeumaink kultúrmunkája. Fülep F.
14. Művelt Nép: Páratlan Mátyás-kori lelet Visegrádon.
14. Művelt Nép: Hévizről rövidesen könyv jelenik meg a T.T.I.T.kiadásában.
14. Művelt Nép: A vándorló Hébe-kút. /g.j./
14. Népszava: Megnyilt a Brocky Károly emlékkiállítás.
14. Szabad Nép: Az ajkai homokbányában Tóth Péter bányamester bronzkori urnára bukkant.
14. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Emléktábla készül Vörösmarty Mihály debreceni lakóházára. Balassa S.
14. Somogyi Néplap: Kiállítás Nagyatádon.
14. Dunántúli Napló: A kőtárban.
14. Viharsarok: Köszta József képkiállítás nyilik Szentesen.
14. Viharsarok: Alkotó ifjuság: Fiatal képzőművészek kiállítása a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban. Papp Z.
14. Fejérmegyei Néplap: Irodalomtörténeti ritkaságot jelentet meg a székesfehérvári István király Múzeum.
14. Uj Uton: Ahol a híres karcagi cserépkályhák készülnek.
15. Belker: A veszprémi fülemüle.
15. Magyar Rádió: Az ásványok szerelmese. Előadás Krenner Józsefről a világhírű magyar ásványtudósról.
16. Uj Komló: A komlói múzeumot szeptember 4-én nyitják meg.
16. Népszava: Hét magyar gyermek nyert díjat az indiai nemzetközi gyermekrajz-kiállításon.
16. Népszava: Magyar népművészeti kiállítás nyilt meg Salzburgban az ünnepi játékok alkalmából.
16. Népszava: Megnyilt a Szabad Korea tiz éve című kiállítás.
16. Szabad Ifjuság: Megnyilt a "Szabad Korea tiz éve" kiállítás.
16. Szabad Nép: Ujjáépül a világhírű Drezdai Képtár. Deák Ágnes.
16. Magyar Nemzet: Három tudós nyilatkozik külföldi útjáról. M.P.
16. Esti Budapest: Irodalomtörténeti ritkaságot jelentet meg a székesfehérvári múzeum.
16. Fejérmegyei Néplap: A Magyar Tudományos Akadémia és a Szlovák Tudományos Akadémia közös néprajzi kutatásokat folytat Magyarországon szlovák és Szlovákia magyar-lakta falvaiban.
16. Veszprémmegyei Népujság: Bronzkori agyagurnára bukkant az ajkai homokbányában Tóth Péter bányamester.
16. Viharsarok: Felállítják Tornyai János szobrát Vásárhelyen.
16. Északmagyarország: Emléktábla készül Sátoraljaujhelyen a fehér terroristák által meggyilkolt kommunista vértanuk hősi küzdelmének megörökítésére.
16. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Hajdu-Bihar megyéről diszes album jelenik meg.
16. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A salzburgi ünnepi játékok alkalmából magyar népművészeti kiállítást rendeztek Salzburgban.
17. Zala: "A képeslevelezőlap 85 éves története" kiállítás Zalaegerszezen.
17. Szabad Nép: Wathay Ferencnek, Székesfehérvár várkapitányának a török rabságban írt verseit jelenteti meg első ízben, szöveghű kiadásban a székesfehérvári múzeum.
17. Szabad Nép: Marosvásárhely, a Magyar Autonóm Tartomány székhelye. Romániai utijegyzetek. Gáthi István.
17. Pestmegyei Népujság: A II. országos fényképkiállítást az Ernst Múzeumban nyitják meg.
17. Szabad Nógrád: Néhány hét múlva megkezdik a műemléknek nyilvánított szécsényi várkastély restaurálását.
17. Vas megye: A Múcsarnok vándorkiállítása megyénkben.
17. Délmagyarország: Októberben nyilik meg a II.Országos Fényképkiállítás.

17. Északmagyarország: Képzőművészeti kiállítást rendeznek Sárospatakon.
17. Béke és Szabadság: Brocky Károly festőművész műveiből emlékkiállítás nyílt az Új Magyar Képtárban.
17. Béke és Szabadság: A Margithid harmadik szárnyát, amely a Margitszigetre vezet, 55 évvel ezelőtt nyitották meg.
17. Béke és Szabadság: Mihályfi Ernő miniszterhelyettes nyitotta meg a "Szabad Korea tíz éve" kiállítást az Ernst Múzeumban.
17. Béke és Szabadság: Rónai Mihály András: Alkotmány utca.
18. Magyar Nemzet: Komlón, a szeptemberi bányásznapra gazdag természettudományos anyaggal rendelkező múzeumot nyitnak meg.
18. Magyar Nemzet: Magyar múzeumok ujjaépítése címmel az UNESCO "Múzeum" című lapja fényképekkel illusztrált cikket közölt francia és angol nyelven.
18. Veszprémmegyei Népujság: Ajka őskori és római kori emlékeiről. dr. Kiss A.
18. Magyar Nemzet: Miskolcon nagy gondot fordítanak a város régi és műemlékjellegű épületeire; 120 állami kezelésben lévő épületen végeznek javításokat.
18. Szabad Ifjúság: A zágrábi mezőgazdasági és erdészeti egyetem kérésére a Mezőgazdasági Múzeum fényképalbumot küldött az egyetemnek.
18. Esti Budapest: Módosították a "Mártir-siremlék" pályázatát.
18. Esti Budapest: Erőátviteli berendezés, új vizgyűjtő csatorna, kutak épülnek a fővárosban.
18. Szabad Nép: "Kegyeskednék engedélyezni..." Okmányok a Horthy-rendszer kulturális helyzetéről. Berényi György.
18. Szabolcs-Szatmári Néplap: Októberben nyílik meg a II. Országos Fényképkiállítás.
18. Bácskiskunmegyei Népujság: India és Tibet kicseinek kiállítása Baján.
18. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Mától kezdve meg lehet tekinteni a Győri Múzeumban a fejlődéstörténeti kiállítást.
18. Vas megye: Mezőgazdasági szakkönyv-kiállításokat rendeznek megyénk könyvtárai.
19. Szabad Nép: Az egri vár hős védőinek emlékére szeptember 25-én ifjúsági béketalálkozó lesz Egerben.
19. Miskolci Építők; Könyvespolc. Gerő László: Magyarországi Várépítészeti.
19. Népszava: Módosították a "Mártir-siremlék" pályázatát.
19. Magyar Nemzet: Háromezer hegy és folyó hazája. M.A.
19. Vas megye: Pályázat iparművészeti alkotásokra és tervekre.
19. Győr-Sopronmegyei Hírlap: A közeljövőben adja nyomdába a Megyei Idegenforgalmi Hivatal a "Soproni utikalauz" kéziratát.
19. Dunántúli Napló: Iskoláink várják az új tanévet. A pécsi Tanítóképző Intézet, műemlékké nyilvánított épület homlokzatának tatarozása.
19. Népszava: Változatos ünnepek országsszerte augusztus 20-án.
20. Irodalmi Ujság: A székesfehérvári múzeum kiadja Nagy Lajos budapesti levéltáros összeállításában Wathay Ferenc énekeskönyvét.
20. Népszava: Háromnapos barlangkutató ankét kezdődött Miskolcon.
20. Irodalmi Ujság: Magyar múzeumok ujjaépítése címmel az UNESCO "Múzeum" c. lapja fényképekkel illusztrált cikket közölt.
20. Hevesmegyei Népujság: Fél év alatt 82 ezer ember látogatta meg az egri múzeumokat.
20. Irodalmi Ujság: Az Irodalmi Múzeum kiállításai.
20. Viharsarok Népe: A II. Országos fényképkiállítást az Ernst Múzeumban rendezik.

20. Délmagyarország: Ma délelőtt adják át ünnepélyesen a kibővített Móra Ferenc Múzeum és a Somogyi Könyvtár új termeit.
20. Szabad Nógrád: Drégelypalánki változások. Miklós Dezső.
20. Népszava: A népművészet új mesterei.
20. Fejérmegyei Néplap: Érdekes régészeti láplelet Észak-Németországban. F. Petres Éva.
20. Fejérmegyei Néplap: Ismerjük meg szép hazánkat: Esztergom.
21. Művelt Nép: Megyeközpont: Szekszárd. Kürti László.
21. Művelt Nép: Balogh Jolán: Az esztergomi Bakócz kápolna.
21. Művelt Nép: Kultúrtörténeti előadásokkal egybekötött nyári város-látogatásokat rendszeresítettek Sopronban.
22. Szabad Nép: A keszthelyi balatoni múzeumban vasárnap délelőtt új, állandó kiállítást nyitottak.
22. Esti Budapest: A népművészet kiváló művelőjét a népművészet mestere címmel tüntették ki.
22. Szabad Nép: Képzőművészeti kiállítás nyílt meg a sárospataki Rákóczi várban.
22. Szabad Nép: Nagygyűlések Osongrád megyében.
23. Viharsarok Népe: Népművészeti és népviseleti kiállítás nyílt Békéscsabán.
23. Délmagyarország: Átadták rendeltetésének a kibővített Somogyi Könyvtárat és a Móra Ferenc Múzeumot.
23. Bácskiskunmegyei Népujság: Megnyílt a Budapesti Keletázsiai Művészeti Múzeum anyagából válogatott India kiállítás a bajai Türr István Múzeumban.
23. Szabad Ifjuság: Több mint 8000-en tekintették meg eddig a Székely Bertalan kiállítást.
23. Esti Budapest: "A szabad Korea tíz éve" című dokumentációs kiállítás augusztus 29-én, hétfőn este zárul az Ernst Múzeumban.
23. Északmagyarország: A Magyar Régészeti Művészettörténeti és Eremtani Társulat augusztus 24-én tudományos előadást tart Miskolcon.
23. Északmagyarország: Tízezren tekintették meg a miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítást.
23. Pestmegyei Népujság: "Hogy nevét hirdesse késő századokra..." felavatták a gödöllői Petőfi-szobrot. Várkonyi Margit.
23. Magyar Nemzet: Révész Imre festőművésznek és legkiválóbb tanítványainak alkotásaiból emlékkiállítás nyílt Kecskeméten.
23. Magyar Nemzet: A keszthelyi Balatoni Múzeumban vasárnap délelőtt új állandó kiállítást nyitottak meg.
23. Magyar Nemzet: A váli erdészlakban Vajda János emlékmúzeumot rendeztek be.
23. Népszava: Város és falú dolgozói együtt ünnepelték augusztus 20-át.
23. Bácskiskunmegyei Népujság: Hatalmas tömeg látogatta a kecskeméti "Hirös Vásárt."
24. Veszprémmegyei Népujság: A "Népek Barátsága" kiállítás.
24. Magyar Nemzet: A Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Eremtani Társulat augusztus 24-én kezdi meg háromnapos országos vándorgyűlését.
24. Északmagyarország: Képzőművészeti kiállítás nyílt meg Sárospatakon a Rákóczi várban.
24. Fejérmegyei Néplap: A legrégebbi madonnakép a római Santa Francesca Romana templomban.
24. Béke és Szabadság: Gül Baba a "Rózsák Atyja" a hagyomány szerint 1541 augusztus 28-án halt meg Buda ostrománál.
24. Béke és Szabadság: A miniatűr csodák birodalmában. Új cseppkőbarlang Eggerszögön. Makai György.
24. Béke és Szabadság: Százezrek művésze. Székely Bertalan kiállítás a Múcsarnokban.

24. Fejérmegyei Néplap: A világ legrégebbi szőnyege.
24. Béke és Szabadság: Egy hét történelem. A Lánchíd, az első magyarországi állandó Duna-híd alapkövét 1842 augusztus 24-én tették le.
24. Béke és Szabadság: A Mona Lisa elrablásának most van az évfordulója.
24. Északmagyarország: Miskolcon a Magyar Régészeti Művészettörténeti és Éremtani Társulat ma a vándorgyűlés keretében két vetítettképes előadást tart. Előadók: Vértés László és Marjalaki Kiss Lajos.
24. Esti Budapest: Új gyógyintézet épül Csákváron.
24. Népszava: Az V. Vasutas képzőművészeti kiállítás.
24. Szabad Nép: Ismeretlen Beethoven-szerzeményeket fedezett fel Jack Werner író és zeneműkiadó.
24. Szabad Nép: Egy művésztelep születése. Artner T.
25. Pamut Ujság: Együtt Jászapáti dolgozó parasztjaival. Papp Sándor.
25. Somogyi Néplap: Kaposvári vasutas képzőművész nyerte a MÁV képzőművészek kiállításának II. díját.
25. Viharsarok: Nagyszabású ünnepekkel emlékeznek meg az országunk Bartók Béla születésének 75. és halálának 10. évfordulójáról.
25. Fejérmegyei Néplap: Vörösmarty szobrot állítanak fel Kápolnásnyéken.
25. Fejérmegyei Néplap: Ismerjük meg szép hazánkat: Visegrád. Részlet a Magyarország című utikönyvből.
25. Magyar Nemzet: Előkészületek a Bartók-év megünneplésére.
25. Népszava: Szeptemberben országsszerte nagyszabású Bartók-ünnepek kezdődnek.
25. Szabad Nép: Nagyszabású ünnepek Bartók Béla születésének 75. és halálának 10. évfordulója alkalmából.
26. Esti Budapest: Ifjusági kirándulást rendez a Várba és a Hadtörténelmi Múzeumba augusztus 27-én a Rákosi Mátyás Kultúrház vezetősége.
26. Esti Budapest: A Toldy Ferenc Gimnázium műemléknek nyilvánított épületét két és félmillió forint költséggel felújítják.
26. Szabad Nép: A leningrádi Ermitázsban kivívították Pablo Picasso műveinek kiállítását.
26. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Megnyílt "A gyermek a soproni képzőművészetben" című kiállítás.
26. Népszava: Vörösmarty szobrot állít fel Kápolnásnyék.
26. Új Világ: A Szabolcs-megyei Aporliget községben élt Fedics Mihály.
27. Fejérmegyei Néplap: Közkívánatra meghosszabbították a salzburgi magyar népművészeti kiállítást.
27. Vas megye: Kiállítást rendeznek az idei nyár folyamán a zsenyeyi alkotóotthonban tartózkodó festőművészek alkotásaiból.
27. Esti Budapest: Új szovjet hősi emlékművet állítanak fel a Pataki István téren a régi emlékmű helyén.
27. Szabad Nép: Vajda János Emlékmúzeum nyílik a váli erdőszelvényben.
27. Irodalmi Ujság: Vajda János Irodalmi Múzeum nyílik augusztus 2-án Válon.
28. Művelt Nép: Sok ezer vidéki pedagógus és diák vesz részt a néprajzi és népművészeti kutatómunkában.
28. Művelt Nép: Emlékkiállítást rendez az Irodalomtörténeti Múzeum.
28. Művelt Nép: A népművészet mesterei.
28. Szabad Nép: Az inkák idejéből származó város maradványait fedezték fel perui kutatók.

28. Veszprémmegyei Népujság: Egyre bővülnek megyénk védett területei.
28. Fejérmegyei Néplap: Vasárnap avatják fel Válon a Vajda János múzeumot.
28. Művelt Nép: Film készül Sopronról, a műemlékek városáról.
28. Dunántúli Napló: Megnyilt a pécsváradi járás kiállítása.
28. Tolnai Napló: Ismerd meg megyénket: Zomba.
28. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Különvonat Győrből Visegrádra.
28. Veszprémmegyei Népujság: Mit láthatnak a külföldiek Veszprém-ben?
28. Veszprémmegyei Népujság: A balatoni múzeumban.
28. Szolnokmegyei Néplap: Pásztorhagyományok a túrkevei Templomzugról.
28. Vas megye: A savariai napok elé. Dömötör Sándor.
28. Szabad Nép: A drezdai képtár képeinek átadása a szovjet és a német nép erősödő barátságát igazolja.
28. Szabad Nép: Kilencvenezren keresték fel az idén az egri Dobó István, Gárdonyi Géza múzeumokat.
28. Szabad Nép: A kultúra kerekasztala. Rényi Péter.
29. Szabad Nép: A környéken feltárt V-VI. századbéli germán-avar temető feltárását a Tatai Tanács komoly segítségével végzik.
29. Szabad Nép: Kohászati múzeum nyílik Diósgyőrött. Kiszely Gyula.
30. Sztálinváros: Római korabeli leleteket állít ki a múzeum. Bóna Istvánné.
30. Fejérmegyei Néplap: A Vajda János emlékmúzeum megnyitása a váli erdészlakban.
30. Magyar Nemzet: "Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig" címmel irodalmi kiállítás nyílik Szegeden.
30. Vas megye: Kultúrális hetet rendeznek Vasváron.
30. Bácskiskunmegyei Népujság: Sokan tekintik meg a Révész Imre emlékkiállítást a kecskeméti múzeumban.
30. Somogyi Néplap: Kiállítást rendez az Iparművészeti Tanács és a Magyar Képzőművészek Szövetsége.
30. Esti Budapest: A Szovjetszkaja Etnografija cikke a budapesti Néprajzi Múzeumról.
30. Szabad Ifjúság: Vajda János Emlékmúzeum a váli erdészlakban.
30. Magyar Nemzet: Múzeumavatás a váli erdőben. Megnyilt a Vajda János Emlékmúzeum. Zs.E.
30. Népszava: Vajda János Emlékmúzeum nyílt meg a váli erdészlakban.
30. Vas megye: A XIX. század magyar festészetének vándorkiállítása megyénkben. Majthényi Károly.
31. Borsodi Bányász: Kilencvenezren keresték fel az idén az egri Dobó István, Gárdonyi Géza múzeumokat.
31. Közgazdász: A Székely Bertalan kiállításról. T.E.
31. Északmagyarország: Megalakult a Magyar Régészeti, Művészettörténeti és Eremitani Társulat miskolci csoportja.
31. Nógrádi Bányász: Szinpompás ünnepséget rendeznek Szécsényben.
31. Béke és Szabadság: Öt kép az országos Mezőgazdasági Kiállításról.
31. Cérna: Székely Bertalan kiállítás. - Múcsarnok.-
31. Magyar Nemzet: Eger város három múzeuma százazredik látogatóját kedves ünnepségen köszöntötte és ajándékozta meg.
31. Népszava: A régi Savariára emlékeznek Szombathelyen.
31. Szabad Nógrád: Országos jelentőségű ünnepre készülnek Szécsényben.
31. Magyar Nemzet: Rákóczi kiállítás nyílik Szécsényben.
31. Magyar Nemzet: A rózsa tövise. Bertalan Imre.
- Augusztus: Népművelés: Hagyományaink: Munkásszokások. Nagy Dezső.

Augusztus: Természet és Társadalom: Székely Bertalan. Végváry Lajos.
Természet és Társadalom: A gyógyszerészeti múzeum.
Betű: Múzeummá avatták azt a kis lipcei nyomdát, ahol a lenini Iszkra első négy számát nyomták.
Köznevelés: 1576 augusztus 27-én halt meg Tiziano Veccelio a világhírű festő.
Szabad Művészet: Apáti Aprakovics Béla. Kiállítás a szentendrei múzeumban. Kálmán Mária.
Szabad Művészet: A Szépművészeti Múzeum antik osztálya Hódmezővásárhelyen a Tornyai János múzeumban kiállítást rendez.
Textiltechnika: Leonardo da Vinci fonógépe. Friss Antal.

Szeptember:

1. Magyar Nemzet: Környén felfedezett germán-avar temetőben eddig 130 sirt tártak fel.
1. Szabad Ifjúság: Magyar gyermekrajzkiállítás nyílt Szófiában.
1. Uj Világ: Két régi szép szobor "támad fel" a közeljövőben.
1. Hevesmegyei Népujság: Mi ujság az országban? Keszthelyi emlék.
1. Szabad Nép: Kiállítás nyílik Miskolcon Csók István műveiből.
1. Zala: A zalaegerszegi múzeumi bizottság kirándulást rendez a Kisfaludy hegyre.
1. Viharsarok: A Megyei Képzőművészeti Munkacsoport ötödik megyei kiállítását Hódmezővásárhelyen rendezi meg.
1. Uj Világ: Egy világhírű kollektív műalkotás. M. Abonyi Arany.
1. Fejérmegyei Néplap: "Kőpark" - római korabeli leletekből.
1. Fejérmegyei Néplap: Ismerjük meg szép hazánkat. A Szentendrei sziget.
1. Pestmegyei Népujság: Járásunk multjával, hagyományaival ismerkedünk.
1. Kazincbarcika: Tudományos kutatás a Várhegyen.
1. Népszava: Pályázati felhívás a "Derkovits Gyula" ösztöndíjra.
1. Köznevelés: Székely Bertalan pedagógiai munkássága. Dobai János.
2. Magyar Nemzet: Rudabánya, az újra felfedezett bányaváros. Balog J.
2. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Múzeumlátogatást szervez a kultúrház a Liszt Ferenc Múzeum megtekintésére.
2. Somogyi Néplap: A Balázs János Képzőművészeti Kör Kaposvárott ismét megkezdte munkáját.
2. Pestmegyei Népujság: A Székely Bertalan kiállítás - Szadán.
2. Vas megye: Képzőművészeink kapcsolata a dolgozókkal.
2. Esti Budapest: Ismeretlen Thälmann-képet találtak.
2. Északmagyarország: Szombaton nyílik Miskolcon a "Csók István" kiállítás.
2. EMAG Vasakarát: A világjáró kombájn nyomában.
3. Szabad Ifjúság: Századok lobogó lelke... Gondolatok a Székely Bertalan kiállításon.
3. Magyar Nemzet: A Szombathely helyén elterülő ősi római város, Savaria a régi krónikák adatai szerint 455 szeptemberében földrengés következtében dőlt romba.
3. Szabad Nép: Megnyílt a vietnami iparművészeti, népművészeti és dokumentációs kiállítás.
3. Esti Budapest: A Budai Várba vezet sétát vasárnap a T.T.I.T.
3. Vas megye: Ásatásokat kezdenek szeptember 15-én Vasváron.

3. Irodalmi Ujság: Kétezernégyszáz év előtti kelta sirt tártak fel Sajópüspöki határában.
3. Vas megye: Szombathely őszi kulturális programja.
3. Tolnai Napló: Kirándulás. "Ismerd meg hazádat" jelszóval a paksi Technikum tanulói kirándultak Balatonfüredre, Tihanyba.
3. Zala: Ósállat csontjaira bukkantak a Baki úti homokbányában.
4. Művelt Nép: Ujabb Tizian festmény került vissza a drezdai képtárba.
4. Művelt Nép: Vajda János emlékkiállítás a váli erdészlakban. Környei Elek.
4. Vas megye: A savariai napok műsora.
4. Viharsarok: Ötezer éves leletre bukkantak a Külső Gorzszai Általános Iskola közelében.
4. Népszava: Székely Bertalan-kiállítás a Múcsarnokban. Redő Ferenc.
4. Szabad Nép: Számos, eddig ismeretlen dokumentum kerül a nyilvánosság elé a Bartók emlékkiállításán.
4. Magyar Nemzet: A Szépművészeti Múzeum könyvtártermében ismét megindulnak a vasárnap délelőtti művészettörténeti előadások.
4. Magyar Nemzet: Nyitvatartás közlése.
4. Szabad Nép: Aggtelek csodái. Bodnár Ottó.
5. Szabad Nép: Vietnami kiállítás a Kultúrkapcsolatok Intézetében. Horváth Tibor.
6. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A debreceni képzőművészek kiállítása.
6. Fejérmegyei Néplap: Ötvenegy négyzetméteres óriási freskó készült a Sztálin Vasmű főbejáratához.
6. Szabad Nép: Ismertető füzetek jelennek meg a veszprémi várakról.
6. Északmagyarország: Megnyílt Csók István miskolci gyűjteményes kiállítása.
6. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A Megyei és városi tanács ásatásokat végeztet a győri Káptalandombon.
6. Népszava: "A mi festményünk"
7. Szabad Nép: Helyreállítják a budavári Mátyás-templomot.
7. Magyar Nemzet: Múzeumigazgatók és restaurátorok küldöttsége utazott a Német Demokratikus Köztársaságból Moszkvába.
7. Magyar Nemzet: Savariai napok Szombathelyen.
7. Esti Budapest: Helyreállítják a Király-gyógyfürdőt.
7. Egyetemi Ifjúság: Székely Bertalan kiállítás a Múcsarnokban.
7. Szabad Ifjúság: Érdekes kiállítás Sztálinvárosban.
7. Borsodi Bányász: A termelés névtelen hősei.
7. Béke és Szabadság: Múteremlátogatáson Pór Bertalannál.
7. Béke és Szabadság: Egy szökőkút teret kér.
7. Dunántúli Napló: Hernádi Jancsi múzeumában.
7. Északmagyarország: Nagy sikerrel zárult a sárospataki képzőművészeti kiállítás.
7. Vas megye: Savariai napok Szombathelyen. Savaria az ókori Szombathely jelentősége a római birodalomban.
8. Pamut Ujság: Szombathely multja és jelene.
8. Uj Világ: Balatonszárszón csinos kis parkban az állomás mellett áll József Attila szobra.
8. Uj Világ: A 900 éves tihanyi alapítólevél jubileuma.
8. Uj Világ: Mit jelent a németeknek, hogy a Drezdai Képtár hazatér?
8. Magyar Nemzet: Ötezeréves leletre bukkantak Hódmezővásárhely határában.
8. Fejérmegyei Néplap: A Vértes és a Gerencse.
8. Északmagyarország: A miskolci Herman Ottó Múzeum eredményei és hiányai.
8. Vas megye: Savaria ipara, kereskedelme, közigazgatása.
8. Pestmegyei Népujság: "Ceglédi Élet 1955" Megjelent az első ceglédi füzet.

8. Pestmegyei Népujság: Egy tehetséges parasztfiatal első önálló képkiallítása Gyömrőn.
8. Pestmegyei Népujság: Hódmezővásárhely határában cseréptöredékekre bukkantak.
8. Magyar Nemzet: A XVII. században épült szécsényi Forgách-kastélyt helyreállítják.
8. Szabad Nép: Helyreállítják a Király Gyógyfürdőt.
8. Szabad Nép: Ötezeréves, az újabb kőkorszak idejéből származó leletre bukkantak Hódmezővásárhely határában.
8. Népszava: A párizsi magyar gyermekrajz-kiállítás anyagának egy részét a Párizsi Magyar Intézet a múzeumnak ajándékozta.
8. Népszava: 5000 éves leletre bukkantak Hódmezővásárhely határában.
8. Szabad Ifjuság: Erdei Ferenc földművelésügyi miniszter a Mezőgazdasági Múzeumban fogadást adott a külföldi küldöttek tiszteletére.
9. Szabad Nép: József Attila emlékmúzeumot létesítenek Balaton-szárszón.
9. Szabad Nép: Jégkorszakbeli csigákat talált a Mecsekben Gebhardt Antal, a pécsi múzeum kutatója.
9. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Óskori lelet Abdán.
9. Vas megye: Befejeződtek a Savariai napok.
9. Vas megye: Savaria az ókori Szombathely művészeti értékei.
9. Dunántúli Napló: Látogatás a népművészet mesterénél.
9. Zala: A sztálinvárosi építkezések alkalmával a régi dunapentelei település helyén értékes régészeti anyagot gyűjtöttek össze.
10. Irodalmi Ujság: Készül Kápolnásnyék a Vörösmarty-centenáriumra. Környei Elek.
10. Irodalmi Ujság: Rákóczi kiállítás nyílik Szécsényben.
10. Szabad Ifjuság: Az Ernst Múzeumban szeptember 10-én nyílik Kazinczy János és Kling György festőművészek kiállítása.
10. Irodalmi Ujság: Savaria, a mai Szombathely az 1500 évforduló alkalmából "Savariai Napokat" rendez.
10. Irodalmi Ujság: A XVII. században épült szécsényi Forgách-kastély.
10. Komárommegyei Dolgozók Lapja: A tatai múzeumban szeptemberben új kiállítási termek nyílnak.
10. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Kovács Antal egy Tokodon talált római kori bronzszobrot juttatott el az esztergomi Balassi Bálint Múzeumba.
10. Szabad Nép: Skytakori tőr került napvilágra a Pest megyei Penc községben.
10. Esti Budapest: "Régi Pest" címmel rendezi e vasárnapi művészettörténeti sétáját a T.T.I.T.
10. Magyar Nemzet: Kazinczy János és Kling György festőművészek kiállítása ma, szeptember 10-én nyílik meg.
10. A tatai múzeumban szeptemberben új kiállítási termek nyílnak meg.
10. Szabad Nép: Az életöröm festője. Brocky Károly-emlékkiállítás az Új Magyar Képtárban. Artner Tivadar.
10. Bácskiskunmegyei Népujság: A műemlékek védelméért.
10. Bácskiskunmegyei Népujság: Többezer látogató a bajai múzeumban.
10. Veszprémmegyei Népujság: Szigligeten egy dülőfélben lévő házat műemlék címén nem engedtek megjavítani.
11. Dunántúli Napló: Múzeumlátogatás a Néprajzi Múzeumban.
11. Vas megye: Ásatások Vasváron.
11. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum 50. külön kiállításának emlékére emléklapot készítettek, amelyet a múzeum barátainak adományoztak.
11. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Hazánk szép tájain.

11. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Negyvenkét dolgozó vett részt a Liszt Ferenc Kultúrház által megrendezett múzeumlátogatási sétán.
11. Viharsarok Népe: Bartók emlékhangversenyekre, kiállításra készülnek a Viharsarokban.
11. Veszprémmegyei Népujság: Műemlék? Szigligeten egy dülőfélben lévő házát műemlék címen nem engedték megjavítani.
11. Veszprémmegyei Népujság: Faragó népművészek találkozója Balatonfüreden.
11. Pestmegyei Népujság: Óvjuk és kiméljük a műemlékeket. Takács Péterné.
11. Szabad Nép: Különös raktár.
11. Magyar Nemzet: Ahol a vezérlő fejedelem sátra állt. Lontay L.
11. Magyar Nemzet: Az Ernst Múzeumban megnyílt Kazinczy János és Kling György festőművészek kiállítása.
11. Szabad Nép: Számos érdekes új mű szerepel a képzőművészeti kiadó jövő évi tervében.
11. Művelt Nép: Római kori fürdő maradványaira bukkantak Sopronban.
11. Művelt Nép: A vietnami népművészet. Kiállítás a Kultúrkapcsolatok Intézetében.
11. Veszprémmegyei Népujság: Amivel 1955-ben gazdagodott Veszprém.
11. Művelt Nép: Magyar művész sikere a Szovjetunióban.
11. Művelt Nép: Emlékműsonkító banditák garázdálkodása.
11. Művelt Nép: Csók István Miskolcon.
11. Dunántúli Napló: Fényes emlékek. Szigetvár.
12. Építők Lapja: Meghalt Nyiri István Ybl-díjas építőművész.
12. Szabad Nép: Múzeummá alakítják át Berzsenyi Dániel niklai lakóházát.
12. Esti Budapest: Új kincsekkel gazdagítják országunkat. Látogatás a Földtani Intézetben.
13. Új Kisipar: Már valóságos kis múzeumom van...
13. Tanácsok Lapja: A szombathelyi Savaria Múzeum munkatársai nemrég fejezték be a simasági Május 1 tsz. történetének feldolgozását.
13. Veszprémmegyei Népujság: Népköltészet - népművészet. Tilesch Nándor
13. Szabad Ifjúság: II. Rákóczi Ferenc fejedelemmé választásának 250. évfordulóját ünnepelték vasárnap Szécsényben.
13. Magyar Nemzet: Rákóczi ünnepség Szécsényben.
13. Népszava: II. Rákóczi Ferenc fejedelemmé választásának 250. évfordulóját ünnepelték vasárnap Szécsényben.
13. Szabad Nép: Múzeumaink feladatai. Fülep Ferenc.
14. Borsodi Bányász: Múzeummá alakítják át Berzsenyi Dániel niklai lakóházát.
14. Magyar Nemzet: Készül a Bartók Béla emlékkiállítás.
14. Esti Budapest: Séta a "rég Pesten".
14. Tolnai Napló: dr. Pataki József: Utiképek Bulgáriából.
14. Esti Budapest: Az Iparművészeti Tanács és a Csehszlovák Kultúra rendezésében szeptemberben játékkiállítás nyílik.
14. Pestmegyei Népujság: Egy régi iskolában.
14. Élet és Tudomány: Új eljárás halak kikészítésére. Visóvölgyi I. és Mihályi Ferenc.
14. Élet és Tudomány: Tihany műemlékei. Entz Géza
14. Béke és Szabadság: Kis cikk, amelyben a szerző örömmel számol be a visszhangról.
14. Szabad Ifjúság: A diszkút és szökőkút pályázat terveit a Fővárosi Emlékműfelügyelőséghez kell eljuttatni.
14. Szabad Nép: A csehszlovák üvegművészet alkotásaiból kiállítást rendeznek novemberben az Iparművészeti Múzeumban.
14. Szabad Nép: Csehszlovák játékkiállítás nyílik szeptemberben az Iparművészeti Múzeumban.

15. Szabolcs-Szatmári Néplap: Vigyázzunk műemlékeinkre! Országos érték a tuzséri kastély. Szentesi Magda.
15. Uj Világ: Sok helyreállított műemléket látni Budán.
15. Magyar Nemzet: Száz éves a budapesti református teológia.
15. Szabad Nép: Rómaikori sirokra bukkantak Pécsen a Rákóczi úton a római úthálózat kutatása közben.
15. Pamut Ujság: Séta Győr műemlékei között.
16. Dunántúli Napló: Buday Lajos festőművész kiállítása. Sarkadiné Hárs E.
16. Dunántúli Napló: Klub tanácsulést tartott a T.T.I.T.csütörtökön.
16. Esti Budapest: Méltó emlékmű. Az új Kossuth szobor.
16. Szabad Nép: Időmérés 45.000 év távolából. Szentpétery Imre.
16. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Még ez évben megnyílik a Lábasházban a múzeum állandó kiállítása.
16. Tolnai Napló: dr.Pataki József: Utiképek Bulgáriából. A riilai kolostor és a Sztálin csúcs megmászsása.
16. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Ósbemutatóra kerül sor e hó folyamán Sopronban: elkészül a közelmúltban Sopronban forgatott műemlék-film.
16. Szabad Nép: A tunghani barlangok híres falképeit most tárják fel a Kínai Népköztársaságban.
16. Magyar Nemzet: Megnyílt a csehszlovák játékkiállítás.
16. Magyar Nemzet: József Attila emlékmúzeumot létesítenek Balatonszárszón.
16. Magyar Nemzet: A több mint 600 éves gyulai vár történetének legfontosabb eseményeit mutatja be a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban megnyíló helytörténeti kiállítás.
16. Szabad Nép: Helytörténeti kiállításra készülnek a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban.
16. Szabad Nép: A világ legnagyobb templomának romjaira bukkantak Anatóliában.
16. Szabad Ifjuság: Helytörténeti kiállításra készülnek a gyulai Erkel Ferenc Múzeumban.
16. Sztálinváros: Élő népművészetünk, a múzeum új kiállításáról.
16. Sztálinváros: Gobelin képkiállítás a Bartók Béla Kultúrházban.
17. Szabad Nép: Újból megkezdődnek a kutatások a kisvárdai várban.
17. Szabad Nép: Hamburger emlékmúzeum nyílik Zalaszentgróton.
17. Szabad Nép: Régészeti konferencia a Magyar Tudományos Akadémián.
17. Szabad Nép: Csehszlovák játékkiállítás.
17. Magyar Nemzet: Képzőművészeti krónika. Bolgár grafikai kiállítás.
17. Szabad Ifjuság: Gyermekjáték kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
17. Szabad Nógrád: A balassagyarmati Palóc Múzeum és a népművelési osztály közös munkájának eredményeként befejeződött egy 80 képből álló diafilm anyagának az összegyűjtése.
17. Zala: Múzeumot rendeztek be Zalaszentgróton Hamburger Jenő emléktárgyaiból.
17. Tolnai Napló: dr.Pataki József: Utiképek Bulgáriából.
18. Délmagyarország: Domján József kiállítás Szegeden.Szelesi Z.
18. Múvelt Nép: Dosztojevszkij emlékmúzeum Moszkvában.
18. Múvelt Nép: A Bartók kiállítás előkészületei.
18. Múvelt Nép: "Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig" címmel irodalmi kiállítás készül a szegedi Móra Ferenc Múzeumban.

18. Művelt Nép: A moszkvai News arról tudósít, hogy a Kinai Népköztársaság múzeumi dolgozóinak egy csoportja körúton van a Szovjetunióban.
18. Művelt Nép: Fafaragó népművészek. Lipták-Zákonyi.
18. Viharsarok: Mi maradt meg egy 4500 évvel ezelőtt elpusztult faluból? Csalogh József.
18. Zala: Nagyszabású ünnepek Bartók Béla születésének 75. és halálának 10. évfordulója alkalmából.
18. Szabad Nép: Piros muskátli Székely Bertalan sírján.
18. Magyar Nemzet: Az MSZT az orel-i Turgenyev-múzeum kérésére megküldte a múzeumnak Turgenyev magyar nyelven megjelent műveit.
18. Délmagyarország: Az V. Megyei Képzőművészeti Kiállítás tenap, szombaton este nyílt meg, Hódmezővásárhelyen.
18. Szabad Nép: Nemzeti múltunk emlékei. Artner Tivadar.
18. Művelt Nép: dr. Carlton Smith, az amerikai National Arts Foundation of New York igazgatója szovjet meghívásra Leningrádba és Moszkvába készül.
19. Szocialista Vasútert: Az Ernst Múzeumban megnyílt Kazinczy János és Kling György festőművészek műveinek kiállítása.
19. Szabad Nép: Megkezdtek Miskolcon a város egyik legrégebbi emlékének a Sötét kapunak a helyreállítási munkáit.
19. Szabad Nép: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel Jósvald határában.
20. Dunántúli Napló: Pécs egyik legszebb emléke lesz az 1324-ben épült Káptalan utca 2 szám alatti ház.
20. Északmagyarország: Október 8-án nyílik a borsodi képzőművészek megyei kiállítása.
20. Viharsarok Népe: A gyulai Erkel Ferenc Múzeumban helytörténeti kiállításra készülnek.
20. Szabad Nép: A korai jégkorszakból származó állati csontokat találtak Budapesten az Országház utcai pincékben.
20. Népszava: Döntés a Derkovits Gyula ösztöndijáról.
20. Népszava: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel Jósvald határában.
20. Esti Budapest: Kazinczy János és Kling György festőművészek műveiből kiállítás nyílt az Ernst Múzeumban.
21. Béke és Szabadság: Iványi Grünwald Béla festőművész 15 évvel ezelőtt 1940 szeptember 24-én halt meg 73 éves korában.
21. Béke és Szabadság: Diego Rivera mexikói festőművész látogatást tett a Szovjetunióban.
21. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Emléket restaurálnak és újakat tárnak fel Pécsen.
21. Szabad Nép: Domján József magyar fametszőművész sikere Sanghajban.
21. Szabad Nép: Fejlődéstörténeti és származástani kiállításra készülnek a Természettudományi Múzeumban.
21. Esti Budapest: Szombaton nyílik meg a Bartók emlékkiállítás.
21. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Iparművészeti kiállítás és kótár nyílt Tatán a Kuny Domokos Múzeumban.
21. Északmagyarország: Derkovits ösztöndíjat kapott Feledi Gyula miskolci grafikusművész.
21. Borsodi Bányász: Megkezdtek Miskolcon a város egyik legrégebbi emlékének, a Sötét-kapunak a helyreállítási munkáit.
21. Borsodi Bányász: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel Jósvald határában.
21. Béke és Szabadság: Rejtett nemzeti kincsünk.
21. Egyetemi Ifjúság: Régészeti konferenciát rendez az Akadémia.
21. Béke és Szabadság: Domanovszky Endre festőművész freskója a Sztálin Vasmű Wejáratán.
21. Béke és Szabadság: Markó Károly önarcképe.

22. Északmagyarország: Sály község tanácsának végrehajtóbizottsága és a miskolci megyei könyvtár szeptember 25-én délután 3 órai kezdettel a sályi mozihelyiségben Gárdonyi Géza emlékünnepelelyt rendez.
22. Veszprémmegyei Népujság: Várpalota újabban előkerült régi-ségei. dr. Vajkai Aurél.
22. Veszprémmegyei Népujság: Képzőművészeti és népművészeti pályázati felhívás.
22. Uj Világ: Berzsenyi Dániel niklai lakóházát halálának 120. évfordulójára múzeummá alakítják át.
22. Uj Világ: Ilja Repin. M.A.A.
22. Uj Világ: "A palehi szovjet népművészet 30 éve" címmel kiállítás nyílt Moszkvában.
22. Nők Lapja: Tihany ősszel.
22. Magyar Nemzet: A boxerlázadás idejéből származó kínai fegyvereket és zászlókat adtak át a Szovjetunióban járt kínai régészküldöttségnek.
22. Viharsarok: Honfoglaláskori magyarok életét feltáró ásatások folynak Csongrád határában. Forgó Mihály.
22. Szabad Nép: Folytatják a nagyvázsonyi Kinizsi vár restaurálását.
22. Magyar Nemzet: Közös csehszlovák-magyar néprajzi kutatás.
22. Szabad Nép: Szombaton nyílik meg a Bartók-émlékiállítás.
22. Népszava: Szombaton nyílik a Bartók emlékiállítás a Nemzeti Múzeumban.
22. Pestmegyei Népujság: Jászai Béla a zsámboki kultúrotthon igazgatója helyi népszokások gyűjtését kezdte meg.
22. Tolnai Napló: Ünnepi napokra készül a szekszárdi városi kultúrház.
23. Bácskiskunmegyei Népujság: Műemlékek tatarozása Baján.
23. Somogyi Néplap: Korszerűsítik a siófoki vizgazdálkodási múzeumot.
23. Várpalotai Bányász: Nyolc méter magas hősi emlékmű épül a Főtéren.
23. Délmagyarország: A múzeum nyitvatartási ideje.
23. Zala: A Természettudományi Múzeum már hosszú ideje foglalkozik a fejlődéstörténeti és származástani kiállítás előkészítésével.
23. Magyar Nemzet: Régészeti konferencia kezdődik október 3-án.
23. Szabad Nép: Felhívás irodalmi emlékek gyűjtésére.
23. Szabad Nép: Az emlékiállítás megnyitásával és az operaházi diszeldadással kezdődik a Bartók-ünnepségek sorozata.
23. Szabad Nép: A bécsi Künstlerhausban megnyílt az "1955 évi európai színházi kiállítás."
23. Színház és Mozi: Picasso filmen.
23. Színház és Mozi: Bartók emléktáblát lepleztek le Rákoshegyen, a Hunyadi-u. 32/a. számú házon.
23. Esti Budapest: A csehszlovák játékiállítás alkalmából kultúrest az Iparművészeti Múzeumban.
23. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Készül Sopron rendezési terve.
24. Szabad Nép: Az Ernst Múzeumban rendezett bolgár grafikai kiállítás szeptember 28-án szerdán este zárul.
24. Viharsarok: A Budapesti Nemzeti Múzeumban ma nyitják meg a Bartók Béla emlékiállítást.
24. Szabolcs-Szatmári Néplap: Uj osztály a múzeumban.
24. Esti Budapest: Az ódon Tabánba és a Vizivárosba vezet e vasárnap a T.T.I.T. és a Fővárosi Emlékműfelügyelőség művészettörténeti sétája.

24. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Megyénk történelméből. Ötezer-
éves emberi településnyomok a Búbánatvölgyben. Zolnay László.
24. Komárommegyei Dolgozók Lapja: A tatai Kuny Domokos Múzeum új
kiállítása.
24. Délmagyarország: A szegedi múzeum nyitvatartása.
24. Magyar Nemzet: Fejlődéstörténeti és származástani kiállítás
készül a Természettudományi Múzeumban.
24. Szabad Nép: Ma nyílik meg a Bartók-emlékkiállítás.
24. Szabad Ifjuság: Mit terveznek Baranyában? Sz.A.
25. Művelt Nép: Ötvösművészeti kiállítás nyílt a Csók István Ga-
lériában az exportra készült legszebb ezüsttárgyakból.
25. Magyar Nemzet: "Büszkén valljuk magunkénak Bartók Bélát". Meg-
kezdődtek a Bartók-emlékünnepek.
25. Magyar Nemzet: Milyen volt Petőfi igazi arca? Helyreállítottak
a költőről készült egyetlen daguerreotypiát.
25. Szabad Nép: Petőfi hiteles fényképe.
25. Szabad Nép: Bartók Béla emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban.
25. Népszava: Megnyílt a Bartók Béla emlékkiállítás a Nemzeti Mú-
zeumban.
25. Északmagyarország: A Csók István kiállítást október 2-ig meg-
hosszabbították.
25. Somogyi Néplap: Október 2-án nyílik meg Kaposvárrott a Somogy
megyei képzőművészek őszi kiállítása.
25. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Leleplezték Bartók Béla szobrát a
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola előcsarnokában.
25. Művelt Nép: "Jeles előttem, nagyon..." Székely Bertalanra em-
lékezik hajdani modellje.
25. Fejérmegyei Néplap: Megyei könyvtáros értekezletet tart Kápol-
násnyéken a Fejér megyei Könyvtár.
25. Művelt Nép: Erkel Ferenc egykori gyulai lakóházában félkiló
súlyú aranykoszorút találtak.
25. Szabad Föld: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel Jósfa^{af}o határa-
ban.
25. Művelt Nép: A fővárosi emlékműfelügyelőség szökőkút pályázatá-
ra beérkezett műveket kiállították az Új Magyar Képtárban.
25. Művelt Nép: Magyar képzőművész Kinában. Domján József a kiváló
magyar festő és fametsző háromhónapos tanulmányútra Kinába uta-
zott.
25. Művelt Nép: Régészeti konferenciát rendez a Magyar Tudományos
Akadémia.
25. Művelt Nép: Új cseppkőbarlangot fedeztek fel Jósfa^{af}o határában.
25. Művelt Nép: Bartók Béla nyomában. Galgóczi Erzsébet.
25. Északmagyarország: Kép a miskolci avasi harang-toronyról.
25. Délmagyarország: A kibővített kultúrpalota. Két új szárnyat é-
pítettek ötéves tervünk időszakában a Móra Ferenc Múzeum és a
Somogyi Könyvtár épületéhez, közel kétmillió forintos költséggel.
25. Szénmedencénk: A tokod-altáró^í kultúrotthonban megalakult a do-
rogi járási Múzeumbarátok Köre helyi csoportja.
26. Esti Budapest: A Láng Gépgyár képzőművészeti körének tagjai al-
kotásaikból kiállítást rendeztek.
26. Esti Budapest: Bartók Béla.
27. Szabad Nép: Utak, iskolák, kultúrotthonok épülnek falun a bé-
kekölcsönjegyzés részesedéséből.
27. Szocialista Vasútért! Befejezés előtt a péceli betegotthon é-
pítése.
27. Lokomotív: A világ legnagyobb templomának romjaira bukkantak
Anatóliában.
27. Magyar Nemzet: Megajándékozták a Mezőgazdasági Múzeum idei 200
ezredik látogatóját.

27. Népszava: Bartók Béla őseinek házát emléktáblával jelölték meg Borsodszirákon.
27. Északmagyarország: A miskolci területi képzőművészeti kör ezidei tanfolyama október 3-án délután nyílik meg a Bányamérő Technikumban.
27. Viharsarok: A szegedi Móra Ferenc Múzeum és a Somogyi Könyvtár épületéhez két új szárnyat építettek közel kétmillió forintos költséggel.
27. Szocialista Posta: A Postamúzeum legrégebb magyarnyelvű okirata.
28. Esti Budapest: "Ismerd meg Kinát" címmel előadássorozatot rendez a T.T.I.T.
28. Veszprémmegyei Népiújság: Újból folytatódik a nagyvázsonyi Kinizsi vár helyreállítása. Zákonyi Ferenc.
28. Megafon: Látogatás az eredeti vajdahunyadi várban.
28. Magyar Nemzet: Göcsej új arca. Szigethy Magda.
28. Szabad Nép: Mult és jövő Pákozdon. Barabás Tibor.
28. Komárommegyei Dolgozók Lapja: A tokodaltárói kultúrotthonban megalakult a dorogi járási múzeumbarátok körének helyi csoportja.
28. Népszava: Meghalt Vesztróczy Manó festőművész.
28. Szabad Nép: Több mint tizezren nézték meg eddig Miskolcon a Herman Ottó Múzeumban rendezett Csók István kiállítást.
28. Élet és Tudomány: Régi magyar tűzérség. Makkai László.
28. Béke és Szabadság: Megnyílt a Múcsarnokban Jose Sancha festmény és grafika kiállítása.
28. Borsodi Bányász: A korai jégkorszakból származó állati csontokat találtak Budapesten, az Országház utcai pincékben.
28. Miskolci Építők: A Herman Ottó Múzeum közleményeiről.
28. Somogyi Néplap: A korai jégkorszakból származó állati csontokat találtak Budapesten.
28. Szabolcs-Szatmári Néplap: Az Ismeretterjesztő Társulat hirei.
28. Béke és Szabadság: Budapesten ülést tartott a Volt Ellenállók Nemzetközi Szövetségének végrehajtó bizottsága.
28. Béke és Szabadság: Bartók Béla szobra.
29. Esti Budapest: A József Attila kórház parkjában elhelyezik József Attila bronzportréját.
29. Esti Budapest: "Mezőgazdaságunk fejlesztésének útján" címmel előadássorozatot rendez a Mezőgazdasági Múzeum és a T.T.I.T.
29. Magyar Nemzet: Művészettörténeti előadássorozat az Engels téri kultúrotthonban.
29. Új Világ: Bartók Bélára emlékezett az egész zenei világ szeptember 26-án, halálának 10-ik évfordulóján.
29. Új Világ: Moszkvába utaznak a Kisfaludy Stróbl szobrok.Sz.D.
29. Ludas Matyi: A Színháztörténeti Múzeum dokumentációja.
29. Viharsarok: Vasárnap Szegeden mutatják be az V.Megyei Képzőművészeti kiállítást.
29. Északmagyarország: Két új forrásfoglalás van folyamatban a Bükkben.
29. Szabolcs-Szatmári Néplap: Józsa András emlékestet rendez ma a T.T.I.T. a Bessenyei Klubban.
29. Szabolcs-Szatmári Néplap: Hazádnak rendületlenül!
29. Népszava: Ilja Repin. /1844-1930/ M.Abonyi Arany.
30. Vas megye: Képzőművészeti kiállítás nyílik október 9-én Szombathelyen, a megye képzőművészeinek festményeiből, grafikai és szobrászati alkotásaiból.
30. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Példamutatóan jegyeznék meggyénk Kosuth-dijasai.

- 30. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A debreceni képzőművészeti kör egy hónapja kezdte meg munkáját.
- 30. Esti Budapest: A Természettudományi Múzeum ásvány és kőzettárának munkatársai páratlanul szép ásványokat gyűjtöttek Tállya és Tokaj vidékéről.
- 30. Színház és Mozi: Megnyílt a Bartók Béla emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban.
- 30. Szabad Nép: Budapest műemlékei címmel 900 oldalas kötet jelent meg az Akadémiai Könyvkiadó kiadásában.
- 30. Magyar Nemzet: Bartók Béla emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban. Dutka Mária.

Szeptember:

- " Magyar Sajtó: Friss művészeti kritikákat. Pongrácz Zuzsa.
- " Szabad Művészet: Szentesen a Koszta Múzeumban gyűjteményes kiállítás nyílt meg augusztus 19-én Koszta József műveiből.
- " Könyv: Néprajzi munkaközösség alakult a szombathelyi megyei könyvtárban.
- " Többtermelés: Az Iparművészeti Főiskola diplomaterv-kiállításán az Iparművészeti Múzeumban.
- " Csillag: Keresztury Dezső: Irodalmunk emlékeinek védelme.
- " Élet és Tudomány: Csók Istvánról, aki az idén lett 90 éves. Lyka Károly.
- " Természet és Társadalom: Váraink a Balaton körül. Gerő L.
- " Szabadságharcos: Mátyás, Zsigmond, Beatrix. György Endre.
- " Népművelés: Múzeumi kalauz.
- " Betű: Kiállítás nyílik "Alföldi városok könyvkötészete" címmel október 2-án a kecskeméti Katona József Múzeumban.
- " Természet és Társadalom: Sümeg vára a felvezető kapuszorossal.

Október.

- 1. Irodalmi Ujság: Bartók Emlékkiállítás. Liebner János.
- 1. Nevelők Lapja: Pályázati felhívás egy-egy természettudományi múzeológus állásra a debreceni Déri Múzeumban és a Miskolci Herman Ottó Múzeumban.
- 1. Nevelők Lapja: Az isaszegi határban az általános iskola régészeti szakköre középkori kolostor romjait kutatta fel.
- 1. Népszava: A Székely Bertalan emlékkiállítást a nagy érdeklődésre való tekintettel október 30-ig meghosszabbítják.
- 1. Magyar Nemzet: Múzeumi napokat tartanak az egri Dobó István Múzeumban október 2-a és 9-e között.
- 1. Irodalmi Ujság: Berzsenyi Dániel halálának 120. évfordulójára a Somogy megyei Tanács múzeummá fejleszti Berzsenyi niklai lakóházát.
- 1. Irodalmi Ujság: A Nemzeti Múzeum kupola és kandallótermében október 4-én fogadás lesz a Régészeti Konferencia résztvevőinek tiszteletére.
- 1. Fejérmegyei Néplap: A "Magyarország műemléki topográfiája" sorozatban "Budapest műemlékei" címmel 900 oldalas kötetet adott ki az Akadémiai Könyvkiadó.
- 1. Irodalmi Ujság: Szeged felszabadulásának emlékünnepén október 10-én népviselettörténeti kiállítás nyílik a Móra Ferenc Múzeumban.
- 1. Esti Budapest: Hamarosan elkészül a milleniumi emlékmű Kossuth-szobra.
- 1. Pestmegyei Népujság: Október 2-án kínai kiállítás nyílik Vácott a járási kultúrházban.

1. Szabad Nép: A Millenniumi emlékmű Kossuth szobra rövidesen elkészül.
1. Szabad Nép: Múzeumi napokat rendez október 2-től 9-ig az egri Döbő István Múzeum.
1. Szabad Nép: A lakóházak tatarozásáról és javításáról.
2. Somogyi Néplap: Új műemlékkel gazdagodik Kaposvár.
2. Somogyi Néplap: Köszöntjük a 86 éves Kunffy Lajos festőművészt. Soós István festőművész.
2. Vas megye: Mit várunk a Magyar Tudományos Akadémia régészeti konferenciájától? Radnóti Aladárnak, a tört.tud.kandidátusának nyilatkozata.
2. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Szombaton délben megnyílt az Országos Szépművészeti Múzeum új grafikai szerzeményeinek kiállítása.
2. Somogyi Néplap: Szobrot készítenek Csiky Gergelyről.
2. Szabad Nép: Helyreállítják Borsod megye egyik legrégebbi műemlékét, a Pácín községben lévő Mágócsy-várkastélyt.
2. Szabad Nép: Többnapos tudományos ülés kezdődik október 3-án a budapesti Néprajzi Múzeumban.
2. Dunántúli Napló: Ifjúságunk kulturális neveléséért, szórakoztatásáért. Igaz Sándor.
2. Népszava: A Hortobágy új poétái. Bogáti Péter.
2. Dunántúli Napló: A kétezeréves Pécs.
2. Veszprémmegyei Népujság: A Bakonyi Múzeum új tervei.
2. Veszprémmegyei Népujság: Egy helytörténeti kiállítás. Csényei József.
2. Veszprémmegyei Népujság: Mit várunk a Magyar Tudományos Akadémia régészeti konferenciájától?
2. Veszprémmegyei Népujság: Kibővítik a badacsonyi bormúzeumot.
2. Bácskiskunmegyei Népujság: Kiállítás nyílik...
2. Új Uton: Apró karcagi históriák. Szűcs Sándor.
2. Új Uton: A karcagi kúnhimzések anyja. Beszélgetés a népszerű Mariska nénivel.
2. Művelt Nép: A Bartók évforduló megnyitó ünnepe.
2. Művelt Nép: Készül a Dózsa-emlékmű.
2. Művelt Nép: Újjáépülő történelmi emlékeink: a nagyvázsonyi Kinizsi vártorony.
2. Művelt Nép: Goya festményre bukkant dr. Herbert Paulus, az ismert német Goya-szakértő.
2. Művelt Nép: Időszaki viselettörténeti kiállítás nyílik meg október 10-én a szegedi Móra Ferenc Múzeumban.
2. Népszava: Ünnepe az ÉDOSZ-ban, ahol a szakszervezet mártírjainak márvány emléktábláját leplezték le.
2. Művelt Nép: Megtalálták Murillo ismeretlen mesterművét a spanyolországi Pamplonában.
2. Magyar Nemzet: A magyar régészek konferenciája.
2. Népszava: Kínai fametszet-kiállítás nyílt a Nemzeti Szalónban.
2. Művelt Nép: Gazdag és színes Eger kulturális élete.
4. Északmagyarország: Helyreállítják Borsod megye egyik legrégebbi műemlékét.
4. Északmagyarország: Nagyszabású képzőművészeti kiállítás nyílik a sárospataki Rákóczi Múzeumban november 7-én.
4. Északmagyarország: Külföldi tudósok érkeztek a régészeti konferenciára.
4. Magyar Nemzet: A régészek tanácskozása.
4. Esti Budapest: A nagyteretnyi kastélymúzeum szomszédságában az egykori római légiós-tábor területén folytatják az ásatásokat.
4. Magyar Nemzet: A szegedi Móra Ferenc Múzeum képtárában vásár-

- nap délelőtt ünnepélyesen megnyílt az V. Csongrád megyei képzőművészeti kiállítás.
4. Viharsarok Népe: Külföldi tudósok érkeztek a régészeti konferenciára.
 4. Vas Megye: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Szabad Ifjuság: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Szabad Nép: Gyarapszik hazánk legnagyobb iparvidéke, Borsod.
 4. Népszava: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Szabad Nép: Külföldi tudósok érkeztek a régészeti konferenciára.
 4. Szabad Nép: Restaurálják Kaposvár egyik legrégibb műemlékét, a Somogy megyei Tanács több mint 125 éves épületét.
 4. Szabad Nép: Látogatás Ferenc Ferdinándnál. Komor Imre.
 4. Szabad Nép: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Délmagyarország: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Délmagyarország: A szegedi Móra Ferenc Múzeum kiállításokat rendez a város felszabadulásának 11. évfordulóján. Megnyílt az V. megyei képzőművészeti kiállítás.
 4. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Viharsarok: Mit várunk a Magyar Tudományos Akadémia régészeti konferenciájától?
 4. Tolnai Napló: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Szabolcs-Szatmári Néplap: Megkezdődött a régészeti konferencia.
 4. Esti Budapest: Érdekes mozaikképpel gazdagodik az Iparművészeti Múzeum.
 5. Bácskiskunmegyei Népujság: A régészek tanácskozása.
 5. Dunántúli Napló: A Budapesten rendezendő képzőművészeti kiállítások rendje.
 5. Zala: Restaurálják Kaposvár egyik legrégibb műemlékét.
 5. Vas megye: A régészeti konferencia második napja.
 5. Szabad Ifjuság: A régészeti konferencia második napja.
 5. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A régészeti konferencia második napja.
 5. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Épül, szépül Mosonmagyaróvár.
 5. Egyetemi Ifjuság: Berzsényi Dániel halálának 120. évfordulójára a somogy megyei tanács múzeummá fejleszti Berzsényi niklai lakóházát.
 5. Tolnai Napló: A régészeti konferencia második napja.
 5. Béke és Szabadság: Török fürdő Budán. Egy érdekes műemlék helyreállítása. Gárdonyi Jenő.
 5. Béke és Szabadság: Fejlődéstani és származástani kiállításra készül a Természettudományi Múzeum.
 5. Népszava: Két műkedvelő képzőművészeti kiállítás.
 5. Viharsarok: A régészeti konferencia második napja.
 5. Szabad Nép: A szegedi Móra Ferenc Múzeumban október 11-én a város felszabadulásának 11. évfordulója alkalmából rendezik meg a 150 év népviseletének története című kiállítást.
 5. Szabad Nép: Értekes mozaikképet fedeztek fel a II.kerület Filler-u.5 sz. házban.
 5. Szabad Nép: Budapestre érkezett Kazimierz Najowski professzor a Lengyel Tudományos Akadémia levelező tagja.
 5. Szabad Nép: Országos vasutas ujitókiállítás nyílt Miskolcon.
 5. Magyar Nemzet: Helytörténeti előadásorozatot rendez a sárospataki múzeum a körzetéhez tartozó nagyobb helyiségekben.
 5. Népszava: Érdekes mozaikképpel gazdagodik az Iparművészeti Múzeum.
 5. Szabad Nép: A régészeti konferencia kedden a római kori kutatásokkal foglalkozott.
 5. Magyar Nemzet: Budapest műemlékei címmel 900 oldalas kötetet adott ki az Akadémiai Könyvkiadó.

5. Szabad Nép: Ismét megindult az ásatás a nagytétényi kastélymúzeum szomszédságában.
5. Népszava: A régészeti konferencia második napja.
5. Magyar Nemzet: A régészeti konferencia második napja.
6. Népszava: Az öt éves Rákosi Mátyás Kultúrház.
6. Szabad Ifjúság: A régészeti konferencia harmadik napján szerdán délelőtt a magyar honfoglalást megelőző évezred hazai régészetét tárgyalták.
6. Magyar Nemzet: A régészeti konferencia harmadik napja.
6. Szabad Nép: Érdekes leletek kerültek napvilágra Sopronban, a Sztálin-téri bérházépítkezéseknél végzett ásatások során.
6. Magyar Nemzet: Békés megyében is megkezdődtek a Bartók ünnepek.
6. Népszava: Hétszázéves vasolvasztót találtak Sopronban.
6. Népszava: A régészeti konferencia harmadik napja.
6. Hevesmegyei Népujság: Százezer látogató az egri múzeumokban.
6. Viharsarok: A régészeti konferencia harmadik napja.
6. Zala: A régészeti konferencia második napja.
6. Hevesmegyei Népujság: A járási kultúrházban október 6-án este 7 órakor a TIT rendezésében a "Korai iszlám művészete" címmel tart előadást Fehérvári Géza.
6. Uj Világ: A moszkvai egyetem földrajzszakos hallgatónőjét történelmi emlékeink érdeklik a Budai vár kazamatáiban.
6. Szabad Nép: A honfoglalás előtti évezred kutatásának kérdései a régészeti konferencián.
6. Viharsarok: Vasárnap délben nyílik meg a Tornyai Múzeum őszi tárlata.
6. Vas megye: A régészeti konferencia harmadik napja.
6. Délmagyarország: A régészeti konferencia harmadik napja.
6. Viharsarok: Vásárhelyre érkezett G. Childe professzor, a londoni egyetem régészeti intézetének igazgatója.
6. Magyar Nemzet: A nógrádi hegyek ormait számos történelmi múltú vár romja disziti.
6. Fejérmegyei Néplap: Lillafüredi levél.
6. Északmagyarország: Miskolci országos vasutas ujitókiállításon.
6. Hevesmegyei Népujság: Esztergomi gondok. Gyüszí László.
7. Motor: Gyűjtsük össze műszaki emlékeinket.
7. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A derecskei népművész. Boda István.
7. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Rómaikori temető ásatása a soproni Sztálin téren.
7. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A régészeti konferencia negyedik napja.
7. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Képkiallítás. Pogány Ö. Gábor nyitja meg Tóvári István festőművész 25 éves jubileumi kiállítását.
7. Fejérmegyei Néplap: Hétszázéves vasolvasztót fedeztek fel Sopronban.
7. Bácskiskunmegyei Népujság: Csipkemúzeum - tájház.
7. Szabad Nép: A külföldi küldöttek előadásai a régészeti konferencián.
7. Szabad Nép: A borsodi képzőművészek V. kiállítása szombaton nyílik meg a miskolci Herman Ottó Múzeumban.
7. Magyar Nemzet: Élő Népművészetünk címmel kiállítás nyílt a Sztálinvárosi Múzeumban.
7. Magyar Nemzet: Rövidesen elkészül a Milleniumi emlékmű Kossuth szobra.
7. Magyar Nemzet: A III. iparművészeti és népművészeti kiállítást novemberben rendezik meg.
7. Magyar Nemzet: Selyemtermelési múzeum nyílt Szekszárdon a magyar selyemtermelés megindulásának 75. évfordulója alkalmából.

7. Magyar Nemzet: Országos képzőművészeti kiállítás Hódmezővásárhelyen.
7. Magyar Nemzet: Befejeződött a régészeti konferencia.
7. Magyar Nemzet: Magyarországon tartózkodó japán parlamenti képviselők látogatásai.
7. Északmagyarország: 425 éves a sárospataki gimnázium.
7. Somogyi Néplap: Restaurálják Kaposvár egyik legrégebbi műemlékét.
7. Viharsarok: G. Childe professzor Hódmezővásárhelyen.
7. Szabad Nép: Római kori lakótelep maradványait tárják fel a győri Káptalan-dombon.
7. Népszava: Országos képzőművészeti kiállítás Hódmezővásárhelyen.
7. Népszava: Véget ért a régészeti konferencia.
7. Szabad Ifjúság: A régészeti konferencia negyedik napja..
7. Bácskiskunmegyei Népujság: Október 15-ig kell beküldeni az Iparművészeti kiállításra szánt műalkotásokat.
8. Útköző: Képművelés a győri múzeumban.
8. Fejérmegyei Néplap: "Élő népművészetünk" címmel kiállítás nyílt a sztálinvárosi múzeumban.
8. Zala: Maradandó otthon a harcos élet emlékei számára. Hamburger múzeum létesül Zalaszentgróton.
8. Északmagyarország: Ma, szombaton délután nyílik az V. megyei képzőművészeti kiállítás.
8. Északmagyarország: Eredeti szépségében állítják helyre Borsod megye egyik legrégebbi műemlékét.
8. Szabad Nógrád: Jó itt élni... Két hét a Balaton-partján.
8. Dunántúli Napló: A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Baranyai megyei munkacsoportja V. megyei képzőművészeti kiállításának grafikai gyűjteményét 9-én nyitják meg.
8. Szabad Ifjúság: A II. Országos Fényképkiállítást ma délelőtt nyitja meg Mihályfi Ernő népművelési miniszterhelyettes.
8. Irodalmi Ujság: A kecskeméti Katona József Múzeumban október 2-án megnyitották az alföldi városok könyvművészeti kiállítását.
8. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Vörösmarty-ünnepségre készülnek Debrecenben.
8. Hajdu-Biharmegyei Néplap: 500 éves temető a Csapó utcán.
8. Irodalmi Ujság: Vörösmarty Mihály halálának 100. évfordulója alkalmából a székesfehérvári István király múzeum is emlékkiállítást rendez.
8. Szabad Nép: Az ujjászülető gyulai vár. Artner Tivadar.
8. Magyar Nemzet: Fényképkiállítás nyílik szombaton az Ernst Múzeumban.
8. Magyar Nemzet: Budapest régiségei. A budapesti Történelmi Múzeum Évkönyve.
8. Szabad Nép: Bányászati múzeumot nyitnak Sopronban.
8. Szabad Nép: Képzőművészeti kiállítás nyílik vasárnap Hódmezővásárhelyen.
8. Szabad Nép: A diósgyőri vár restaurálását az idén folytatták.
9. Magyar Nemzet: A nógrádi hegyek ormait számos történelmi múltú vár romja díszíti.
9. Magyar Nemzet: Az évszázad útja. Ilja Ehrenburg.
9. Szabad Föld: Kedves kis ünnepség volt a budapesti Mezőgazdasági Múzeumban, megjutalmazták a 200 ezredik látogatót.
9. Népszava: Megnyílt a II. országos fényképkiállítás.
9. Új Ember: Restaurálják a Szent Gellért szobrot.
9. Művelt Nép: Ady emlékek Zilahon. Vince Géza.
9. Szabad Föld: Eredeti szépségében állítják helyre Borsod megye legrégebbi műemlékét, a XV. században épült pánici várkastélyt.
9. Művelt Nép: Kulturális krónika. A magyar könyvtárosképzés rendszerének világsikere.

9. Művelt Nép: Kinai kiállítás nyílt meg a Nemzeti Szalonban.
9. Művelt Nép: Kulturális kincsek a magyar föld mélyében. B. Thomas Edit.
9. Művelt Nép: A politikai plakátról.
9. Szénmedencénk: Köszönjük a segítséget.
9. Veszprémmegyei Népujság: A nagyvázsonyi vártorony mellett újabb épület nyomaira bukkantak, melynek feltárása már folyamatban van.
9. Délmagyarország: Ma nyílik meg Vásárhelyen az őszi tárlat.
9. Délmagyarország: Ünnepi tanácsülés Szeged felszabadulásának 11. évfordulóján.
9. Viharsarok Népe: Árpád-kori falú nyomára bukkantak Kardoskúton.
9. Bácskiskunmegyei Népujság: Fejezetek a könyv történetéből.
9. Szabolcs-Szatmári Néplap: Nagyszerű kiállítás nyílt meg Nyiregyházán.
9. Hevesmegyei Népujság: Vetített képes előadás a kínai iparművészetéről Egerben. Fehérvári Géza.
9. Viharsarok: A Csongrád megyei Ünnepi Hetek másora október 9-től október 16-ig.
9. Viharsarok: Idáig is eljutottunk János bácsi... Gallyasi Miklós.
9. Vas megye: Megnyílt a II. országos fényképkiállítás.
9. Szolnokmegyei Néplap: A népművészet megbecsülése.
9. Tolnai Napló: Dunaföldvár.
9. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Nádudvari fazekasok. Boda István.
9. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Huszonhét óra Prágában... Vadas György.
9. Művelt Nép: Magyarok Prágában. Hires Tibor fotoriportja.
10. Szabad Nép: Állandó népművészeti kiállítás nyílt Kadarkúton.
10. Szabad Nép: Középkori temető maradványaira bukkantak Debrecen belvárosában.
10. Szabad Nép: Őszi tárlat nyílt Hódmezővásárhelyen.
10. Szabad Nép: Helyreállítják Borsod megye egyik legrégebbi műemlékét a Pácín községben lévő Magócsy várkastélyt.
11. Esti Budapest: Az országos régészeti konferencián részt vett külföldi régészek látogatásokat tesznek múzeumainkban és az ásatásoknál.
11. Népszava: Őszi tárlat nyílt Hódmezővásárhelyen.
11. Magyar Nemzet: A somogyi pásztorkodás történetéről gyűjtenek adatokat a kaposvári Rippl Rónai Múzeum néprajzi csoportjának dolgozói.
11. Magyar Nemzet: Most jelent meg "Budapest műemlékei" című könyv.
11. Népszava: A régészeti konferencián részt vett külföldi tudósok egy csoportja hétfőn a Balaton környékére látogatott el.
11. Népszava: Múzeumi hetet rendeznek november 7-től a balassagyarmati Palóc Múzeumban.
11. Kábel: A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége országos fényképkiállítást rendezett az Ernst Múzeumban.
11. Északmagyarország: Kommunisták a technika fejlesztéséért a Lenin Kohászati Művekben.
11. Szolnokmegyei Néplap: Készül a százesztendős Járműjavító története.
11. Délmagyarország: Ma nyitják meg a bolgár grafikai kiállítást.
11. Viharsarok: Külföldi régészek Hódmezővásárhelyen.
11. Viharsarok: "Hódmezővásárhelyre a művészek nem látogatóba jönnek, hanem együtt élnek a néppel."
11. Bácskiskunmegyei Népujság: Nagy évfordulók. Százhatvan éve halt meg Szehtjóbi Szabó László.
11. Fejérmegyei Néplap: A régészeti konferencia tudósainak egyik csoportja hétfőn Székesfehérvárra látogatott el.

11. Magyar Nemzet: Múzeumi füzetek. Varga Imre.
11. Szabad Nép: A régészeti konferencián részt vett külföldi tudósok látogatásai.
11. Szabad Ifjuság: Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban vasárnap nyílt meg a Békés megyei képzőművészek harmadik kiállítása.
11. Szabad Nép: József Attila Múzeum létesül Balatonszárszón.
11. Magyar Nemzet: A régészeti konferencián részt vett külföldi tudósok látogatásai.
11. Cérna: Szegényesek a szavak a dicséretére. /Kinai fametszetkiállítás a Nemzeti Szalónban./
11. Cérna: Sárospatak két arca.
11. Cérna: Bartók Béla emlékkiállítás a Nemzeti Múzeumban.
11. Sztálinváros: Repülő kacsa - vitorla a hegyen - hullámzó erdő.
12. Szabad Nép: Felszabadulását ünnepelte Szeged.
12. Magyar Nemzet: Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban "A csehszlovák üvegművészet új útjai."
12. Magyar Nemzet: Élő népművészetünk címmel kiállítás nyílt a Sztálinvárosi Múzeumban.
12. Magyar Nemzet: Képzőművészeti krónika. Budapest, a kiállítások városa. A Szépművészeti Múzeum grafikai osztályának új szerzeményei.
12. Szabad Nép: József Attila életútja nyomában. Jegyzetek a TTIT irodalmi sétájáról. Faragó Jenő.
12. Népszava: Ünnepségek Szeged felszabadulásának 11. évfordulója alkalmából.
12. Északmagyarország: Rácz Elemér elvtárs megnyitó beszéde az ötödik megyei képzőművészeti kiállításon.
12. Viharsarok Népe: A vasárnap megnyílt harmadik Megyei Képzőművészeti Kiállítást a Békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban október 23-ig lehet megtekinteni.
12. Délmagyarország: Viselettörténeti kiállítás nyílt a Móra Ferenc Múzeumban.
12. Béke és Szabadság: Tornyai János képzőművészeti emlékkiállítás nyílt Hódmezővásárhelyen.
12. Délmagyarország: Megnyílt a bolgár grafikai kiállítás.
12. Szabad Nógrád: A nagy orosz festő.
12. Jövő mérnöke: Új barlangot fedeztek fel barlangkutató vegyész-hallgatóink.
12. Pestmegyei Népujság: Bábművészeti kiállítás nyílt meg Vácott a helyi múzeumban.
12. Élet és Tudomány: Ujabb 2.000 esztendő's leletek Óbudáról.
13. Kazincbarcika: 750 világhírű festményt adott a Szovjetunió a Német Demokratikus Köztársaságnak.
13. Pestmegyei Népujság: Megyénk kultúréretéből: Koch Aurél bábkiállítása a váci Vak Bottyán Múzeumban.
13. Új Világ: Ósmagyarok a Don mentén. A szovjet régészek felfedezése.
13. Nők Lapja: József Attiláról.
13. Ludas Matyi: Amatőr karikatúrista a régészeti kongresszuson.
13. Új Világ: A drezdai és párizsi példa.
13. Hevesmegyei Népujság: Elsárgult papirok között... Tallózás az Egri Levéltárban.
13. Dunántúli Napló: Egy község - kultúra nélkül.
13. Új Világ: Repinről emlékeztünk...
13. Béke és Szabadság: Kisfaludy Sándor siremléke Sümegen.
14. Orion: Törökországi utijegyzet. III.
14. Szabad Nép: Új múzeumot készít elő a Magyar Munkásmozgalmi Intézet.
14. Szabad Nép: Vasárnap zárul a csehszlovák gyermekjáték kiállítá-

- tás az Iparművészeti Múzeumban.
14. Szabad Nép: Megnyilt a budapesti csehszlovák üvegkiállítás.
 14. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Vasárnap nyilik a debreceni képzőművészek kiállítása.
 14. Pécsi Bányász: Munkásmozgalmi vonatkozású kutatások Pécsen és Baranyában.
 14. Szabad Ifjuság: "A csehszlovák üvegművészet új útjai" című kiállítást csütörtök délben ünnepélyesen megnyitották az Iparművészeti Múzeumban.
 14. Tolnai Napló: dr. Cenner Mihály: Színháztörténeti előadás Szekszárdon.
 14. Tolnai Napló: "Magyarország Műemléki Topográfiája" című sorozatban "Budapest műemlékei" címmel most adott ki 800 oldalas könyvet az Akadémiai Könyvkiadó.
 14. Dunántúli Napló: Új múzeum nyilik Pécsen. Farkas Elemér.
 14. Viharsarok Népe: Megyénkben Dévaványán van a népművészek hazája.
 15. Viharsarok Népe: Egy árpádkori falu nyomában Kardoskúton. Nagy Gyula.
 15. Szabad Ifjuság: Védőépületet emelnek az aquincumi római kori mozaikok fölé.
 15. Szabad Nép: Védőépületet emeltet a Fővárosi Tanács az aquincumi római kori mozaikok fölé.
 15. Szabolcs-Szatmári Néplap: Nyiregyházán a Jósza András Múzeumban nyilt meg a Keletázsiai fametszet-kiállítás.
 15. Magyar Nemzet: Könyvművészeti kiállítás nyilt Kecskeméten.
 15. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A Képzőművészek Szövetsége Hajdu-Biharmegyei Munkacsoportjának kiállítása.
 15. Zala: Régészeti, várostörténeti és munkásmozgalmi kiállítás készül a Göcseji Múzeumban.
 15. Kalapács: Fotópályázat második díjat nyert képe. Márczi Géza: A Szépművészeti Múzeum lépcsőin.
 16. Szabad Ifjuság: A középkori kőemléktár ismét megtekinthető a Halászbástyán.
 16. Szabad Nép: Ismét megtekinthető a Halászbástyán a középkori kőemléktár.
 16. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Debrecen régi alagútjáról.
 16. Viharsarok: A szentesi Koszta József Múzeum kirakat-kiállítása.
 16. Vas megye: Új utakon Vas és Zala megye képzőművészei.
 16. Dunántúli Napló: A népfrentbizottságok adjanak segítséget az összes politikai és gazdasági feladatok végrehajtásához!
 16. Dunántúli Napló: Munkásmozgalmi múzeumot kívánunk létesíteni Pécsen.
 16. Művelt Nép: "Meg kell ismernünk egymást" Carleton Smidth nyilatkozata a Szovjetszkaja Kultúrában. Moszkvában tartózkodik Carleton Smidth az amerikai Nemzeti, Művészeti Alap igazgatója.
 16. Művelt Nép: Szőnyi István műtermében.
 16. Művelt Nép: Kiállítások vidéken.
 16. Művelt Nép: Magyar művész kiállítása Sanghajban. Kép Domján József kiállításának megnyitásáról.
 16. Északmagyarország: Megjegyzések az V. megyei képzőművészeti kiállításról. Komáromy József.
 16. Északmagyarország: Új miskolci kiadvány: A Miskolci Herman Ottó Múzeum közleményei.
 16. Szénmedencénk: A táj, ahol mi élünk Dorog.
 16. Szénmedencénk: Évezredek titkaival ismerkednek a tokod-altári múzeumbarátok.

16. Uj Uton: Két népi iparművészünk újra kiállításra készülődik.
16. Fejérmegyei Néplap: A budapesti Nemzetközi Régészeti Kongresszus. Fitz Jenő.
16. Művelt Nép: Külföldi vendégek és magyar kísérik a visegrádi Mátyás király palota egyik teraszán.
16. Művelt Nép: A III. iparművészeti és népművészeti kiállítást novemberben rendezi meg a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége.
16. Művelt Nép: Kiállítások vidéken.
16. Művelt Nép: Kép az Ernst Múzeumban rendezett fotókiállítás anyagából. Jónás Pál: Párnatánc.
16. Művelt Nép: "Kis falusi ház." Kép Ady Endre szülőházáról.
17. Építők Lapja: Helyreállítják Borsod megye egyik legrégebbi műemlékét.
17. Szabad Nép: Őszi tárlat Hódmezővásárhelyen. Artner Tivadar.
17. Lombik: Pályázati felhívás népművészeti alkotások készítésére.
18. Szabad Ifjúság: Őszi tárlat nyílt Debrecenben a Déry Múzeum kiállítási termeiben.
18. Magyar Nemzet: Ceglédi jelentés. Lontay László.
18. Somogyi Néplap: Restaurálják a balatonszentgyörgyi "Caillagház" az egyetlen ép, XVII. századbéli magyar végvárat.
18. Dunántúli Napló: Moszkvai levél. Látogatás a múzeumban.
18. Fejérmegyei Néplap: Készül a magyar néprajztudomány új ötéves terve.
18. Viharsarok Népe: A nemzetiségieknek anyanyelvükön tartanak előadásokat a Szabad Föld Téli Estéken.
18. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Megnyílt a debreceni képzőművészeti kiállítás.
18. Vas megye: Kiállítást rendez képzőművészeti és díszítő művészeti körök alkotásaiból december 15-e és 1956 január 15 között az Ernst Múzeumban a Népművészeti Intézet.
18. Délmagyarország: A Vidéken élő Képzőművészek kiállítását nem az Ernst Múzeumban, hanem a Nemzeti Szalonban rendezik.
18. Esti Budapest: A Nemzeti Múzeum Történelmi Múzeumban forgalomba hoznak levelezőlapokat 40 filléres árban.
18. Esti Budapest: Budapesti múzeumok 1955. címmel tájékoztató jelent meg.
18. Magyar Nemzet: Egy esztendő a bajai Hazafias Népfrentbizottság életében.
18. Magyar Nemzet: Kinai fametszet-kiállítás. Országos fényképkiállítás az Ernst Múzeumban.
19. Veszprémmegyei Népujság: Ifjúságunk kulturális neveléséért.
19. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Kórházzá alakítják át a táplánypusztai kastélyt.
19. Borsodi Bányász: Ismét megtekinthető a Halászbástyán a középkori kőemléktár.
19. Turbina: A munkások szobrása.
19. Dunántúli Napló: A Baranya megyei képzőművészeti kiállítás. Sarkadiné Hárs Éva.
19. Szabolcs-Szatmári Néplap: Az ajaki népviselet bemutatója a nyiregyházi múzeumban.
19. Szabad Nép: A II. Országos Művészi Fényképkiállítás az Ernst Múzeumban.
19. Szabad Nép: Magyar népviseletek története címmel izléses tájékoztató füzetet jelentetett meg a Néprajzi Múzeum.
19. Egyetemi Ifjúság: Kinai fametszetek a Nemzeti Szalonban.
19. Egyetemi Ifjúság: Befejeződött a régészeti konferencia.
19. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Értékes ókori lelet.

19. Pestmegyei Népujság: A Kínai Népköztársaság nemzeti ünnepe alkalmából október 1-én kiállítás nyílt meg Kemencén.
19. Szabad Nógrád: Bányászati múzeumot nyitnak Sopronban.
19. Béke és Szabadság: Szovjet tengerészek Angliában, angol tengerészek a Szovjetunióban.
19. Béke és Szabadság: Az Elbától Potsdamig.
19. Szabad Nép: Kápolnásnyék készül a Vörösmarty-ünnepségekre.
19. Béke és Szabadság: Még egyszer a Petőfi-képről.
19. Béke és Szabadság: Itt jártak a magyarok. Beszélgetés külföldi régészekkel a magyar nép és a honfoglalás előtti magyar föld multjáról. Makai György.
20. Népszava: Kínai fametszet-kiállítás. Noszlopi György.
20. Szabad Nép: Róbert Wildhaber professzor a bázeli Néprajzi Múzeum igazgatója a Magyar Tudományos Akadémia elnökségének meghívására Budapestre érkezett.
20. Magyar Nemzet: Hadrián palotájában a Hajógyár szigeten. Dutka Mária.
20. Nők Lapja: Herman Lipót festőművész gyakori látogatója a Múzeumkertnek.
20. Fejérmegyei Néplap: Múzeumi előadásokat rendeznek a székesfehérvári István király Múzeumban.
20. Vas megye: A műemlékek védelmében.
20. Viharsarok Népe: Magyar népviseletek története címmel izléses tájékoztatót jelentetett meg a Néprajzi Múzeum.
20. Északmagyarország: Az Ötödik megyei képzőművészeti kiállítás margójára.
20. Bácskiskunmegyei Népujság: Szarmatakori temetkezési helyre bukkantak Kelebia határában.
20. Szocialista Posta: A világ első levelezőlapja. dr. Vajda Endre.
21. Szabad Nép: Értékes kéziratot találtak a Színháztudományi Múzeum munkatársai.
21. Viruló Föld: Kossuth emlékkiállítás nyílt folyó hó 18-án egyetemünk gödöllői könyvtárában.
21. Északmagyarország: Domján József fametsző tanulmányúton a Kínai Népköztársaságban tartózkodik.
21. Színház és Műzi: Vácott a Vak Bottyán Múzeumban érdekes bábkiállítás nyílt.
21. Veszprémmegyei Népujság: Mi lesz a világhírű kővágóórsi "kőtengerrel."
21. Szabad Nép: Árpádkori falu nyomaira bukkantak az Orosházával szomszédos kardoskúti tanyavilágban.
21. Vas megye: Dobrudzsa és a Fekete tenger múzeuma.
21. Szabad Ifjúság: Árpád-kori falu nyomaira bukkantak az Orosházával szomszédos kardoskúti tanyavilágban.
21. Vas megye: Múzeumi napokra készül a Szombathelyi Múzeum.
21. Vas megye: Vasiak az országos néprajzi pályázaton.
21. Vas megye: Könyvtári élet a vasvári járási könyvtárban.
21. Népszava: Magyar képzőművészek utaztak Jugoszláviába.
21. Népszava: Árpádkori falu nyomaira bukkantak az Orosházával szomszédos kardoskúti tanyavilágban.
21. Sztálinváros: Képzőművészeti alkotások díszítik a sztálinvárosi épületeket.
21. A mi egyetemünk: Miskolc kulturális életéből.
21. Magyar Nemzet: Amíg a Munkácsy képből levelezőlap lesz.
22. Magyar Nemzet: A szekszárdi Balog Ádám Múzeum október 22-23-án múzeumi napokat rendez.
22. Szabad Nép: A szekszárdi Balog Ádám Múzeumban október 23-án nyitják meg "A felszabadult Bulgária" című kiállítást.

22. Esti Budapest: A Természettudományi Múzeum Föld és Őslénytára páncélos őszállat páncélmарadványaival gazdagodott.
22. Északmagyarország: A Megyei Könyvtár nyilvános olvasótermét vasárnapokon is nyitvatartja reggel 9 órától délután 1 óráig.
22. Északmagyarország: Művészi reprodukciók vására Miskolcon.
22. Szabad Ifjúság: Fiatal képzőművészeink sikere Hódmezővásárhelyen.
22. Viharsarok Népe: Pályázat hagyományok gyűjtésére.
22. Szabolcs-Szatmári Néplap: A nyirbátori falumúzeumnak általában minden nap 40-45 látogatója van.
22. Fejérmegyei Néplap: Felhívás irodalmi hagyományok gyűjtésére.
22. Bácskiskunmegyei Népujság: Előadás a T.T.I.T. klubhelyiségében, Kecskeméten.
23. Szabad Nép: Ujra felépül a háborúban megrongálódott kecskeméti művésztelep.
23. Szabad Nép: Új látványossággal gazdagodott a Természettudományi Múzeum.
23. Szabad Ifjúság: Páncélos őszállat páncélmарadványaival gazdagodott a Természettudományi Múzeum.
23. Művelt Nép: Fényképkiállítás az Ernst Múzeumban.
23. Magyar Nemzet: Ma zárul a Nemzeti Szalónban a kínai fametszet kiállítás.
23. Szabad Nép: Ma este zárul a kínai fametszet-kiállítás.
23. Művelt Nép: Magyar népművészeti kiállítás Pekingben.
23. Művelt Nép: Magyar plakátkiállítást rendeztek az Ivovi /Szovjet Ukrajna/ képtárban.
23. Művelt Nép: Kiállítás Hódmezővásárhelyen.
23. Művelt Nép: Képzőművészeti hírek.
23. Művelt Nép: Csehszlovák üvegkiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
23. A Kereszt: A szegedi fogadalmi templom 25 éves jubileuma.
23. A Kereszt: Az egyházi műkincseket felkutatják az egész országban.
23. Szabad Nép: Régészetünk új eredményeiről. Számos értékes leletre bukkantak a nagy építkezéseken. Radnóti Aladár-Vértés László.
23. Pestmegyei Népujság: Ceglédi jegyzetek. A kultúra jegyében.
23. Vas megye: A megyei tanács négyezer forintot szavazott meg a Szombathelyen újonnan felfedezett római korabeli mozaik feltárására.
23. Dunántúli Napló: Elhunyt festőművészek festményreprodukcióiból árusítással egybekötött kiállítást rendezett Pécsen a Képző és Iparművészeti Bolt.
23. Tolnai Napló: Ismerd meg megyénket. /Nagymányok./
23. Szabad Nép: A hirosimai Matsuura Gyermekkollégium képzőművészeti szemináriumot indít, amelyen magyar gyermekek által készített képzőművészeti tárgyakat is bemutatnak.
23. Somogyi Néplap: Kálmán Imre emlékünnepelet rendeznek Siófokon, melynek keretében emléktáblát lepleznek le.
23. Szénmedencénk: A dorogi múzeum helyiségkérdése.
23. Szénmedencénk: A táj, ahol mi élünk, Dömös.
23. Északmagyarország: Az Ötödik megyei képzőművészeti kiállítás.
24. Esti Budapest: Szombaton megnyitották a Zeneművészeti Főiskolán a Liszt Ferenc Múzeumot.
24. Szabad Nép: Bolgár népművészeti kiállítás nyílt Szekszárdon.
25. Magyar Nemzet: "Magyar múzeumok 1945-1955" címmel november első felében érdekes kiadványt jelentet meg a Népművelési Minisztérium Múzeumi főosztálya.
25. Szabad Ifjúság: "Magyar múzeumok 1945-1955" címmel november első felében kiadvány jelenik meg.
25. Szabad Nép: Nagyméretű kétalakos bányász-szoborkompozíciót állítanak fel a salgótarjáni régi vásártéren.

25. Szabad Nép: Indiai népművészeti és háziipari kiállítás Moszkvában.
25. Szabad Nép: Restaurálják a balatonszentgyörgyi "Csillagházat" a XVII. századból fennmaradt magyar végvárat.
25. Népszava: Kohászati gyártörténeti múzeum nyílik Diósgyőrött.
25. Kisipari Szöv: A csillogó üveg birodalmában.
25. Szabolcs-Szatmári Néplap: A múzeum igazgatóságának felhívása, régi könyvek és kéziratok vásárlása ügyében.
25. Vas megye: Haladó hagyományaink nyomában.
25. Vas megye: Séta Szombathelyen.
26. Népszava: Szökőkutat tervez a Rákospalotán épülő új lakótelepre Mettky Ödön szobrászművész.
26. Élet és Tudomány: Ósvilági táj Bátorligeten. Tasnádi Kubacska András.
26. Szabad Nép: A jósvafői barlang újabb szakaszát tárták fel.
26. Népszava: Megalakult a Vörösmarty Mihály emlékbizottság.
26. Szabad Nógrád: A népfrontnak továbbra is a párt politikáját kell támogatni. A megyei népfront-bizottság ülése.
26. Esti Budapest: Látogatás az ország legrégebb bronzöntő műhelyében.
26. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Jó kezdeményezések a Mosonmagyaróvári Múzeumban.
26. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Városunk festőművészei a XIX. században címmel nyit kiállítást november 7-én a mosonmagyaróvári múzeum.
26. Vas megye: November 7-én kezdődik az ünnepi hét Sárváron.
26. Szabad Ifjúság: Honfoglaláskori település feltárását kezdték meg a Csongrád megyei Felgyő község határában.
26. Fejérmegyei Néplap: Múzeológiai úttörő-szakkör a sztálinvárosi Szórád Márton általános iskolában.
26. Fejérmegyei Néplap: 286.000 Forintért varázsolják újjá a székesfehérvári Arany János u. 16. szám alatti műemlék-épületet.
26. Tolnai Napló: Kiállítás és előadás Bulgáriáról.
26. Béke és Szabadság: Medgyessy Ferenc műtermében.
26. Magyar Nemzet: A jósvafői barlangban újabb félkilométeres szakaszt tárt fel a barlangkutató csoport.
26. Sztálinváros: Múzeológiai szakkör a Szórád Márton általános iskolában.
27. Szabolcs-Szatmári Néplap: A Nemzeti Múzeum-Történeti Múzeumban képes levelezőlapokat hoznak forgalomba, melynek lapjait 40 fillérért árusítják.
27. Új Világ: Martsa István szobrászművész és Szűcs Ilona festőművész első gyűjteményes kiállítása a Fényes Adolf teremben.
27. Nők Lapja: Várpalota.
28. Zala: Törökkori vár maradványait találták meg Zalaosányban a Cifráskert mellett.
28. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Sopronban átvágták a római országutat és megvizsgálták szerkezetét.
28. Viharsarok Népe: T.T.I.T. hírek.
29. Bácskiskunmegyei Népujság: Újból felbukkant a történelmi mult.
29. Veszprémmegyei Népujság: A keszthelyi balatoni múzeumban természettudományi szakkör alakult.
29. Fogaskerek: Kiállítást rendezett a csepeli festőiskola november 7. tiszteletére.
29. Lokomotív: Szegedi utinapló.
29. Komárommegyei Dolgozók Lapja: A tudomány önkéntes segítői.
29. Népszava: Millet parasztfestő címen a Kossuth-díjas Lyka Károly, a magyar művészettörténetírás nesztora tartott előadást hétfőn este a Kossuth-rádióban.

29. Szabad Nép: Jelentős tudományos intézetté vált az Országos Orvostörténeti Könyvtár.
29. Szabad Nép: Becsüljük meg és óvjuk műemlékeinket.
29. Szabad Nép: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílik november 5-én az Ernst Múzeumban.
29. Szabad Nép: Hetvenöt esztendő a mosonmagyaróvári Hansági Múzeum.
29. Esti Budapest: "A Disznófő" műemlék helyreállítása során a kerületi tanács ásatásokat végeztetett a helyszínen.
29. Esti Budapest: Előadások a T.T.I.T. rendezésében.
29. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Ötvenéves jubileumra készül a Déri Múzeum.
30. Művelt Nép: Liszt Ferenc szoba a Zeneakadémián.
30. Szabad Nép: Picasso festészetéről.
30. Szabad Nép: Régészeti előadássorozatot indítanak.
30. Népszava: Három kiállítás.
30. Népszava: Régészeti előadássorozatot rendez a Nemzeti Múzeum Történeti Múzeum és a T.T.I.T.
30. Szénmedencénk: Letűnt korok nyomában.
30. Északmagyarország: A sárospataki múzeum november 7-én nyitja meg képzőművészeti kiállítását.
30. Északmagyarország: Műszaki konferencia a miskolci Üveggyárban.
30. Északmagyarország: Festményekkel ajándékozta meg a mezőcsáti gépállomás és a Szabadság termelészövetkezet legjobb dolgozóit.
30. Délmagyarország: Képzőművészek értekezlete Vásárhelyen.
30. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Száde János magyaróvári festő.
30. Dunántúli Napló: A műemlékvédelmi szabályrendelet nyomában.
30. Somogyi Néplap: Régészeti ásatások Szmolenszkyben.
30. Somogyi Néplap: Vár állott, most kőhalom...
30. Viharsarok Népe: Virágzó népművészet a Kőrösök mentén.
30. Uj Utón: A karcagi múzeumban.
30. Népszava: A kaposvári Rippl Rónai Múzeumban új képzőművészeti kiállítás nyílik.
30. Művelt Nép: Látogatás ifj. Szabó István Derkovits-ösztöndijas szobrász művésznél.
30. Művelt Nép: Száz éves a Múzeum-kert.
30. Művelt Nép: Francia képzőművészeti kiállítás Moszkvában.
30. Szabad Nép: A szülőfalu.
30. Szabad Nép: Látogatás a pálvölgyi barlangban. Barát Endre.
31. Szabad Nép: Ujjáépül a Gellért Szálló.
- Október: Természet és Társadalom: Színház, film, képzőművészet.
- " Szabad Hazánkért: Egyik veszprémi alakulatunk kiváló csapatklubjának múzeumban.
- " Természet és Társadalom: Sopron, az első magyar műemlék film.
- " Szabadságharcos: Óbudai kalauz.
- " Természet és Társadalom: Bartók dokumentumok a kiállításon.
- " Természet és Társadalom: A Tantalbarlang. Óriásbarlangot tártak fel a Keleti Alpokban.
- " Természet és Társadalom: Pollack Mihály halálának 100 éves évfordulójára. Zádor Anna.
- " Népművelés: Képzőművészeti kiállítást nyitottak meg Hódmezővásárhelyen.
- " Népművelés: Pályázat egy-egy múzeológus állásra a debreceni Déri és a miskolci Herman Ottó Múzeumban.
- " Szabad Hazánkért: Katona képzőművészek.
- " Népművelés: A Balatoni Múzeum tanulságos kiállítása. Solymár I.
- " Magyar Sajtó: Az elvarázsolt képkiállítás. Brocky Károly műveit az Uj Magyar Képtárban, Egyetem-u. 16. szám alatt láthatjuk.
- " Szovjet Kultúra: A moszkvai ember szemével.

November:

1. Népszava: Ismerkedés a lengyel nép kultúrájával. I.rész.
1. Viharsarok Népe: "Hogyan fedeztem fel a Béke barlangot?" Jakuts László előadása Békéscsabán.
1. Veszprémmegyei Népujság: "Bauxit" a barnakőszéntelepek között. dr. Vigh Gusztáv múzeológus.
1. Vulkán: Hollókő. Fedor Ágnes.
1. Szabad Nép: Premier Bécsben. Jegyzetek a Burgtheater megnyitásáról.
2. Kisipar: Tudósok kutatják a magyar kisipar multját.
2. Magyar Nemzet: "A magyar föld népeinek története a honfoglalásig" című előadássorozat a TTIT és a Történeti Múzeum rendezésében november 2-án kezdődik.
2. Magyar Nemzet: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílik november 5-én az Ernst Múzeumban.
2. Népszava: A bőripari dolgozók szakszervezetében a mártírok emléktáblájának megkoszorúzása november 6-án lesz.
2. Népszava: Emlékművet emelnek a Tanácsköztársaság mártírjainak a sátoraljaujhelyi fiatalok.
2. Esti Budapest: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílik november 5-én az Ernst Múzeumban.
2. Zala: A zalaegerszegi Göcseji Múzeumban értekezletet tartottak a munkásmozgalom régi harcosai.
2. Város és Község: Mire jó a műemlék?
2. Béke és Szabadság: Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas festőművész most tölti be 75. életévét.
2. Győr-Sopronmegyei Hirlap: 1048 látogatója volt a Mosonmagyaróvári Múzeumnak október 9 és 26 között.
2. Somogyi Néplap: November 4-én zárul a Rippl Rónai Múzeumban a Somogy megyei képzőművészek őszi kiállítása.
2. Magyar Nemzet: Boross Géza kiállítása. M.Szűcs Ilona és Martsa István kiállítása. Cifka Péter.
3. Zala: Múzeumi hetet rendez november 8-tól 13-ig a zalaegerszegi Göcseji Múzeum.
3. Előre: Ötéves a Román-Orosz Múzeum.
3. Szabad Ifjúság: Készülődés a november 7-i ünnepekre.
3. Magyar Nemzet: Rippl Rónai József műveiből rendez kiállítást a róla elnevezett kaposvári múzeum.
3. Dunántúli Napló: Követendő példa. Ismét megjelent a Soproni Szemle.
3. Dunántúli Napló: "Pécsi útmutató" kiadását tervezi a városi tanács népművelési osztálya.
4. Esti Budapest: Eredeti szépségében állítják helyre a Disznófő forrás műemlékét.
4. Magyar Nemzet: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílik szombaton az Ernst Múzeumban.
4. Pestmegyei Népujság: Két múzeumlátogatás tanulságai. Látogatás a szentendrei múzeumban.
4. Szabolcs-Szatmári Néplap: "Magyar népviseletek története" címmel izléses tájékoztató füzetet jelentetett meg a Néprajzi Múzeum.
4. Magyar Nemzet: Pór Bertalan 75 éves. Dutka Mária.
4. Közgazdász: Könyvtári Hírek.
4. Népszava: Pór Bertalan üdvözlése. Noszlopi György.
4. Népszava: A mongol képzőművészeti kiállítás holnap déli 12 órakor nyílik az Ernst Múzeumban.
4. Északmagyarország: Képzőművészeti, iparművészeti és fényképkiállítás Szikszón.
5. Zala: Múzeumi Hét Zalaegerszegen.

5. Somogyi Néplap: Új kiállítások nyíltak tegnap délután a kaposvári Rippl Rónai Múzeumban.
5. Irodalmi Ujság: Mikor lesz végre Ady Múzeum?
5. Dunántúli Napló: Haraszi Pál festőművész kiállítása.
5. Dunántúli Napló: Ápoljuk a kommunista mozgalom Baranya megyei harcos hagyományait. Kiss György, a Munkásmozgalmi Intézet munkatársa.
5. Szabad Nép: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílik ma az Ernst Múzeumban.
5. Népszava: A magyar Népköztársaság kiváló művésze címmel tüntették ki a 75 éves Pór Bertalant.
5. Szabad Nép: Helyreállítják a Disznófő-forrás 90 esztendőös emlélk építményét és rendbehozzatják az egész környéket.
5. Szabad Nép: A budapesti múzeumokat november 6-án és 7-én rendszer nyitvatartási időben lehet megtekinteni.
5. Szabad Nép: 75. születésnapja alkalmából "a Magyar Népköztársaság kiváló művésze" címmel tüntették ki Pór Bertalant.
5. Szabad Ifjúság: A budapesti múzeumokat november 6-án és 7-én a rendszer nyitvatartási időben lehet megtekinteni.
5. Szabad Ifjúság: A Disznófő-forrás a XII. kerület egyik értékes emléke, melyet régi fényképek alapján eredeti szépségében állítanak helyre.
6. Zala: Múzeumi hét Zalaegerszegen.
6. Dunántúli Napló: Villányban a tanács a népművelési szervekkel karöltve helyi történelmi múzeum létesítését tervezi.
6. Veszprémmegyei Népujság: Tegnap, november 5-én dr. Vajkay Aurél múzeológus diapozitívekkel szemléltetett előadást tartott: "A Balatonvidék néprajza" címmel.
6. Viharsarok: Ismerd meg hazádat: Csongrád ősi várában.
6. Hevesmegyei Népujság: Kultúrházban - olajcsere telep, emléklében - mútrágyarakvár.
6. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Debrecenben tartja vándorgyűlését a Magyar Néprajzi Társaság.
6. Vas megye: A vasvári képzőművész-szakköréről.
6. Vas megye: Rómaikori palota maradványaira találtak Szombathelyen.
6. Művelt Nép: A művész önállóságáról és igényességéről.
6. Művelt Nép: Francois Rude.
6. Szabad Nép: Rómaikori palota maradványaira bukkantak Szombathelyen egy raktárépület bővítése során.
6. Művelt Nép: Az Iparművészeti Múzeum országos nyilvántartása évek óta tartó tervszerű munkával kutatja fel az országban található iparművészeti leleteket.
6. Művelt Nép: Diener Dénes Rudolf képei. Oelmacher Anna.
6. Művelt Nép: Ifjúságunk kulturális neveléséről. Non György.
6. Művelt Nép: Köszöntő Pór Bertalan 75. születésnapjára.
6. Magyar Nemzet: Megnyílt a mongol képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.
6. Magyar Nemzet: A Disznófő-forrás emlélkét eredeti szépségében állítja helyre a kerületi tanács.
6. Szabad Nép: Megnyílt a mongol képzőművészeti kiállítás.
6. Szabad Nép: Mult, jelen és jövő Goethe városában.
6. Népszava: Megnyílt a mongol képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.
6. A Kereszt: Zircen nyílt meg az ország harmadik legnagyobb emlékl-könyvtára.
6. A Kereszt: A zirci tudományos könyvtár épülete.
7. Magyar Rádió: Petényi Salamon János.
7. Szabad Nép: Befejeződött a drezdai képtár festményeinek átadása.

9. Béke és Szabadság: A Váci u. 19 két halottja. Kappel Frigyes pesti bankár házában halt meg Kiafaludy Károly és Vörösmarty Mihály.
9. Béke és Szabadság: Kép a mongol képzőművészeti kiállításról.
9. Béke és Szabadság: Rodin Auguste, francia szobrászművész 115 éve született.
9. Béke és Szabadság: Egy magyar művész üdvözlete Kinából.
9. Béke és Szabadság: Hans Erni plakátja a helsinki békekongresszus alkalmából.
9. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Megkezdődött Debrecenben a Magyar Néprajzi Társaság vándorgyűlése.
9. Szabad Nép: Iparművészeti és népművészeti kiállítás nyílik.
9. Szabad Nép: A Magyar Néprajzi Társaság vándorgyűlése.
9. Bartók Béla kiállítás nyílt Székesfehérvárott.
9. Népszava: A Magyar Néprajzi Társaság háromnapos vándorgyűlése kedden kezdődött Debrecenben, a Déri Múzeum előadótermében.
9. Somogyi Néplap: A múzeumban látható kiállítások ismertetése.
9. Borsodi Bányász: Helyreállítják a Disznófő-forrás 90 esztendő műemlék építményét.
9. Szegedi Egyetem: a műemléknek nyilvánított somorjai Árpádházakorabeli templomban a fal mészrétege alatt értékes régi falfestményre bukkantak.
9. Bácskiskunmegyei Népujság: Megkoszorúzták a szovjet hősök emlékműveit.
9. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Kiállítás és hangverseny Győrött Bartók Béla emlékére.
10. Viharsarok Népe: "Múzeumi hétfők" Orosházán.
10. Sztálinváros: Képzőművészeti kiállítás nyílt a Múzeumban.
10. Magyar Nemzet: A Vörösmarty hagyományok földjén. Látogatás Kápolnásnyéken.
10. Népszava: A vidéken élő képzőművészek kiállítása november 12-én nyílik meg a Nemzeti Szalonban.
10. Népszava: A Magyar Néprajzi Társaság vándorgyűlésének második napja.
10. Uj Világ: Látogatás Tápiószelén, Takács Gyula festőnél. Jó munkát Gyula bácsi!
10. Uj Világ: Kárpátukrajna fiatal képzőművészete.
10. Szabad Nép: Uj, állandó kiállítás nyílik decemberben a Mezőgazdasági múzeumban az erdészeti állandó kiállítás kiegészítéseként.
10. Veszprémmegyei Népujság: Nemesvamos ókori kincseiről. Kiss Ákos.
10. Zala: Zalaegerszegi Múzeumi Hét.
10. Nők Lapja: Ekszerkészítők.
11. Zala: Jelentősen gyarapodott a Göcseji Múzeum munkásmozgalmi anyaga.
11. Fejérmegyei Néplap: A "Múzeumi előadások" sorozat második előadását november 11-én F. Petres Éva tartja "Fejér megye az őskorban" címmel.
11. Viharsarok: Árpádkori lakóház feltárása Kardoskúton.
11. Somogyi Néplap: Becsaptuk a "Magyarországi útikönyv"-et egy műemlékkel.
11. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Megnyílt Győrött a Bartók Béla emlékkiállítás.
11. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Befejeződött a Magyar Néprajzi Társaság debreceni vándorgyűlése.
11. Vas megye: Értékes római kori leletek Szombathelyen.

11. Viharsarok: Régóta vajudó probléma oldódott meg, hogy elkészült a vásárhelyi Tornyai János Múzeum képtára.
11. Viharsarok: Csongrád megye ötvöskincsei.
11. Szabolcs-Szatmári Néplap: A megyei múzeum irodalmi osztálya régi könyveket vesz.
11. Esti Budapest: Állandó kiállítás nyílik a Mezőgazdasági Múzeumban.
11. Magyar Nemzet: Idegen nyelvű könyvesbolt nyílik a Váci-u.32. sz.házban.
11. Szabad Nép: Ma kezdődik az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tudományos ülészsaka.
11. Szabad Nép: Lelkesen készülnek a kápolnásnyékiek a Vörösmarty ünnepségre.
11. Szabad Ifjuság: Ötvenéves jubileumának megünneplésére készül a debreceni Déri Múzeum.
11. Szabad Nép: Ötvenéves a debreceni Déri Múzeum.
11. Népszava: Kisfaludy Stróbl kiállítás nyílt Moszkvában.
11. Magyar Nemzet: Az eozin-mázás vázák nyomában a Pécsi Porcelángyárban.
12. Magyar Nemzet: Múzeumi napok november 23-27-ig.
12. Szabad Ifjuság: Új kiállítások nyílnak múzeumainkban a november 23-27-ig megrendezendő múzeumi napokon.
12. Zala: A zalaegerszegi múzeumi hét keretében ma László Gyula egyetemi tanár tart vetített képes előadást, a Göcseji Múzeumban.
12. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Ma nyílik meg a vidéken élő képzőművészek kiállítása.
12. Szabad Nógrád: A III. Megyei Képzőművészeti Kiállításról.
12. Zala: Emléktáblát állítottak fel Nagykanizsán a Batthyány utcában.
12. Viharsarok: Meghosszabbították a vásárhelyi Őszi Tárlat nyitvatartási idejét.
12. Esti Budapest: Gondosan felkészül, tanulmányozza a klasszikusokat, szépirodalmat olvas...
12. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Dorogon, majd Tatabányán is bemutatják az 1919-es párkányi csata dokumentációs kiállítását.
12. Magyar Nemzet: Kisfaludy Stróbl Zsigmond Moszkvában.
12. Szabad Nép: Kincset érő kódexek és kéziratok között.
12. Szabad Nép: Mongólia ujjászülető művészete. Bencze László.
12. Szabad Ifjuság: A diósgyőri vár.
12. Pestmegyei Népujság: A szentendrei múzeum régebben megkezdte a budakalászi homokbányában lévő rézkori temető feltárását.
13. Pestmegyei Népujság: Készül Pest megye műemléki topográfiája.
13. Szabad Nép: Bernáth Aurél 60 éves. Artner Tivadar.
13. Szabad Nép: Újabb római kori leletekre bukkantak a szombathelyi ásatásoknál.
13. Szabad nép: Thyury György vára Palota új főterén.
13. Somogyi Néplap: Emlékoszlopot helyeznek el a csurgói gimnázium növendékei a csekei erdőszélen, ahol kommunistákat gyilkoltak meg a terroristák.
13. Vas megye: Újabb leletek az ásatásoknál.
13. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Készül az új Magyar Néprajzi Atlasz.
13. Magyar Nemzet: Bernáth Aurél születésnapjára.
13. Művelt Nép: Levél az eltűnt kopogtatóról.
13. Művelt Nép: Mongol képzőművészeti kiállítás nyílt az Ernst Múzeumban.
13. Művelt Nép: A Petőfi Irodalmi Múzeum értékes szerzeményekkel gazdagodott.

13. Művelt Nép: Kiss Kovács Gyula műtermében.
13. Népszava: Bernáth Aurél köszöntése.
14. Generátor: Csehszlovák üvegipari kiállítás.
15. Zala: Mintegy 500-an hallgatták meg Zalaegerszegen a múzeumi hét előadásait.
15. Bácskiskunmegyei Népujság: Népművészeti tájház nyílik Kalocsán.
15. Hajóépítő: A budaiak kedvelt kirándulóhelye a Zugligetben lévő Disznófő forrás.
15. Szabad Nép: Az őszi Margitszigeten.
15. Generátor: Budapest kiállítási termeiből. Csehszlovák üvegipari kiállítás.
15. Szabad Nép: Nagy sikerrel zárult a múzeumi hét Zalaegerszegen.
15. Sztálinváros: "Szép" kép és jókép...
15. Hajóépítő: A kétezeréves város...
16. Zala: Megyénk műemlékeiről.
16. Tanácsok Lapja: A XII.kerület egyik értékes műemlékét a 90 éves Disznófőforrást és környékét a tanács rendbehozatja, eredeti szépségében állítják helyre.
16. Bácskiskunmegyei Népujság: Felépítik Petőfi "Kis lak"-át.
16. Béke és Szabadság: Vörösmarty Mihály. Irta: Szalatnay Rezső.
16. Viharsarok Népe: Az orosházi múzeum és a T.T.I.T. minden hétfőn "Múzeumi Hétfők" címmel népszerű, tudományos ismeretterjesztő előadást rendez.
16. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Jól sikerült a "Városunk festőművészei a XIX.században" című kiállítás a mosonmagyaróvári múzeumban.
16. Béke és Szabadság: Restaurálják a "Gloriettet".
16. Béke és Szabadság: Megérkezett a Német Demokratikus Köztársaságba a drézdi képtár óriási értéket képviselő festménygyűjteménye.
16. Szárnyaskerék: Budapesti emlék.
16. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Egy nap Sturovón.
16. Szabad Nógrád: Miskolcon Borsodi képeskönyv címmel a megye néprajzi és történeti jellegzetességeit ismertető könyv jelenik meg.
16. Komárommegyei Dolgozók Lapja: A madarai ásatások. /Bulgária/
16. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Könyvküldemény Kinából.
18. Pestmegyei Népujság: A Szentendrén megindult tatarozási munkálatok során a Marx téren több jelentős műemlék jellegű lakóházat állítottak helyre.
18. Fejérmegyei Néplap: A Vörösmarty Emlékbizottság ünnepi rendezvényei Vörösmarty Mihály halálának századik évfordulóján.
18. Dunántúli Napló: Kiállítás nyílik a siklői várban.
18. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Az újjáépített Lábasház, amelyben ipartörténeti múzeumot rendeznek be.
18. Gépgyári Munkás: A miskolci Herman Ottó Múzeum "Múzeumi Hétfők" tudományos előadássorozata keretében Szabó Béla tart előadást.
19. Bácskiskunmegyei Népujság: Római kori középület maradványaira bukkantak Szombathelyen.
19. Dunántúli Napló: Vörösmarty Mihály Baranyában. /A költő halálának 100. évfordulójára./
19. Bácskiskunmegyei Népujság: Vörösmarty emlékkiállítás nyílik a Petőfi Sándor Irodalmi Múzeumban november 19-én.
19. Irodalmi Ujság: Vörösmarty emlékkiállítás nyílik a Petőfi Sándor Múzeumban.
19. Tolnai Napló: Falumúzeum nyílik Ozorán.

19. Irodalmi Ujság: Üres termekben - egy nagy költő nyomában. Földes Anna.
19. Pestmegyei Népujság: Kiállítás a Vak Bottyán Múzeumban.
19. Tolnai Napló: Múzeumi napok Szekszárdon.
19. Viharsarok Népe: Múzeumi napok Békéscsabán.
19. Magyar Nemzet: Százkilencven külföldi múzeummal, könyvtárral, képtárral cserél könyveket a leningrádi Ermitázs.
19. Szabad Ifjúság: Koszorúzási ünnepség a Vörösmarty szobornál.
19. Somogyi Néplap: Csokonai múzeumot létesít Csurgón a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Megyei Tanács Népművelési osztálya.
20. Művelt Nép: Klubkiállítások.
20. Művelt Nép: Belgrádban a bécsi Szépművészeti Múzeum rendezésében kiállítás nyílt meg.
20. Művelt Nép: Ósi talajon - új kultúra. Mongol képzőművészeti kiállítás az Ernst Múzeumban.
20. Művelt Nép: Baráti tanácskozás Prágában a kulturális kapcsolatok új formáiról. Irta: Mihályfi Ernő.
20. Művelt Nép: Az élő Vörösmarty nyomában...
20. Szabolcs-Szatmári Néplap: Fedics Mihály megyénk mesemondója. Szalontai Barnabás.
20. Pestmegyei Népujság: A múzeumi napok keretében ma nyílik meg az országos Néprajzi Múzeum által rendezett Óceánia kiállítás a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban.
20. Szabad Nép: A Vörösmarty-émlékkiállításon. Irta: Varga Domokos.
20. Népszava: Vörösmarty-émléktáblát lepleztek le Debrecenben a Csapó u. 16. számú házon.
20. Népszava: Séta a nyitás előtt.
20. Népszava: Ünnepelesen megnyitották a Vörösmarty-émlékkiállítást.
20. Magyar Nemzet: Borsodi Képeskönyv kiadására készül a Borsod megyei tanács.
20. Ujtitók Lapja: A Mezőgazdasági Múzeumban december elején új kiállítási részt nyitnak, az erdészeti kiállítás kiegészítéseként megnyílik a fahasználati kiállítás.
20. A Kereszt: Ötvenéves a Szent István bazilika.
20. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Ötvenéves a Déri Múzeum. Balogh István
20. Fejérmegyei Néplap: Vörösmarty ünnepségek Székesfehérvárott.
20. Viharsarok Népe: Erkel Ferenc nyomában.
21. Szabad Nép: Történelmünk sorsfordulói címmel nyílt kiállítás a siklósi várban.
21. Szabad Nép: Új Kina iparművészete - kiállítás nyílt Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban.
22. Népszava: Bejczy Istvánnak a Vas megyei parasztfelkelés egyik nevezetes alakjának emlékére vasárnap Szombathelyen a régi megyei börtön falán emléktáblát lepleztek le.
22. Szabad Nép: Berzsenyi Dániel múzeumot nyitnak Niklán a költő halálának 120. évfordulója alkalmából.
22. Szabadság: A megújuló Disznófő.
22. Szabadság: Az új-delhi ipari kiállítás egyik legvonzóbb darabja a drezdai Higiénia Múzeum üvegembere.
22. Szabad Ifjúság: Vasárnap délelőtt a Mezőgazdasági Múzeumban.
22. Sztálinváros: A múzeum várostörténeti munkájáról. November 23-27: Múzeumi Napok.
22. Viharsarok Népe: A gyulai Erkel Ferenc Múzeumban új, állandó kiállítást nyitnak meg "Gyula és környékének története" címmel.
22. Viharsarok Népe: Az orosházi Szántó Kovács Múzeum 27-én vasárnap délelőtt 11 órakor a méhészet története címen időszakos kiállítás nyílt.

22. Bácskiskunmegyei Népujság: Múzeumi napok.
22. Tolnai Napló: "Idegen földrészek emlős állatai" címmel természetrajzi kiállítás nyílt meg Szekszárdon a Balogh Ádám Múzeumban.
22. Zala: November 23-27-ig: Múzeumi Napok Nagykanizsán.
22. Délmagyarország: Az új Kína iparművészete. Kínai kiállítás nyílik a múzeum képtárában. Bálint Alajos.
22. Esti Budapest: Vörösmarty Mihály iróasztala is látható a "Petőfi" Irodalmi Múzeumban rendezett Vörösmarty-émlékiállításán.
23. Béke és Szabadság: A sárvári várban 400 évvel Tinódi halála után. R.P.
23. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Gyermekrajz kiállítás a mesonmagyaróvári Múzeumban.
23. Zala: Felhívás a vasgyűjtőkhöz.
23. Élet és Tudomány: Tata. Irta: Jenei Ferenc.
23. Dunántúli Napló: Múzeumi napok Pécsen.
23. Esti Budapest: A szépség és a tudás tárházai.
23. Esti Budapest: Ma kezdődnek a múzeumi napok.
23. Magyar Nemzet: A fajok eredete és az ember származása című kiállítás november 24-én nyílik a Nemzeti Múzeumban.
23. Népszava: "A fajok eredete és az ember származása" című kiállítás november 24-én nyílik a Nemzeti Múzeumban.
23. Szabad Nép: Zsolnay kiállítás nyílik november 27-én Pécsen a Káptalan utcai középkori épületben.
23. Szabad Nép: Új kiállítások és előadásorozatok a ma kezdődő múzeumi napokon.
23. Tolnai Napló: Természetrajzi kiállítás a Balogh Ádám Múzeumban.
23. Pestmegyei Népujság: "A régi és az új Kína művészete" címmel kiállítást rendez a Keletázsiai Művészeti Múzeum.
23. Viharsarok: Múzeumi napok Szentesen.
23. Viharsarok: Turi Mária vásárhelyi kiállítása.
23. Viharsarok: János bácsi talicskája. A vásárhelyi Szántó Kovács János szoba ügyében.
23. Közgazdász: Postamúzeum - Várfok-u.24.
23. Béke és Szabadság: Országszerte megemlékeztek Vörösmarty Mihály halálának 100. évfordulójáról.
23. Szabad Nép: A drezdai képtár 750. világhírű festményét kiállították a berlini nemzeti képtárban.
23. Népszava: Három kiállítás. Mongol képzőművészeti kiállítás, A fiatal képzőművészek Nagy-Balogh János csoportja és Redő Ferenc képkiállítás.
24. Magyar Nemzet: A British Múzeumban Vörösmarty emlékkiállítást rendeztek.
24. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Öt nap a Mátrában.
24. Dunántúli Napló: Történelmünk sorsfordulói. Képművészeti kiállítás a siklósi várban.
24. Szabolcs-Szatmári Néplap: Falumúzeum Nyirbátorban.
24. Dunántúli Napló: A mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum kiállítása.
24. Dunántúli Napló: Múzeumi napok Pécsen.
24. Viharsarok: Múzeumi napok a megyében.
24. Népszava: Érdekes kiállítások, tudományos előadások a múzeumi napokon.
24. Ludas Matyi: Ők is látni akarják...
24. Szolnokmegyei Néplap: A Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat megyei szervezetének történelmi szakosztálya a Damjanich János Múzeummal "A szolnoki vár története" címmel klubestet rendez.

24. Győr-Sopronmegyei Hírlap: "A realizmus nagy mesterei" című kiállítás Győrött.
24. Esti Budapest: Kiállítás nyílt Óceániáról a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban az Országos Néprajzi Múzeum rendezésében.
24. Északmagyarország: Az Országos Múzeumi napok eseményei Miskolcon és Mezőkövesden.
24. Veszprémmegyei Népujság: A múzeumi napok alkalmából a veszprémi múzeum előadássorozatot indít.
24. Uj Világ: Sok látogató keresi fel a miskolci múzeum emlékkiállítását.
24. Bácskiskunmegyei Népujság: Ötezer forint népi hagyományok gyűjtésére.
24. Fejérmegyei Néplap: Lendületesebbé kell tenni a néprajzkutatást megyénkben.
24. Fejérmegyei Néplap: Múzeumi Napok. dr. Fitz Jenő.
24. Északmagyarország: Sátoraljaujhely városfejlesztési terveiből.
24. Veszprémmegyei Népujság: Ma délután kezdődik Várpalotán a Bolgár Ünnepi Hét.
24. Szabad Nép: Értékes mikrofilmek érkeztek külföldről az Akadémia könyvtárába.
24. Szabad Nép: Művészi levelezőlapok a magyar városokról.
24. Szabad Nép: A British Múzeumban Vörösmarty emlékkiállítás nyílt szombaton.
25. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Emléktáblát állítottak fel Sopronban Goldmark Károly tiszteletére.
25. Szabad Ifjúság: Mamutlelőhely Rudabányán.
25. Miskolci Építő: Lillafüred barlangjai.
25. Miskolci Építő: Az Országos Múzeumi Napok eseményei Miskolcon.
25. Magyar Nemzet: A fajok eredete és az ember származása c. kiállítás megnyitása a Nemzeti Múzeumban.
25. Szabad Nép: A múzeumi napok keretében a volt Ráth György Múzeum épületében ma új múzeum nyitja meg kapuit.
25. Népszava: Megnyílt "A fajok eredete és az ember származása" című kiállítás.
25. Magyar Nemzet: Pénteken nyílik a Kínai Múzeum.
25. Szabad Ifjúság: A Természettudományi Múzeumban megnyílt a "Fajok eredete és az ember származása" című kiállítás.
25. Népszava: Uj Múzeum. A Kína Múzeumról.
25. Szabad Ifjúság: Múzeumaink várják a fiatalokat. Irta: Fülep Ferenc.
25. Tolnai Napló: Az Orsz. Néprajzi Múzeum rendezésében Óceánia kiállítás nyílt meg a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban.
25. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Megkezdődtek Győrött a múzeumi napok.
25. Szabolcs-Szatmári Néplap: Az Orsz. Néprajzi Múzeum rendezésében Óceánia kiállítás nyílt a szentendrei Ferenczy Károly múzeumban.
25. Vas megye: Óceánia kiállítás.
25. Vas megye: Kiállítás a kőszegi múzeumban.
25. Vas megye: Gyűjtsük össze a munkásmozgalom hagyományait. Gondolatok a múzeumi napok előtt. dr. Dömötör Sándor múzeumvezető.
25. Dunántúli Napló: Pécsi műemlékek. dr. Kodolányi János.
25. Esti Budapest: Blaha Lujza Múzeum kérdése.
25. Veszprémmegyei Népujság: Múzeumi hét kezdődött.
26. Szabad Nép: Országos kiállítást rendeznek az öntevékeny képzőművészek munkáiból az Ernst Múzeumban.
26. Irodalmi Ujság: A leningrádi Ermitázs és a különböző külföldi múzeumok könyvcseréje a tavalyihoz képest ötszörösére nőtt.

26. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Vasárnap lesz a "Déri Múzeum ötven éves" kiállítás ünnepélyes megnyitója.
26. Északmagyarország: Nyilvános vita a Herman Ottó Múzeumban. A Sötét-kapu melletti ásatás eredményei és Miskolc történetének kezdeti fejezetei.
26. Szabad Ifjúság: Megnyilt a Kina Múzeum.
26. Szolnokmegyei Néplap: A régészeti gyűjtőmunka sajátosságai Szolnok megyében. Szabó János múzeológus.
26. Pestmegyei Népujság: Pirk János festőművész kiállítását vasárnap délelőtt nyitják meg a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban.
26. Veszprémmegyei Népujság: Óceánia Kiállítás.
26. Veszprémmegyei Népujság: A keszthelyi Balatoni Múzeumban fegyverkiállítást rendeznek.
26. Délmagyarország: Ötezeréves leletekkel gazdagodott a szegedi Móra Ferenc Múzeum.
26. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Múzeumi napokat rendeznek november 23 és 27 között.
26. Szabad Nép: A múzeumi napok során a kőszegi Jurisich Miklós Múzeum "Múzeumunk érdekességei" címmel kiállítást nyitott.
26. Szabad Nép: Megnyilt a Kina Múzeum.
26. Népszava: Megnyilt a Kina Múzeum.
26. Magyar Nemzet: Ma délben nyílik meg a III. magyar iparművészeti és népművészeti kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
26. Magyar Nemzet: Megnyilt a Kina Múzeum.
27. Művelt Nép: Mezőtúron megnyílik az ország első fazekas-alkotóháza. Külön érdekessége lesz az alkotóháznak az ott berendezett fazekas múzeum.
27. Veszprémmegyei Népujság: A megyei népművelési ankét tanulmányai.
27. Fejérmegyei Néplap: Az István király múzeum kiállításai az országos múzeumi napokon.
27. Fejérmegyei Néplap: Óceánia kiállítás.
27. Magyar Nemzet: A múzeumok és az élet. M.A.
27. Tolnai Napló: Szekszárdon a múzeumi napok alkalmából nagy sikere van a természetrajzi kiállításnak.
27. Délmagyarország: Megnyilt a Kina Múzeum.
27. Délmagyarország: Tury Mária festőművész gyűjteményes kiállítása ma nyílik meg a hódmezővásárhelyi múzeumban.
27. Vas megye: Fürst Sándor gyermekkoráról. dr. Dömötör Sándor.
27. Vas megye: Jelentős római kori emlékeket tártak fel egy szombathelyi építkezésnél. Szentlélek Tihámér.
27. Bácskiskunmegyei Népujság: Megnyilt az Óceánia kiállítás.
27. Dunántúli Napló: Megnyitás előtt...
27. Dunántúli Napló: A pécsváradi várban rövid ünnepséggel egybekötött ismeretterjesztő előadást tart december 2-án dr. Gállos Ferenc "A pécsváradi vár története" címmel.
27. Szabad Nép: Megnyilt a III. Magyar Iparművészeti és Népművészeti Kiállítás.
27. Szolnokmegyei Néplap: A régészeti gyűjtőmunka sajátosságai Szolnok megyében. Szabó János múzeológus.
27. Művelt Nép: Múzeumi napok. Képek a múzeumok kiállításairól.
27. Zala: A nagykanizsai Múzeumi napok műsorából.
27. Viharsarok Népe: Képzőművészeti kiállítás nyílik vasárnap délelőtt Békéscsabán, a Munkácsy Mihály Múzeumban.
27. Vas megye: Jelentős római kori emlékeket tártak fel egy szombathelyi építkezésnél.
27. Művelt Nép: Vörösmarty ünnepségek országszerte.

27. Művelt Nép: A Magyar képzőművészek és Iparművészek Szövetségének új feladatai. Domanovszky Endre és Kádár György beszédéből részletek.
28. Építők Lapja: Több emlékek-jellegű lakóházat állítottak helyre Szentendrén.
28. Esti Budapest: A Múzeumi napok vasárnapi eseményei.
28. Szocialista Vasúterért: "A magyar festészet remekei" címmel előadást tartott Bodnár Éva a nagykanizsai kultúrötthonban.
28. Szabad Nép: Állandó kiállítás nyílt Pécsen a porcellángyár alkotásaiából.
28. Szabad Nép: A Szovjetunió Legfelső Tanácsa küldöttségének látogatásai.
28. Esti Budapest: A szovjet parlamenti küldöttség látogatása a Szépművészeti Múzeumban.
29. Délmagyarország: Száz év a viseletek tükrében. Jegyzetek egy kiállításról. Nagy Dezsd.
29. Zala: Két éves a Göcseji Múzeum állandó kiállítása.
29. Viharsarok: Fejlesztéstörténeti kiállítás nyílik a makói József Attila Múzeumban.
29. Tolnai Napló: Múzeumi Napok a szekszárdi múzeumban.
29. Szabad Nép: A múzeumi napok után. Irta: Miklós Pál.
29. Szabad Nép: Berlinben megnyitották a drezdai képtár festményeinek kiállítását.
29. Szabad Nép: Földessy Gyula Kossuth-díjas irodalomtörténész a Magyar Tudományos Akadémia képviselőjeként az Ady Múzeum megnyitására Nagyváradra utazott.
29. Magyar Nemzet: Tíz esztendő eredményei iparművészetünkben és népművészetünkben. Irta: Mihályfi Ernő.
30. Veszprémi Népujság: Kiásták az ősi keszthelyi vár alapjait.
30. Hevesmegyei Népujság: A 150 éves parádsasvári üveggyár.
30. Népszava: Albán népművészeti kiállítás nyílt a Kultúrkapcsolatok Intézetében.
30. Béke és Szabadság: A Nemzeti Múzeumban állandó kiállítást rendeztek "A fajok eredete és az ember származása" címmel. Kép a kiállítás egyik részletéről.
30. Béke és Szabadság: A Szépművészeti Múzeumot 1907. december 4-én nyitották meg. Kép a Szépművészeti Múzeumról.
30. Szabad Nép: Az ukrán népi díszítő művészetről Balassa Iván tartott nagyszerű előadást a Magyar Iparművészeti Főiskola dísztermében.
30. Szabad Nép: Átépitik Budapest legrégebbi ukrán házát a várbeli Russwurmot.
30. Népszava: A Szovjet Ukrajna hete eseményei.
30. Szabad Nép: Befejezték az ősi keszthelyi vár alapjainak feltárását, a Balatoni Múzeum dolgozóival.
30. Pestmegyei Népujság: Napirenden: a biológiai ismeretterjesztés.
30. Szabad Nógrád: A drégelyi rom.
30. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Tépe 1.200 évvel ezelőtt avar fejedelmi székhely volt.
30. Fejérmegyei Néplap: A múzeumi bizottság szerdán délután 6 órakor tartja őszi ülését a székesfehérvári István Király Múzeumban.
30. Tolnai Napló: A legújabb jelentés szerint a szekszárdi Balog Ádám Múzeumnak 27-ig 3081 látogatója volt a múzeumi napok alkalmából.
30. Pestmegyei Népujság: India művészetéről kiállítás nyílt a váci Vak Bottyán Múzeumban.
30. Szabad Nógrád: Múzeumi napok Balassagyarmaton.
30. Magyar Nemzet: Albán népművészeti kiállítás nyílt a Kultúrkapcsolatok Intézetében.

November: Szovjet Kultúra: az ukrán építészet emlékei. Irta: dr.

Gerő L.

- " Szabad Művészet: Budavár régi kútjai. Irta: Zakariás G. Sándor.
- " Természet és Társadalom: Pór Bertalan önarcképei.
- " Népművelés: Iparművészeti előadássorozatot indított a TIT az Iparművészeti Múzeumban.
- " Népművelés: A nyiregyházi Józsa András múzeum eddig több mint ezernégyszáz oldal kéziratot gyűjtött össze a megye íróinak műveiből.
- " Népművelés: Csehszlovák-magyar közös néprajzi kutatás. Balassa Iván.
- " Szovjet Kultúra: Kiev. Az ősi és modern főváros.
- " Szovjet Kultúra: Grabar szovjet-ukrán festőművész ajándéka az uzsgorodi képtárnak.
- " Szabadságharcos: Drégely csillagi fényben. Irta Antal. Antalfy Gyula.
- " Veszprémmegyei Népujság: Természetvédelem veszprém megyében. Irta: dr. Vigh Gusztáv.

December.

1. Uj Világ: Múzeumaink látogatottsága ebben az évben minden korábbinál nagyobb volt.
1. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Rövidesen megnyílik a soproni Lábasházban az Ipartörténeti Múzeum.
1. Ludas Matyi: A Szépművészeti Múzeum egyiptomi gyűjteményében a vitrinek világítását megtekintés után azonnal el kell oltani.
1. Pestmegyei Népujság: A tápiószzelei határ és környék ősi multjáról tartott előadást a helyi múzeum vezetője.
1. Pestmegyei Népujság: Csaknem négyszázan tekintették meg a tápiószzelei múzeumot, a múzeumi napok keretében.
1. Szabad Nép: Várostarténeti, régészeti és munkásmozgalmi kiállítással bővítik jövőre a zalaegerszegi Göcseji Múzeumot.
1. Dunántúli Napló: Olasz iparosok és kereskedők Baranyában a 18-19. században.
1. Magyar Nemzet: Séta a Vörösmarty- emlékkiállításon.
2. Vas megye: Fazekasok.
2. Vas megye: A kámoni népművészeti szakkör készül az országos kiállításra.
2. Magyar Nemzet: A British National Galeryben az utóbbi időben - rossz tárolási viszonyok következtében - több festmény tönkrement.
2. Pestmegyei Népujság: Három kiállítás.
2. Magyar Nemzet: Sopron. Uj magyar dokumentumfilm.
2. Magyar Nemzet: Közelebb a mai élethez! A vidéken élő képzőművészek II. országos kiállításának néhány tanulsága. Cifka Péter.
2. Szabad Nép: 9 millió forintot költenek Pest megyében új lakások építésére és régiek tatarozására.
2. Szabad Nép: "Népünk hagyományaiból" című kézikönyv jelent meg.
2. Győr-Sopronmegyei Hírlap: "Magyar remekművek" kiállítása Mosonmagyaróvárott.
2. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Nem tetszik...
2. Esti Budapest: Régi pénzerméket találtak a budai várásatásoknál.

2. Somogyi Néplap: A messziről jött levél.
3. Pestmegyei Népujság: Régi pénzérméket találtak.
3. Pestmegyei Népujság: Értékes kelta korabeli leleteket, agyagedényeket, csontokat, egy kőbaltát találtak a zsámboki agyagbánya mellett.
3. Északmagyarország: "Ismeretlen fejezetek miskolc történetéből."
3. Magyar Nemzet: Régi pénzérméket találtak a budai Vár-ásatásoknál.
3. Népszava: Régi pénzérméket találtak a budai várásatásoknál.
3. Magyar Nemzet: December 4-én nyílik a Bács-kiskunmegyei képzőművészek első megyei kiállítása.
3. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Előadás a megye népdalairól és táncairól a Déri Múzeumban.
3. Szabad Nép: Csokonai emlékszobát rendeznek be Csurgón.
4. Veszprémmegyei Népujság: Bakonytáj. Reguly Antal, 1819-1858.
4. Viharsarok Népe: Néhány gondolat...
4. Szabolcs-Szatmári Néplap: Fedics Mihály est Nyirbátorban.
4. Uj Ember: A múlt és a ma a kétezeréves Szombathelyen. Ijjas Antal.
4. Északmagyarország: Előadás "Múzeumi hétfők" keretében. "Prágai képek" címen december 5-én 7 órai kezdettel a Herman Ottó Múzeumban.
4. Művelt Nép: Megnyílt a III. Magyar iparművészeti és Népművészeti Kiállítás.
4. Művelt Nép: Megnyílt "A fajok eredete és az ember származása" kiállítás.
4. Művelt Nép: Megnyílt a Kina Múzeum.
4. Művelt Nép: Vándorló Kazinczy szobor Sáropatakon.
4. Művelt Nép: A MEDOSZ székházban a múzeumi napok alkalmával megnyílt a "Szinművészetünk a felszabadulás után" című kiállítás.
4. Művelt Nép: Külföldi turisták Magyarországon.
4. Szabad Ifjúság: Kedvezményes mozi és múzeumlátogatás az úttörőknek és a középiskolásoknak.
4. Szénmedencénk: Római hid pilléreire bukkantak az esztergemi múzeumbarátok.
4. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Avar fejedelem sirja Tépe községben.
4. Viharsarok: Megkönnyítik az úttörők és a középiskolások mozi és múzeumlátogatását.
4. Zala: Göcsej településtörténete az Árpád korban. dr. Szentmihályi Imre.
4. Szabad Föld: Mit tanít a tudomány az ember származásáról.
5. Építők Lapja: Legjobb tudásukkal végzik a műemlékjellegű házak tatarozását a Fejér megyei Tatarozó és Építő Vállalat dolgozói.
5. Szabad Nép: December 17-én nyílik a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Gazdag programot ígér a képzőművészeti hónap.
5. Esti Budapest: Pest-Buda története a Kiscelli-utcai múzeumban. Vadas Imre.
6. Esti Budapest: A TTIT heti előadásaiból: Horváth Tibor a Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum vezetője tart előadást december 9-én.
6. Szabad Nép: Mesterséges "felhőszakadás" Aggteleken.
6. Magyar Nemzet: Rendbehozzák a Gellértszálló homlokzatát.
6. Sztálinváros: A Népművészeti Intézet és a Néprajzi Múzeum Adattára "Népünk hagyományaiból" címmel a néprajzi gyűjtők számára útmutatót jelentetett meg.
6. Vas megye: Megkönnyítik a diákok mozi és múzeumlátogatását.
6. Bácskiskunmegyei Népujság: Megnyílt a képzőművészeti kiállítás.
6. Henger: Kis Jankó Bori emlékkiállítás nyílt a Fényes Adolf tereben.
6. Esti Budapest: Múzeumi séták a múzeumi napok után.

7. Magyar Nemzet: Emlékkiállítás készül Niklán Berzsenyi Dániel halálának 120. évfordulójára.
7. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Előadás Munkácsy Mihály művészetéről a Déri Múzeumban.
7. Északmagyarország: Az ősi Tokaj.
7. Pestmegyei Népujság: Óceánia kiállítás nyílt Szentendrén. Bödrosi Tibor.
8. Pamut Ujság: Pamutipari dolgozók, látogatók a múzeumok kiállításait!
8. Magyar Nemzet: Az "Ismerd meg Kinát" című előadássorozat keretében Horváth Tibor tart előadást.
8. Magyar Nemzet: Két nagyszabású kiállítást rendezett vidéken a Keletázsiai Múzeum. Szegeden Kina művészetét, Vácon India művészetét mutatja be.
8. Uj Világ: Értékes ereklye a szegedi Móra Ferenc Múzeumban.
8. Esti Budapest: A Természettudományi Múzeum kutatócsoportja tudományos gyűjtésen vett részt.
8. Pestmegyei Népujság: A Keletázsiai Múzeum anyagából rendezett India művészete című váci kiállítást a nagy érdeklődésre való tekintettel január 10-ig meghosszabbították.
8. Északmagyarország: Hegyaljai tájak - hegyaljai emberek - érdekes kiállítás Sárospatakon.
8. Fejérmegyei Néplap: A múzeumi előadások sorozata harmadik előadását december 9-én tartják a múzeum könyvtárában.
9. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A nagypapa gyűjteménye.
9. Bácskiskunmegyei Népujság: Nagy Czirok László múzeológus munkájából. Kutatásának tapasztalatait "Pásztorélet a kiskunsági tájegységben" címmel a Művelt Nép adja ki.
9. Szabolcs-Szatmári Néplap: A nyíregyházi József András múzeum régészeti és kínai fametszet kiállítása ma 9-től 1 óráig és délután 3 órától 7 óráig van nyitva.
9. Tolnai Napló: Összegyűjtik Ozora történelmi multját. Irta: Kovács József.
9. Népszava: Munkásmozgalmi és ipartörténeti múzeum nyílik Salgótarjában.
9. Magyar Nemzet: Munkásmozgalmi és ipartörténeti múzeum nyílik Salgótarjában.
9. Magyar Nemzet: A sztálinvárosi múzeum várostörténeti munkájáról.
9. Szabad Nép: Munkásmozgalmi és ipartörténeti múzeum nyílik Salgótarjában.
9. Szabad Nép: A fajok eredete és az ember származása kiállítás a Nemzeti Múzeumban. Irta: Ákos Károly.
9. Sztálinváros: Tegyük élővé a város hagyományait. A múzeum várostörténeti munkájáról.
9. Várpalotai Bányász: Régészeti munkát végeznek a fiatalok.
10. Tolnai Napló: Megkönnyítik az úttörők és a középiskolások mozi és múzeumlátogatását.
10. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Előadás a hajduság kialakulásáról a Déri Múzeumban.
10. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Nagyobb gondot a külsőségi emlékművek megvédésére.
10. Magyar Nemzet: Magyar oktatásügyi kiállítás nyílik Bukarestben.
10. Dinamó: "Beláttuk az egész hegyvidéket!"
11. Művelt Nép: Kőműves Kelemenék hőstette... Irta: Jakabffy Imre.
11. Népszava: Téli séták... Irta: Bogáti Péter.
11. Uj Ember: A Heves megyei Tarnaszentmária temploma több évszázados műemlék.

11. Művelt Nép: Egy hét Bécs múzeumaiban. Irta: Pogány Ö. Gábor.
11. Művelt Nép: A Bács-Kiskunmegyei képzőművészek első kiállítását december 4-én nyitották meg a kecskeméti Katona József Múzeumban.
11. Művelt Nép: Csokonai emlékszobát rendeztek be a csurgói gimnáziumban.
11. Zala: Beszélő évezredek. Látogatás a nagykanizsai Thury György Múzeumban. Irta: Tompos Endre.
11. Délmagyarország: Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban december 18-tól 26-ig rendezendő Csongrádmegyei fényképkiállítás beküldési határidejét meghosszabbították.
11. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Az ötven éves Déri Múzeum jubiláris kiállítása. Irta: Kádár Zoltán.
11. Viharsarok: Szegeden a Móra Ferenc Múzeumban meghosszabbították a fényképkiállítás beküldési határidejét.
12. Népművelés: Kazinczy emlékünnepelet rendezett a sátoraljaujhelyi járási könyvtár.
12. Népművelés: Két kiállítás a fejlődés ügyéért. Irta: Kocsis Ferenc.
12. Népművelés: A Déri Múzeum jubileumára. Irta: Juhász Róbert.
12. Esti Budapest: II. századbéli épületrészt, siremléket és útszakaszt találtak Óbudán az egyik építkezésnél.
12. Új Kunság: Szobrot állítanak fel városunkban.
12. Népművelés: Műemlékvédelemmel kapcsolatos megbeszélést hívott össze a Hazafias Népfrent Országos Irodája.
12. Népművelés: A sárospataki Rákóczi Múzeum november 7-én nyitotta meg "Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek" c. képzőművészeti kiállítását.
12. Népművelés: Kohászati gyártörténeti múzeum nyílik Diósgyőrött a Lenin Kohászati Művek Vendégházának emeletén.
13. Magyar Nemzet: Szentpétery József utódai között. Klinkó Márk.
13. Szabad Nép: II. századbéli épületrészt, siremléket és útszakaszt találtak Óbudán.
13. Magyar Nemzet: Becsüljük meg jobban műszaki hagyományainkat.
13. Veszprémmegyei Népujság: Kutatások a vár környékén.
13. Viharsarok: Ma mongol képzőművészeti kiállítás nyílik Vásárhelyen.
13. Szabadság: A kétarcú város. Irta: Ember Győző.
13. Szabad Nép: December 15-én nyílik a képzőművészeti körök kiállítása.
13. Bácskiskunmegyei Népujság: Félegyházi krónika - Petőfi és Móra kiállítás.
13. Magyar Nemzet: II. századbéli épületrészt, siremléket és útszakaszt találtak Óbudán, az Emese utcai irodaház építkezése közben.
13. Magyar Nemzet: Újabb porcelánszobrokat készítenek a Herendi Porcelángyár művészei.
13. Szabad Nép: A Dosztojevszkij-évforduló előkészületei Moszkvában.
13. Délmagyarország: A pontos adófizetés állampolgári kötelesség. Befejezték a Múzeum építését és a Somogyi Könyvtár bővítését.
13. Szabolcs-Szatmári Néplap: Értékes leletekkel gazdagodott a Jósza András Múzeum.
13. Szabolcs-Szatmári Néplap: Másodszor rendezték meg a Kisvárdai Történeti Hetet. Egy szép követendő példa.
13. Bácskiskunmegyei Népujság: Restaurálják a Hattyu-házat.
13. Vas megye: Felvételek a szombathelyi ásatások leleteiből.
14. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A Múzeumi napok keretében ma előadást tart Simon Tibor a "Tiszántúl természetvédelmi területeiről."

14. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Mire készülnek a megye múzeumai?
14. Esti Budapest: Erőt merítették a holnap harcaihoz. Tagjelöltek elvtársi találkozója a Munkásmozgalmi Intézetben.
14. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Ismét a mosonmagyaróvári múzeumról.
14. Északmagyarország: "Hogyan fejlődött Miskolc megyei székhelyé" előadás a Herman Ottó Múzeum előadótermében.
14. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Kedden délben a sajtó képviselőinek mutatták be a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagát.
14. Zala: Nemrég kezdték meg a nagykanizsai Thury György Múzeum munkatársainak javaslatára a város műemlékeinek lerajzolását.
14. Vas megye: Agancskiállítás nyílt a szombathelyi múzeumban.
14. Veszprémmegyei Népujság: Keszthely utikalauza. Páldy Róbert.
15. Magyar Nemzet: Ma nyílik a képzőművész- és díszítőművész körök országos kiállítása.
15. Bácskiskunmegyei Népujság: Régi és új könyvek a Kalocsai Múzeumban.
15. Nők Lapja: Horváth József műtermében.
15. Viharsarok: Mi látható a vásárhelyi "Mongol képzőművészeti kiállításon?"
15. Északmagyarország: Érdekes előadást tartama, csütörtökön este 8 órakor az értelmiségi Klubban Komáromy József.
15. Dunántúli Napló: A műemlékvédelmi albizottság megbeszélést tart december 16-án a városi tanács népművelési osztályán.
15. Délmagyarország: Petőfi-iskola a múzeumban.
15. Szabad Nép: A mézeskalácsosok és bábsütők gazdag emlékeit a faragott mézeskalácsformák fejlődését mutatja be az Iparművészeti Múzeum új kiállítása.
15. Népszava: Felkutatjuk és védjük a műemlékeket.
15. Szabad Ifjúság: Letűnt évezredek titkai - a Duna fenekén...
15. Esti Budapest: Ujító kiállítás nyílt a X. kerületi Pártbizottság rendezésében Kőbányán.
15. Pestmegyei Népujság: Népművészeti és néprajzi kiállítás nyitotta meg kapuit a vácbottyáni népfrentbizottság rendezésében, a kultúrházban.
15. Magyar Nemzet: A VI. Magyar Képzőművészeti kiállítás képei között.
15. Köznevelés: "A fajok eredete és az ember származása" c. új kiállítás nyílt a Természettudományi Múzeumban.
15. Nevelők Lapja: A téli szünidő - Sopronban.
16. Dunántúli Napló: Műemlékeink védelmében.
16. Északmagyarország: A Herman Ottó Múzeumban hétfőn este 7 órakor vetített képes előadás lesz.
16. Pestmegyei Népujság: A tápiószelői múzeumban. Irta: Blaskovich János.
16. Esti Budapest: Érdekes kiállítás nyílik a Néprajzi Múzeumban.
16. Esti Budapest: Több mint 250.000 látogató kereste fel eddig a Mezőgazdasági Múzeum állandó kiállításait.
16. Esti Budapest: Munkásmozgalmi kiállítást rendeznek Kőbányán a kerület felszabadulásának 11. évfordulójára.
16. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A Sopron műemlékei című könyv második kiadása a jövő év II. negyedében jelenik meg.
16. Magyar Nemzet: Megnyílt az út a hegység belsejébe. Új cseppkőbarlang Jósvalő határában.
16. Magyar Nemzet: Állandó kiállítást rendeznek a felszabadulás utáni magyar festészet alkotásaiból a Szépművészeti Múzeum Új Magyar képtárában.
16. Szabad Nép: Óceánia művészete címmel kiállítás nyílik a Néprajzi Múzeumban.

16. Magyar Nemzet: Az UNESCO bekapcsolódik Petőfi, Arany, Vörösmarty és Bartók műveinek nemzetközi megismertetésébe.
17. Irodalmi Ujság: Szóttések, bútorok, vázák. Fábrián Zoltán.
17. Irodalmi Ujság: Kina Múzeuma. Kónya Lajos.
17. Magyar Nemzet: "Óceánia művészete" címmel kiállítás nyílt a Néprajzi Múzeumban.
17. Irodalmi Ujság: A Kalevala megjelenésének 120. évfordulója alkalmából a Magyar Nyelvtudományi Intézet kiállítást rendezett.
17. Szabad Nép: Egy érdekes kiállítás.
17. Szabad Ifjúság: "Óceánia művészete" címmel kiállítás nyílt a Néprajzi Múzeumban.
18. Szabad Nép: Megnyílt a VI. Magyar képzőművészeti kiállítás. Darvas József elvtárs megnyitó beszéde.
18. Szabad Föld: Kétezer éves épület romjaira bukkantak Szombathelyen.
18. Művelt Nép: Pécsi képes krónika. Képek a Zsolnay kiállításról.
18. Dunántúli Napló: "Műemlékeink" - egy új kiadványsorozat.
18. Művelt Nép: Pongrácz Zsuzsa: Lengyelországi utijegyzetek. Szőnyegek, faragások.
18. Művelt Nép: A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás megnyitása előtt.
18. Délmagyarország: Ma fényképkiállítás nyílik a Múzeumban.
18. Szabad Nép: A londoni The Islamic Review című folyóiratban cikk jelent meg, a Közel és Közép-kelet újabbkori művészetét bemutató kiállításról.
18. Veszprém: dr. Vigh Gusztáv a múzeum munkatársa nemrég tartotta loc. előadását.
19. Szabad Nép: Emléktáblát helyeztek el a kisvárdai Rákóczi ház falán.
19. Esti Budapest: Megjelent a "Múzeumi füzetek" legújabb kiadványa.
20. Bácskiskunmegyei Népujság: Megnyílt a képzőművészeti kiállítás.
20. Szabolcs-Szatmári Néplap: A nyirbátori Báthory István Múzeum kiállításainak látogatási ideje.
20. Szabad Nép: Újabb római kori leletek a szombathelyi ásatásoknál.
20. Viharsarok: Több mint kétezren tekintették meg Hódmezővásárhelyen a Tornyai János Múzeumban rendezett mongol képzőművészeti kiállítást.
20. Szabad Nép: Három új kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
20. Magyar Nemzet: A IV. Országos Néprajzi gyűjtőpályázat eredménye.
20. Szabad Nép: Egy francia sportoló kalandjai Moszkvában.
20. Szabad Nép: Kihírdették a IV. Országos Néprajzi Gyűjtőpályázat eredményét.
20. Szabad Nép: A múzeumi füzetek című sorozatban megjelent Pataky Dénesné "A Zsolnay kerámia" című munkája.
20. Délmagyarország: A szegedi múzeum nyitvatartási ideje.
20. Fejérmegyei Néplap: Amiről a számok nem beszélnek.
21. Esti Budapest: "A XXII. kerület helytörténete" címmel a kerületi tanács népművelési osztálya és a nagytétényi kastélymúzeum kiállítást rendez Budafokon.
21. Közgazdász: Michelangelo. /1475-1564/
21. Veszprémmegyei Népujság: Márványtáblákkal jelöli meg a műemléknek nyilvánított épületeket a zirci községi tanács.
21. Viharsarok: Nevelődik hazánk vasutas utánpótlása. A tanulóifjúság szervezett múzeumlátogatása.
21. Vas megye: A kőszegi múzeumról. Irta: Szövényi István.
21. Magyar Nemzet: Első jegyzetek a nagy kiállításról. Irta: Aradi Nóra.

21. Délmagyarország: A szegedi múzeum kiállításainak nyitvatar-tása.
21. Szabad Nógrád: Az Iparművészeti Múzeumban december 23-án ki-állítás nyílik.
22. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Ma nyílik a Mongol Népköztársaság képzőművészeti kiállítása.
22. Somogyi Néplap: A somogyi ősemlék nyomain.
22. Szabad Ifjúság: Középiskolai látogatók a múzeumokban.
22. Dunántúli Napló: D.Balla Irocska vízfestményeinek kiállítása.
23. Esti Budapest: Édesség kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.
23. Magyar Nemzet: Képzőművészetünk legszebb alkotásai.
23. Szabad Nép: A kultúra igazi védelmezői. Irta: Réti László.
23. Kalapács: Mávagisták munkái a képzőművész-körök harmadik or-szágos kiállításán.
24. Győr-Sopronmegyei Hírlap: Kiállítás nyílik a Győri Múzeumban.
24. Irodalmi Ujság: Két mesemondó. Irta: Ortutay Gyula.
24. Szabad Nép: Kiállítás Ozora történelmi emlékeiből.
24. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Jelentős leletek az Erzsébet aknai iszapgödörnél.
24. Komárommegyei Dolgozók Lapja: Az esztergomi Bakócz kápolna. Irta: Mucsi András.
25. Hajdu-Biharmegyei Néplap: A hajduság kialakulása.
25. Művelt Nép: Pongrácz Zsuzsa: Utinapló: Képes beszámoló Krak-kőről.
25. Magyar Nemzet: Séta a várban. Irta: Ember Mária.
25. Népszava: Téli séták... A nagytétényi kastélymúzeumban. Irta: Bogáti Péter.
25. Művelt Nép: A képzőművészeti és díszítőművészeti szakkörök kiállítása az Ernst Múzeumban.
25. Művelt Nép: Mai életünk a képzőművészetben. Darvas József népművelési miniszternek a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállí-tás megnyitóján elhangzott beszéde.
27. Magyar Nemzet: "A XXII. kerület helytörténete" címmel a ke-rületi tanács népművelési osztálya és a nagytétényi kastély-múzeum kiállítást nyitott meg.
27. Szabad Nép: Faragott mézeskalácsformák címmel időszaki ki-állítás nyílt az Iparművészeti Múzeumban.
27. Szabad Nép: Értékes anyagot kap a kolarovgrádi Kossuth Mú-zeum.
27. Népszava: A képző és díszítőművészeti körök országos kiál-lítása az Ernst Múzeumban. Irta: Noszlopi György.
27. Zala: Népművészeti és Iparművészeti kiállítás Zalaegersze-gen.
27. Szabadság: Barlangfürdő Tapolcán.
27. Tanácsok Lapja: A műemlékek védelme törvényben is előírt kötelességünk.
27. Tanácsok Lapja: Emléktáblát helyeztek el a kisvárdai Rá-kóczi vár falán.
27. Vas megye: Lengyelországi utijegyzetek: Varsó - a béke, az élet szimbóluma.
27. Viharsarok Népe: Az országos nagy képzőművészeti kiállítá-sok tanulságai.
28. Veszprémmegyei Népujság: Somló vára.
28. Népszava: A dolgozók biztonságos munkájáért. A SZOT Mun-kavédelmi Tudományos Kutató Intézetének 1956. évi terveiről.
28. Népszava: Gyenes Tamás "Magyar vendég a kolhozban" című szobrát Turkeve termelőszövetkezeti város főterén állítják fel.
28. Szabad Ifjúság: Turkevén felállítják Gyenes Tamás szobrát.

28. Szolnokmegyei Néplap: Turkeve város főterén új szobrot állítanak fel.
28. Béke és Szabadság: Mégegyszer a sárvári várról.
28. Délmagyarország: A Csongrád megyei fényképkiállítás meghosszabbítva december 30-ig a Móra Ferenc múzeumban.
28. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Az elhagyatott Széchenyi kastély.
28. Dunántúli Napló: Régészeink számvetése.
29. Szabad Ifjúság: 3000-en tekintették meg eddig a munkás-sportkiállítást.
29. Szabad Nép: Egy római kori ház alapjait, padozatát és alatta központi fűtőberendezést sértetlen állapotban találtak meg.
29. Északmagyarország: Nagyszabású mű készül Borsod megyéről.
29. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Ami tetszik a dolgozóknak. Műemléki házak tatarozása Győrben.
29. Nők Lapja: A Magyar Nemzeti Múzeumban "A fajok eredete és az ember származása" címmel kiállítás nyílt meg.
29. Viharsarok: Gyenes Tamás szobrászművész két alkotása kerül a közeljövőben felállításra.
29. Veszprémmegyei Népujság: Mégis lesz múzeum Pápán.
29. Szabad Nép: Hazai tájak - filmkockákon. - Sopron a műemlékek városa.
30. Bácskiskunmegyei Népujság: Nagy Czirok László múzeológus kiöntetése.
30. Szabad Nép: Számos magyar és idegen nyelvű tudományos könyv jelenik meg jövőre.
30. Szabad Nép: Bartók Béla kiállítás nyílik ma Kecskeméten a Kátona József Múzeumban.
30. Veszprémmegyei Népujság: Zsebkönyv jelenik meg.
30. Bácskiskunmegyei Népujság: Bartók kiállítás Kecskeméten.
30. Esti Budapest: A Keletázsiai Művészeti Múzeumban.
30. Hajdu-Biharmegyei Néplap: Avar kori temetőre bukkantak Ártándon. Irta: Balogh István.
30. Győr-Sopronmegyei Hirlap: Kiállítás nyílt az 1.800-as évek mosonmagyaróvári festőinek tájképeiből a győri Xantus János múzeumban.
30. Győr-Sopronmegyei Hirlap: A Berzsenyi gimnázium irodalomtörténeti kiállításairól.
31. Bácskiskunmegyei Népujság: Megnyílt a Bartók Béla emlékkiállítás a kecskeméti múzeumban.
31. Viharsarok: A Szántó Kovács szobának a múzeumban a helye.
31. Esti Budapest: Helyreállítás a Budapesti Történeti Múzeum Kisceλλι részén.
31. A Kereszt: Befejezték a székesfehérvári Maulbertsch freskók restaurálását.
31. Útköző: Megjelent a Győri Utikalauz.
31. Szabad Nógrád: Salgótarjánban várostörténeti múzeum létesül.
- December: Új Zenei Szemle: A Liszt szoba.
- " A Könyv: Helytörténeti könyveket nézegetnek a kis általános iskolások a nyírbátori falumúzeumban.
- " Termelőszövetkezet: Képek a nyírbátori falumúzeum kiállításáról.
- " Szabad Hazánkért: "Vegyí hadviselés" a Hadtörténelmi Múzeumban.
- " Természet és Társadalom: A fajok eredete és az ember származása kiállítás a Természettudományi Múzeumban. Irta: Malán Mihály.
- " Természet és Társadalom: Barlangépítés Csehszlovákiából.

TARTALOMJEGYZÉK

WEINER MIHÁLYNÉ	búcsúztatója Csányi Károly temetésén.	295-296
SOLYMÁR ISTVÁN:	A múzeumi napok és 1955 évi propagandánk mérlege	297-310
Dr. BOROS ISTVÁN:	Természettudományi Múzeum "A fajok eredete és az ember származása" c. új kiállítása	310-312
POGÁNY Ö. GÁBOR:	Bécsi jelentés	313-314
TAKÁTS GYULA:	Vikár Béla /A Múzeumi napok alkalmából állított emléktáblánál mondott beszéd	315-318
Dr. VAJDA ENDRE:	A Postamúzeum.	318-321
FEJŐS IMRE - RÓZSA GYÖRGY:	A Petőfi daguerreo-tipiáról	321-323
LEGÁNYI FERENC:	1955. évi működési jelentése.	324-333
SZENTMIHÁLYI IMRE:	A múzeumon kívüli múzeális értékek nyilvántartása	334-335
SZENTLÉLEKY TIHAMÉR:	A vidéki múzeumok helytörténeti kutatásainak kérdéséhez.	335-336
Rendelet a helyes képcsomagolásról		337-339
Határozat fegyelmi ügyben.		340
HIREK:		340-344
SAJTÓSZEMLE: 1955 augusztus, szeptember, október, november, december hónapokról.		345-392
TARTALOMJEGYZÉK.		393

.....

16